

SOMOGY MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV PROGRAM

2014-2020

ÁROP-1.2.11/A-2013 SOMOGY MEGYE

TÁRSADALMASÍTÁSI MUNKAANYAG

KÉSZÍTETTE:
SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
2014. MÁJUS 20.

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Vezetői összefoglaló.....</i>	<i>6</i>
1. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása.....	8
2. A megye területfejlesztési stratégiai célrendszere.....	10
2.1. A stratégiai célrendszer leírása.....	10
2.2. A stratégiai célrendszer viszonyrendszere.....	21
2.3. Somogy és a régió társ megyei területfejlesztési céljainak kapcsolata.....	23
3. A prioritások azonosítása.....	25
3.1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése.....	25
3.2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban.....	31
3.3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése.....	39
3.4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása.....	46
3.5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása.....	58
3.6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása.....	70
3.7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés.....	82
4. Tervezkísérő eljárások.....	98
4.1. A területi (környezeti, társadalmi, gazdasági) hatásvizsgálat eredményei, főbb megállapításai.....	98
4.2. A fejlesztési program készítését alátámasztó projektgyűjtési folyamat bemutatása.....	103
5. A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere, érdekérvényesítés.....	106
5.1. A végrehajtásban közreműködő és a végrehajtásért felelős szervezetek köre.....	106
5.2. A végrehajtásban közreműködő szervezetek együttműködésének formális keretei.....	108
6. A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása.....	109
6.1. A végrehajtás intézményrendszere, a végrehajtás módja és feltételrendszere, eljárásrendi háttere.....	109
6.2. A program finanszírozási hátterének bemutatása, a megvalósításhoz szükséges források pénzügyi ütemterve, a program intézkedési és ütemezési keretei.....	119
7. Monitoring és értékelési terv.....	122
7.1. A program és prioritás szintű indikátorok bemutatása.....	122

7.2.	A program céljai teljesülésének értékelését szolgáló elemzés követelményrendszere, az eredményesség vizsgálata és értékelése, a megvalósítás monitoring és ellenőrzési rendszere	127
7.3.	A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása	128
8.	<i>A vállalkozások fejlesztési terveinek átfogó ismertetése.....</i>	130
9.	<i>Együttműködésben megvalósítandó programok átfogó bemutatása .....</i>	131
10.	<i>A tervezett fejlesztési elképzelések prioritások szerinti csoportosításban.....</i>	132
10.1.	prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése	133
10.2.	prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban.....	134
10.3.	prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése	135
10.4.	prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása.....	136
10.5.	prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása.....	137
10.6.	prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása	138
10.7.	prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés.....	139

Vezetői összefoglaló

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (továbbiakban: Tftv.) 2011. decemberi módosításával és annak 2012. január 1-ei hatályba lépésével a jogalkotó a **területfejlesztési feladatokat** területi szinten a regionális fejlesztési tanácsok megszüntetésével a **megyei önkormányzatok hatáskörébe utalta**.

A Tftv., a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III. 8.) számú Korm. határozat előírásainak megfelelően, a Tftv. 11.§ (1) a) pontja által adott felhatalmazásuknál fogva a **megyék területfejlesztési koncepciót és programot készítenek**, valamint **közreműködnek** az Európai Unió **2014-2020 közötti programciklusa** területi alapú **fejlesztéseinek megtervezésében**.

A 2014 februárjában a Közgyűlés által elfogadott Somogy megyei területfejlesztési koncepcióban a megye jövőképe, fejlesztési célrendszerének és a célok eléréséhez szükséges fejlesztési irányok, beavatkozási területek meghatározására került sor. Jelen dokumentum, a **Somogy Megyei Területfejlesztési Program** „a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” szóló **218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet előírásait**, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium **Nemzetgazdasági Tervezési Hivatala (NTH) iránymutatásait követve készült**.

A koncepcióban meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése alapot biztosított a megyei területfejlesztési program elkészítéséhez, mely a jelen tervezés szakasz feladata. A megyei területfejlesztési program a teljes tervezés ismérveit szem előtt tartó, középtávon értelmezett programdokumentum, mely 7-10 éves időtávban fogalmazza meg a megye terület- és vidékfejlesztéshez kapcsolódó vállalásait.

Ezen dokumentum a megye középtávú céljait szolgáló **7 prioritást** és annak intézkedésrendszerét határozza meg, melyek az alábbiak:

1. prioritás	<i>Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése;</i>
2. prioritás	<i>Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban;</i>
3. prioritás	<i>Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése;</i>
4. prioritás	<i>A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása;</i>
5. prioritás	<i>A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása;</i>
6. prioritás	<i>A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása;</i>
7. prioritás	<i>Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés.</i>

A prioritások szakmai tartalmának részletes meghatározása mellett a fejlesztési program kijelöli a program lehetséges kedvezményezetteinek, érintettjeinek körét, meghatározza a program eredményes teljesülésének méréséhez szükséges indikátorok rendszerét, valamint a feltárt és minősített fejlesztési igények alapján megadja a program végrehajtásához bevonandó szükséges fejlesztési források kereteit.

A tervezés egyben a 2014-2020 közötti Európai Unió programozási időszak forrásfelhasználásának kereteit figyelembe véve, az Európai Unió Operatív Programok tervezési folyamataival együttműködve zajlik. E tekintetben a megyék – a megyei területfejlesztési program készítésével párhuzamosan – elsődlegesen a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban (TOP) megvalósuló fejlesztésekhez készítene elő **megyei szintű** gazdaságfejlesztési **részprogramokat** a TOP tartalmi és forráskeretei között. Ezen túlmenően a helyi (városi-várostérségi) szintű tervezésben koordinációs szerepet töltenek be, összefogják a **járásai fejlesztési részprogramok** elkészítését, valamint **közreműködnek az ágazati operatív programok kialakításában** véleményezés és részdokumentumban összefoglalt kulcsprojektek kidolgozása révén.

1. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.a. pontjának.

A megyei önkormányzatok tervezési feladatait a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.), Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III.8.) számú határozat jelöli ki. A fenti jogszabályokban foglaltak alapján a megyéknek területfejlesztési koncepciót és programot kell készíteniük, valamint közreműködni a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések megtervezésében. A vonatkozó jogszabályok deklarálják egyben, hogy a fejlesztések területi integrációjának szintje a megye és a nagyvárosok, ill. várostérségek. A Tftv.-ben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzat és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, amelynek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

A stratégiai tervezés előzményeként a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium 2012. évben kiegészítő költségvetési támogatást nyújtott a megyei önkormányzatok számára a tervezés alapjául szolgáló területfejlesztési vonatkozású megyei helyzetértékelések elkészítéséhez, melynek elkészült dokumentumát 2012. november 30-ával a közgyűlés elfogadott.

A megyei tervezési feladatok támogatását, az ehhez kapcsolódó kapacitásépítést szolgálja az Államreform Operatív Program keretében megjelent ÁROP-1.2.11/A-2013 kódszámú könnyített elbírálású pályázati felhívás. Ennek keretében a Somogy Megyei Önkormányzat a pályázati felhívásban részletezett feladatok ellátására gyorsított meghívásos közbeszerzési eljárás keretében kért ajánlatot „*Somogy megye területi tervezésének megújítása a megyei területfejlesztési tervdokumentumok kidolgozásával és a megyei tervezői kapacitások fejlesztésével (ÁROP-1.2.11/A-2013) vállalkozási szerződés keretében*” címmel.

Ajánlata alapján fenti feladatot a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft., az Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft., valamint az MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt. által alkotott konzorcium látja el az alábbiak szerint:

1. Helyzetfeltárás utómunkálatai keretében a megyei tervezési dokumentumokat megalapozó – regionális kitekintésű – tanulmány elkészítése;
2. Területfejlesztési koncepció kidolgozása;
3. **Megeyei területfejlesztési program elkészítése;**
4. A 2014–2020 közötti Európai Unió programozási időszak tervezését segítő részdokumentumok készítése az operatív programokhoz illeszkedően;
5. A megye területén megvalósítandó projektek összeállítása;
6. A partnerség biztosítása;
7. A tervezési folyamat során a megyei önkormányzatra delegált koordinációs feladatok ellátása.

Jelen dokumentum a 3. pontban meghatározott „megyei területfejlesztési program elkészítése” feladat **megyei stratégiai program, valamint megyei operatív program** részeinek konszolidált dokumentációját foglalja magában a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. mellékletében meghatározott tartalmi elvárásoknak megfelelően, valamint a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által kiadott „*Iránymutatás a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához*” című útmutatóban foglaltak figyelembe vételével.

2. A megye területfejlesztési stratégiai célrendszere

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.b. pontjának.

2.1. A stratégiai célrendszer leírása

A stratégiai célrendszer a Somogy megyei területfejlesztési koncepcióban lefektetett célrendszer alapján, az ott kifejtett leírás rövidített összefoglalásaként kerül bemutatásra.

2.1.1. A megye fejlesztésének átfogó céljai

I. Átfogó cél: A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése

A felvázolt jövőkép eléréséhez elengedhetetlen, hogy a megye munkaképes-korú lakosságának minél nagyobb része rendelkezzen megfelelő munkahellyel és ennek eredményeként a megélhetést biztosító jövedelemmel. Ezáltal javul a foglalkoztatási arány, és csökken az inaktivitás. Törekedni kell arra, hogy a megyében keletkező jövedelmek minél nagyobb része a megyében kerüljön felhasználásra, ezzel erősítve a megye gazdaságát, a munkahelyek megtartását és újabbak létrejöttét.

A cél eléréséhez elengedhetetlen a megyében meglévő szabad munkaerő motivációjának, rugalmasságának és képzettségének növelése.

A munkajövedelmet szerzők arányának növelésével csökkenthető a szociális ellátórendszerre nehezedő teher, a jelenleg segélyezésre fordított pénzeszközök egy jelentős része átirányíthatóvá válik a gazdaság termelő ágazataiba.

II. Átfogó cél: A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével

Somogy megye természeti erőforrásokban mért gazdagságához viszonyítva az erőforrás felhasználás volumene és hatékonysága jelenleg rendkívül alacsony.

Cél a természet nyújtotta lehetőségek, úgymint az országos átlagot meghaladó erdővagyon, a jó minőségű mezőgazdasági termőterületek, a felszíni vizekben gazdag területek, valamint a termálvízkincs környezettudatos, fenntartható módon tervezett felhasználásával elsősorban a megye lakosságának magas színvonalon előállított javakkal történő ellátása, azon túl az ökológiai terhelhetőség szempontjait figyelembe vevő mértékben a külpiacok kiszolgálása magas hozzáadott értékű termékekkel és magas színvonalú szolgáltatásokkal.

További cél a megye lakossága ellátásbiztonságának fokozása, a helyben is gazdaságosan előállítható termékek és szolgáltatások tekintetében az importfüggőség csökkentése, a közösségek önellátását és az öngondoskodást támogató folyamatok elősegítése, a helyben előállított javakhoz való hozzáférés feltételeinek biztosítása (pl. helyi piacok, termelők boltja hálózat).

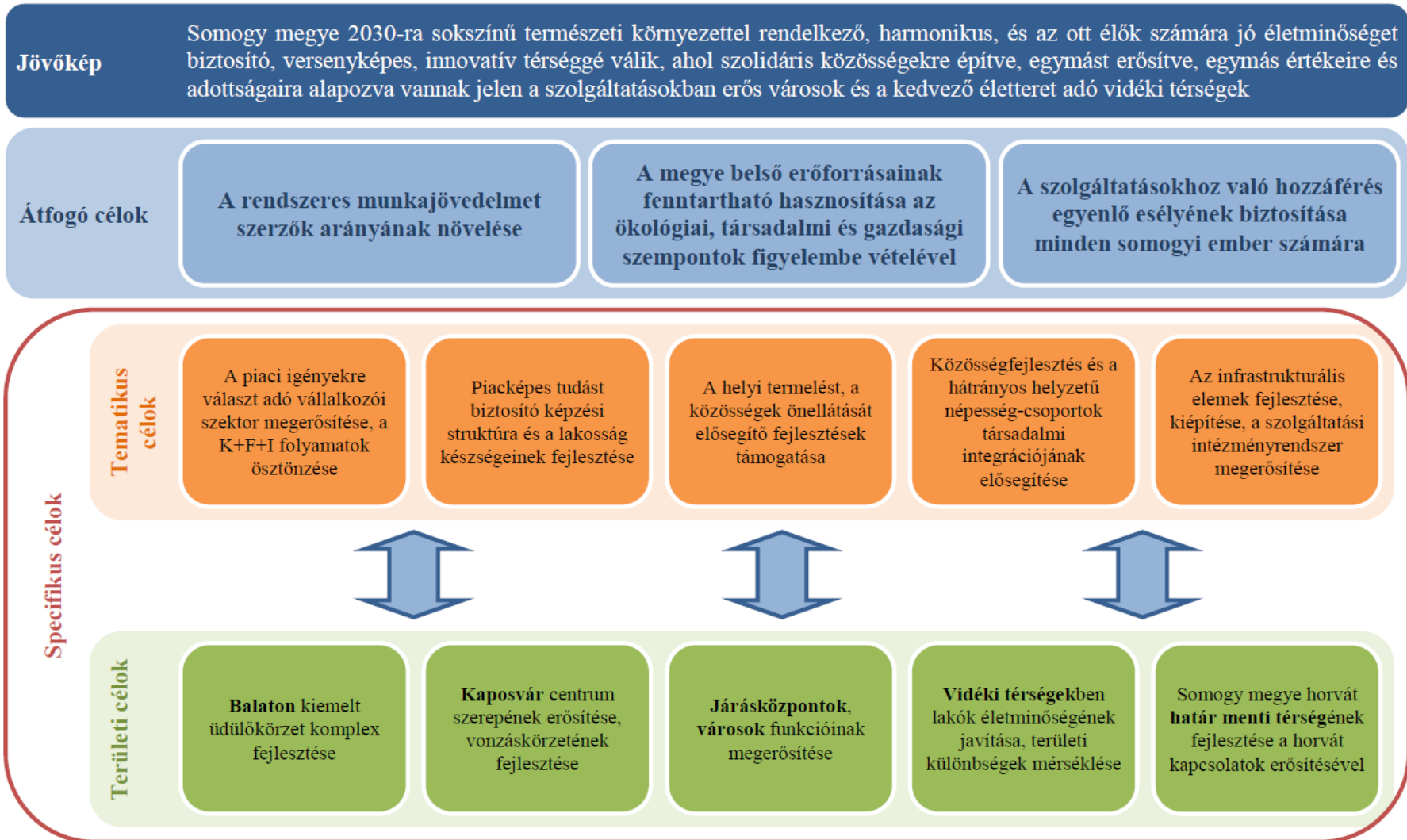
III. Átfogó cél: A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára

A lakosság, de elsősorban a hátrányos helyzetű térségekben élők csoportjának alacsony fokú mobilitási hajlandósága a megye gazdasági fejlődésének egyik korlátja.

Cél egyrészt a megye különböző területi szintjein a külső és belső kapcsolatok, az elérhetőség javítása, ezáltal a munkaerő mobilitásának fokozása a közlekedési infrastruktúrába történő beruházások támogatásával, hogy az egyes területi szintek (település, város és vonzáskörzete, térség) képessé váljanak gazdasági előnyöket is magában hordozó kapcsolatrendszer fenntartani egymással és tágabb környezetükkel.

Cél továbbá a helyi és térségi humán szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása, a szolgáltatási színvonal területileg kiegyenlített magas minőségének biztosítása. A műszaki, infrastrukturális szolgáltatások állapotát tekintve a jellemzően aprófalvas térségek, a kistelepülések jelentős elmaradást mutatnak, főleg a nem megfelelő minőségű ivóvízellátás, a szennyvízelvezetés és -kezelés hiánya, valamint a szilárd kommunális hulladékok feldolgozottságának, újrahasznosítási arányának alacsony foka okoz problémát, ez által nagymértékben terhelve a környezetet.

Ennek megfelelően cél a somogyi települések vonzóbbá, a települési környezet élhetőbbé tétele érdekében a kommunális közszolgáltatások színvonalának javítása, különösen a szolgáltatott ivóvíz minőségének javításával, az előírt vízminőség biztosításával, a települési folyékony hulladékok, szennyvizek gazdaságosan kiépíthető és fenntartható elvezetésével, illetve kezelésével, a hulladékhasznosítás támogatásával.

1. ábra: Somogy megye területfejlesztési stratégiai célrendszere

2.1.2. A megye fejlesztésének specifikus céljai

Az átfogó célok elérését a stratégiai célrendszer részeként meghatározott 5 tematikus cél és Somogy megye sajátos területi részegységeire illesztett 5 területi célkitűzés szolgálja. A tematikus célok egyfajta fókuszaltságot adnak az átfogó célok eléréséhez vezető út kijelölésében, körvonalazva egyben a megye értékválasztásának tengelyeit.

1. Tematikus specifikus cél: A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

A megyében működő vállalkozások fontos szerepet játszanak a foglalkoztatás területén, melyet tovább kell erősíteni. Az agrár-jellegből adódóan a hagyományokon alapuló zöldség- és gyümölcstermesztést, a kertészeti ágazat növekedését (kihasználva a termálvíz-kincset is), jövedelemtermelő képességének javítását célzó, különösen az innovatív eszközök, technológiák alkalmazásán alapuló fejlesztések támogatásával ösztönözni kell. Elsősorban Somogy megye adottságaihoz és a meglévő tapasztalatokhoz illeszkedő feldolgozóipari ágazatokban (élelmiszeripar, faipar és feldolgozás, gépipar, fémmegmunkálás), valamint a szolgáltatások (turisztika, egészségturisztika, szűrési rendszerek kialakítása a gyógyítás folyamatában, időskorúaknak nyújtott speciális szolgáltatások) területén vannak bővülési lehetőségek. Erősíteni kell a gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat és segíteni kell a piacra jutási feltételeket, az exportpiacok felkutatása mellett támogatni kell a hazai és a helyi piacokon való megjelenést is, melyet Horvátország Európai Unió csatlakozása is erősít.

A jövedelemtermelés szempontjából hangsúlyt kell fektetni a megyében jelenlevő kutatás-fejlesztési kapacitások erősítésére és az innovációs folyamatok ösztönzésére. Az élelmiszer- és az agrárágazaton kívül fontos az infokommunikációs, az elektronikai- és az elektrotechnikai ipar fejlesztése, és ezért a felsőoktatási tudásbázissal való együttműködés.

2. Tematikus specifikus cél: Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése

A hatékonyan szervezett, mindenki számára hozzáférhető, esélyegyenlőséget biztosító alap- és középfokú oktatási rendszer kialakítása és gazdaságos működtetése, melyben a tanulók számára mind fizikai, mind tartalmi értelemben elérhetővé válnak a korszerű oktatási szolgáltatások a megye társadalmi és gazdasági felzárkózásának egyik alappillére.

Erre építve – követve a munkaerőpiac igényeit és folytatva az e téren már megtett, de még messze nem elégséges beavatkozásokat – szükség van az iskolarendszer szerkezeti anomáliáinak kiküszöbölésére, ez által felszámolva az egyes szakmák esetében már kialakult munkaerőhiányt, és a pályakezdőket sújtó munkanélküliséget, egyben gátat vetve a speciális szakértelemmel rendelkezők elvándorlásának. Ehhez szükség van a szakmunkás életpálya presztízsének helyreállítására is. Mindennek alapja a megye gazdaságának munkaerő igényeihez igazodó, rugalmas, kompetenciaelvű, gyakorlatorientált és szolgáltatásközpontú szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása, amely teret ad a helyi gazdasághoz kapcsolódó képzéseknek is.

A megye gazdasága jelen állapotában csak korlátozott mértékben alkalmas arra, hogy érdemi K+F megrendelésekkel táplálja a felsőoktatást, ezért a felsőoktatási intézményrendszer szellemi bázisának kell felvállalnia azt a felelősséget, hogy innovációs folyamatokat generáljon. Ez vezethet el azon cél eléréséhez, hogy a megye gazdaságának fejlődésére a felsőoktatás mérhető hatást tudjon gyakorolni.

3. Tematikus specifikus cél: A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása

A helyben megtalálható erőforrások minél szélesebb körű felhasználásával meg kell teremteni a helyi termelés bázisait, ki kell építeni a helyi termékek és szolgáltatások piacát, ösztönözni kell a termelő, feldolgozó, ellátó és felhasználói alrendszerek hatékony együttműködéseit. A zöldség- és gyümölcsstermelés hagyományainak újraélesztését helyi közösségi szinten is szorgalmazni, ösztönözni kell, a biotermesztés nagyságrendjének növelése mellett. A megye melegvíz-bázisa az intenzív kertészeti ágazat fejlesztés mellett jó alapot teremt az önellátó közösségi üvegházi növénytermesztés elterjedéséhez is. További cél az öngondoskodó helyi közösségek kialakulásának elősegítése érdekében a keretfeltételek biztosítása a helyi szociális gazdaság megteremtéséhez, a közösségi alapú termelési és felhasználói (fogyasztói) rendszerek elterjedésének ösztönzése a piacgazdasági mechanizmusoktól eltérő, sajátos norma- és eszközrendszer bevezetése és a közösség számára történő elfogadtatása révén.

A közösségi termelési és ellátó rendszerek minél hatékonyabb működése érdekében szükséges a hagyományosan mezővárosi funkciókkal rendelkező településeken a helyi piacok, ill. egyéb elosztó és helyi logisztikai funkciókat ellátó intézmények, szervezetek kialakulásának elősegítése.

A szociális gazdaságok térnyerését különösen erősíteni kell a helyi ellátást szolgáló élelmiszertermelés és feldolgozás (kiemelten az élőmunka igényes zöldség- és gyümölcsstermesztés és feldolgozás, valamint az állattenyésztés és állati termékek feldolgozása), az erdő- és vadgazdálkodás, az erdei termék feldolgozás, továbbá a helyi kézműves tevékenységek és kisipari szolgáltatások terén.

A helyi közösségi, települési, település csoport szintjén történő önellátásra való törekvés kiemelt dimenziója az energiaellátásban való függetlenség elérése. Ennek érdekében cél a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználására alapozott közösségi szintű energiatermelő- és ellátórendszerek elterjedésének ösztönzése, kiegészülve a szükséges technikai, technológiai feltételek biztosítását szolgáló háttér szolgáltatói szektor (tervezés, kivitelezés, üzemeltetés, karbantartás) térségi szinten történő megerősítésével.

A helyi termelésen alapuló önellátás biztonságának fokozása érdekében törekedni kell a klímaváltozás várható káros következményeinek helyi, térségi szinten elérhető eszközökkel történő megelőzésére, mérséklésére. Ennek keretében fontos cél a komplex vízgyűjtő gazdálkodási szemléleten keresztül történő, az öntözéses gazdálkodás feltételeit is megteremtő vízrendezés megvalósítása (vízkárelhárítás, vízvisszatartás és vízpótlás együttes kezelése).

4. Tematikus specifikus cél: Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

A jövőkép eléréséhez szükséges a helyi közösségek megerősítése. Ehhez javítani szükséges az egyének motiváltságát, illetve az emberi kapcsolatok színvonalát. Közösségi szinten segíteni kell a közösségek összetartó erejének növelését, a civil aktivitás fokozását.

Meg kell adni a lehetőséget ahhoz, hogy a helyi közösségek beleszólhassanak mikrokörnyezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításába. Minél szélesebb területen alkalmazni kell a közösség által irányított helyi fejlesztések eszközét, ezáltal megteremtve a lehetőséget a helyi tudás hasznosítására.

Somogy megye legértékesebb természeti adottságai közé tartoznak az erdők, a felszíni vizek, a védett természeti területek. A természeti örökség védelme, megőrzése és megismertetése a külvilággal a somogyi emberek közös ügye, mely nagymértékben hozzájárul a helyi és somogyi identitástudat erősítéséhez.

A hátrányos-helyzetű társadalmi csoportok integrációjához elsősorban az érintettek képzettségi szintjét kell javítani (alapfokú oktatás, kollégiumi rendszer, specializált szakképzési irányok), mely segíti a hátrányos-helyzetű rétegek megjelenését a munkaerőpiacon, valamint az elhelyezkedési esélyeinek növelését. E mellett erősíteni kell a szociális ellátórendszer hatékonyságát is, melynek ki kell egészülnie a kora gyermekkori (bölcsődei, óvodai) nevelés eszközeivel.

Meg kell akadályozni, hogy szegregálódó térségek alakuljanak ki a megye területén. Különös figyelmet kell fordítani a megye déli területén összpontosuló roma népesség speciális problémáinak orvoslására.

5. Tematikus specifikus cél: Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése

A munkaerő mobilitásának fokozása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés érdekében a megye közlekedési infrastruktúra fejlesztésénél egyrészt a funkcionális, vagyis foglalkoztatási és szolgáltató térségi vonzásközpontok településekről való elérhetőségének javítása, másrészt a transzeurópai közlekedési hálózati (TEN-T) még hiányzó elemeinek kiépítése (ide értve a már meglévő hálózati elemek térségközpontokból történő elérhetőségének javítását is), azaz a térségi/nemzetközi kapcsolatok elmélyítése a cél. Ennek érdekében egyaránt szükség van a közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések támogatására, valamint a szolgáltatások fejlesztésére.

A megye társadalmi, közvetve gazdasági fejlődése érdekében cél a humán erőforrások fejlesztését is igénylő, a térségi humán közszolgáltatások (közoktatási, közművelődési, egészségügyi) és szociális ellátások elérhetőségének javítása. Ennek érdekében szükség van elsősorban az alap- és középfokú oktatási és egészségügyi ellátás infrastrukturális beruházásainak a támogatására oly módon, hogy a perifériákon elhelyezkedő, jellemzően hátrányos helyzetű csoportok által lakott térségekben is jó minőségű szolgáltatások legyenek elérhetők.

A megye táji és természeti értékeinek és erőforrásainak, kedvező környezeti állapotának megóvása érdekében cél a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság és a környezetbiztonság javítása, a környezeti és klímaváltozással járó kockázatok csökkentése. Ennek érdekében szükség van a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására, az előírt vízminőség biztosítására, a települések zöldfelületi rendszerének fejlesztésére, a településeken képződött folyékony hulladék, ill. szennyvíz gazdaságosan kiépíthető és fenntartható módon történő elvezetésének és kezelésének támogatására, a hulladékhasznosítási arány növekedésének elősegítésére.

A megyei városhálózat erősítése érdekében cél a városok, különösen a járási központok foglalkoztató (üzleti) és szolgáltató funkcióinak megerősítése. Cél továbbá a jellemzően hátrányos helyzetű népesség által lakott leromlott, szegregált/szegregálódó városi területek leszakadásának megakadályozása (szegregáció megelőzése), az érintett területek társadalmi és környezeti megújítása közösségi és szociális funkciók megjelenésének támogatásával.

2.1.3. Somogy megye területi célkitűzései

a.) Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése

A megye vidékies, sajátos táji, természeti, környezeti, gazdasági, települési és társadalmi jellemzőkkel leírható, egyúttal sokszor hátrányos területein él a népesség egy jelentős hányada. A vidéki térségek fejlesztése a városoktól, funkcionális várostérségektől eltérő, **integrált beavatkozást** igényel. Csak és kizárólag **komplex** – munkavégzéssel, önfoglalkoztatással, önellátást elősegítő gazdálkodással és szakképzéssel együtt járó – **programok** javíthatják a vidéki térségekben, rossz életkörülmények között élő hátrányos helyzetű társadalmi rétegek helyzetét.

A térségek felzárkóztatásának kulcsa elsősorban a helyben **rendelkezésre álló erőforrások** korábbinál **hatékonyabb felhasználása** lehet. A megyei területfejlesztési koncepció által lefektetett elveknek megfelelően a területi cél fókuszába az **intenzív, munkaerő igényes és magas hozzáadott értéket**, főként feldolgozott- vagy készterméket **előállító (al)ágazatok** és kapacitások (fakitermelés, zöldség- és gyümölcstermesztés, fa- és élelmiszer-feldolgozóipar stb.) **fejlesztése** és termékeik **piacra jutásának támogatása** kerül. A somogyi vidék sajátosságaira alapozott gazdaságfejlesztés ugyanakkor több szálon igényli a támogatást. Szükség van egyrészt a helyes, **fenntartható vízgazdálkodási** módszerek, technológiák és földhasználat meghonosítására, másrészt a **megújuló energiaforrások** minél nagyobb arányú alkalmazására, a **helyi energiatermelő rendszerek** elterjesztésére. A **gazdaság diverzifikációja** különösen a vidék természeti adottságaira (pl. termálvízkinccs) építve a különböző „természet közeli” **turizmus** termékek, turisztikai szolgáltatások fejlesztése révén valósítható meg. Mindamelllett, hogy a gazdaság fejlődése alapvetően hat a vidéki életminőségre, a népesség megtartása, a vonzó vidéki élettér kialakítása érdekében elkerülhetetlen a **települési környezet és infrastruktúra** kisléptékű **fejlesztése**.

b.) Járasközpontok, városok funkcióinak megerősítése

A vidéki térségek további leszakadását mérsékelni, illetve megállítani igyekvő célkitűzés elérését támogatandó **kiemelt szerepet kapnak a vidéki térségközpontok**, melyek szolgáltatásaik révén kiszolgálói kell, hogy legyenek a vonzáskörzetük településeinek.

A városok gazdasági- és még inkább foglalkoztatási központi szerepét növelni kell, a **helyi adottságokra épülő kkv-k megerősítése** révén nem csak, hogy javul azok jövedelemtermelő-képessége, de növekszik a foglalkoztatottsági szint is – biztos megélhetést biztosítva ezáltal nem csak a központi, de a környező települések lakosságának. A **piaci szereplők együttműködésének** támogatásában, a hálózatosodásban szintén fejlődési potenciál rejlik. A gazdasági funkciók erősítése mellett, azzal párhuzamosan szükséges a minőségi **oktatáshoz**, valamint az **egészségügyi-, és szociális szolgáltatásokhoz** való jobb **hozzáférés** biztosítása. Az iskolarendszerű közoktatási és az akkreditált képzőintézményekben egyaránt hangsúlyos szerepet kell, kapjanak a megye kiemelt, nevesített ágazatait támogatni képes **piac- és keresletorientált** gyakorlati **képzetek** (mezőgazdasági, faipari stb.).

A kiemelt funkciók működtetésének feltétele, egyben a vidéki népesség megtartásának kulcsa a járásközpontok megközelíthetősége, a **térségközpontok elérhetőségét javító közlekedés-fejlesztés**. A közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése a lakossági mobilitás javításán túl segíti gazdasági szereplők vidéki térségekbe települését. A javuló életminőség feltétele mindezek mellett az élhető városok létrejötte, a **lakókörnyezet**, a **városi terek megújítása**.

c.) Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése

A Balaton-térség legfőbb sajátos célkitűzése a kkv-k versenyképességének növelése és azok jövedelemtermelő képességének javítása, ezen keresztül az **egész éves foglalkoztatás feltételeinek biztosítása**, valamint a háttértelepüléseken a foglalkoztatás bővítése. A gazdaságélénkítés legfőbb eszköze a **turizmus kínálat térbeli** (háttértelepülések) **és időbeli** (szezonon kívül) **kiterjesztése**. Az ágazat nehézségeire választ ad a térségi szinten összehangoltan megjelenő komplex kínálat, az egyes turisztikai programelemek összefonódása, egymásra épülése, valamint a turizmus szereplőinek erősödő együttműködése.

A gazdaság diverzifikációja a **mezőgazdasági termelés irányába történő** erőteljes, ugyanakkor a táji-, természeti értékek megóvását szem előtt tartó **elmozdulást** feltételez a térség esetében, melyhez a Balaton-parti települések **helyi piacai** kapcsolódnak. A megye vidéki térségeitől részben eltérő hangsúlyos ágazattá válik: a gyümölcs, a zöldség és a gyógy- és fűszernövény termesztés, továbbá a hal- és vadgazdálkodás, illetve a szőlészet és a borászat.

A térség specifikus fejlesztési célok alrendszerének fontos eleme továbbá a belső- és külső **közlekedési kapcsolatok erősítése**, közlekedési szövetség megalakítása, a **környezeti infrastruktúra továbbfejlesztése**, fokozott **megújuló energiahasznosítás**, a táji és települési környezet megújítása, valamint a vízpart-rehabilitációs programok megvalósítása.

d.) Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével

Kaposvár gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt **fenntartható európai középváros**, a megyét kiszolgáló szolgáltató **központ** kíván lenni a jövőben: a munkalehetőség biztosításával, a jó minőségű, élhető városi környezet kialakításával, a gyors és biztonságos közlekedési kapcsolatok megteremtésével, a megfelelő intézményi és szolgáltatói háttér működtetésével és a szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas gazdag programkínálattal. A város átgondolt, **integrált településfejlesztési** stratégia mentén megvalósított, a jövőbeli várható igényekre és megcélzott funkciókra méretezetten tervezett komplex fejlesztése révén a fentiek együttesen járulnak hozzá a megyeszékhely népességmegtartó erejének növekedéséhez.

A foglalkoztatás bővítése **erős helyi gazdaság** meglétét feltételezi, ahol a város-városkörnyék együttműködősei, a vállalkozások működési feltételei javulnak, és a környezet ösztönzőleg hat az új vállalkozások létrejöttére. A várostérség sajátosságaira alapozva az **agrár- és élelmiszeriparban** (cukorgyár, húszüzem, tejüzem stb.) **végbemenő innovációs folyamatokat** és a hagyományosnak tekinthető **gépgyártó- és járműipari** kapacitásokhoz kötődő **fejlesztéseket** szükséges támogatni. A gazdasági fejlődés bázisa az **egyetem** és a munkaerő-**piaci igényekhez igazodó szakképzés** megléte lehet.

A gazdasági fellendülés előfeltétele a jelenleg épp hogy csak kielégítő elérhetőség javítása, a **közlekedési infrastruktúra** és szolgáltatások **fejlesztése**, a **logisztikai funkciók erősítése**. A gazdasági fejlődés érdekében szükséges továbbá az **energiafüggetlenség csökkentése**, az olcsóbb és környezetkímélőbb energiahordozók alkalmazásának elterjedése –nem csak a gazdaság szereplői körében, de a közintézmény- és a lakásállomány energia hatékony felújítása révén is. A **környezeti terhelés csökkentésére** és a környezet minőségének védelmére törekedve a város a környezetvédelmi szempontokra is figyelemmel, az erőforrásokat hatékonyan kihasználására törekszik (szennyvíztisztító telep és -hálózat korszerűsítése, cukorgyári ülepítő-tó kialakítása, távhő használatának bővítése stb.).

A jó minőségű, élhető városi környezet biztosítása érdekében a több területen megkezdett **település rehabilitációt** folytatni kell, törekedve a zöldterületek és zöldfelületek felújítására, bővítésére, a rekreációt támogató funkciók megjelenésére és a lakásállomány megújítására egyaránt.

e.) Somogy megye horvát határ menti térségének fejlesztése

A térség helyzetéből adódóan szükségszerűen kell, hogy éljen a **horvát nyitás** kínálta lehetőségekkel, ennek érdekében le kell fektetni a jövőben várhatóan dinamikus növekvő kereskedelmi, **gazdasági kapcsolatok** infrastrukturális és szervezeti, együttműködési **alapjait**. A megye határ, ill. határ közeli városaiban meg kell teremteni a nemzetközi és hazai termelő és szolgáltató **vállalkozások**, logisztikai és szállítmányozó cégek **letelepedését elősegítő infrastrukturális feltételeket**, ki kell építeni az azok igényeit kiszolgáló **üzleti szolgáltatásokat** (logisztikai, pénzügyi, ügyviteli, infokommunikációs szolgáltatások). A gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok élénkítése érdekében alapfeltétel a **közlekedési kapcsolat javítása**, a határátkelési pontok fejlesztése, bővítése. Hogy a terület közlekedési kapcsolatai

érdemben javuljanak, nem csak a nemzetközi, de a térségi elérhetőség vonatkozásában is előrelépés szükséges.

A nagyterületi rendszerekben tervezett fejlesztések mellett ki kell használni a horvát csatlakozás teremtette kisebb térségi szinten megjelenő új piacok kiszolgálását elsősorban a határ menti somogyi **települések kereskedelmi szolgáltatásainak** (beleértve a helyi termékek piacainak fejlesztését) **és közös turisztikai kínálatának bővítése** terén (egészség-, vízi-, horgász- és vadászturizmus).

A Dráva, mint határfolyó eddigi elválasztó hatásának mérséklése érdekében építve a határ mindkét oldalán jellemző vegyes nemzetiségű lakosságra szükséges a **közös kulturális hagyományok** ápolását, a helyi (Dráva-térségi) identitás tudat erősítését célzó akciók, programok szervezeti és infrastrukturális feltételeit megteremteni, hozzájárulva ezzel a térség **közösségi együttműködé**seinek fejlődéséhez. A horvát határ menti térségben a kapcsolatok erősítését, a gazdasági nyitás sikerességét nagyban segítené a horvát nyelv oktatása felnőttképzés és iskolai oktatás kereteiben.

2.1.4. A megye fejlesztésének horizontális céljai

a.) A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése

A program tervezésének és végrehajtásának valamennyi szintjén elő kell segíteni a nők és férfiak közti egyenlőség érvényesülését, valamint a nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen megkülönböztetés megakadályozását. A megkülönböztetés tilalmának elve a végrehajtás minden szakaszában betartásra kell kerülnie, különös tekintettel az esetleges támogatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatosan. A sajátos helyi adottságok (pl. roma népesség magas aránya a megyében) figyelembevételével lehetőséget kell biztosítani a programvégrehajtás során érvényesíteni kívánt esélyegyenlőségi területek kijelölésére és prioritizálására, amelyek hozzájárulnak az esélyegyenlőségi célok eléréséhez. A korábbi gyakorlat szerint ilyenek lehetnek:

- családbarát munkahelyi körülmények megteremtése, erősítése;
- a nemek közötti egyenlőség erősítése;
- az akadálymentesítés előrehaladása;
- fogyatékos személyek életminőségének és munkaerő piaci esélyeinek javítása;
- roma emberek életminőségének és munkaerő piaci esélyeinek javítása;
- más hátrányos helyzetű csoportok (pályakezdő, tartósan munkanélküli) munkaerőpiaci és társadalmi esélyeinek javítása stb.

b.) A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosítása

Globális tendenciaként tapasztalható a népesség számának rohamos növekedésével párhuzamosan a fogyasztás növekedése, és ezek velejárójaként a táj karakterisztikáját is jelentős mértékben megváltoztatva a mezőgazdasági művelés alá vont területek arányának növekedése, a meglévő mezőgazdasági területek túlhasználata és egyben azok degradációja,

részben az intenzív mezőgazdasághoz kapcsolódóan a vízkészletek kimerítése, továbbá a beépített területek arányának rohamos növekedése. Somogy megyében e globális folyamatok, valamint azok káros hatásai még kevésbé érzékelhetőek, így itt viszonylag kedvező táji-természeti adottságok mellett van lehetőség a környezettudatos, gazdasági és társadalmi szempontból is fenntartható fejlesztési stratégiák mentén felépíteni a megye fejlesztési portfólióját, ill. programját. A megye természeti értékeinek megőrzése mellett, a meglévő természeti erőforrások olyan, fenntartható módon történő használata kell, hogy célként megfogalmazódjon, amely elsősorban a belső igények, a megye lakosságának hosszú távú kiszolgálását tartja szem előtt. A „felesleg” kitermelését és külpiacokon való értékesítését úgy kell tervezni, hogy annak volumene ne veszélyeztesse a somogyi emberek ellátásbiztonságát, ne járhasson a lakosság életminőségének romlásával hosszú távon sem. Az értékes tájjelleg megőrzése és a tájhasználati konfliktusok mérséklése érdekében törekedni kell a beépítésre szánt területek „zöldmezős” területeken történő kijelölésének racionális keretek közötti minimalizálására, a barnamezős területek hasznosítási arányának növelése mellett.

c.) Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése

A fejlesztési programok sikerességének és hatásosságának egyik előfeltétele a partnerség kialakítása minél szélesebb társadalmi csoportok és intézményi szereplők bevonásával a koncepció kialakításától a program megvalósításáig. Ehhez létre kell hozni és működtetni kell azokat a csatornákat, amelyek segítenek az együttműködés megteremtésében. A vállalkozások versenyképességének növelése, és a térségi együttműködés érdekében ki kell használni a Kárpát Régió Üzleti Hálózatban rejlő lehetőségeket, a hálózatos rendszer üzletfejlesztési irodáinak határokon átívelő kereskedelmi és befektetési kapcsolatok kiépítéséhez nyújtott segítségét. A vállalkozások együttműködésének elmélyítésében a megyei vállalkozásfejlesztési szervezet (Somogy Megyei Vállalkozói Központ Közalapítvány) mellett a kereskedelmi és iparkamara, valamint az agrárkamara, de a szomszédos megyék hasonló szervezetei, illetve a határos horvát megyék fejlesztési ügynökségei fontos szerepet kell, hogy kapjanak. A széles partneri kör bevonása segít a legakutabb problémák felszínre hozásában, a legjobb megoldások kidolgozásában és a fejlesztések elfogadtatásában, nem utolsósorban azok hosszú távú fenntartásában. Ennek egyik kulcs eleme, hogy a közösségek magukénak érezzék a későbbiekben megvalósuló fejlesztéseket – melynek megalapozása már a programozás időszakában megkezdődik -, ezzel is biztosítva azok felelős használatát.

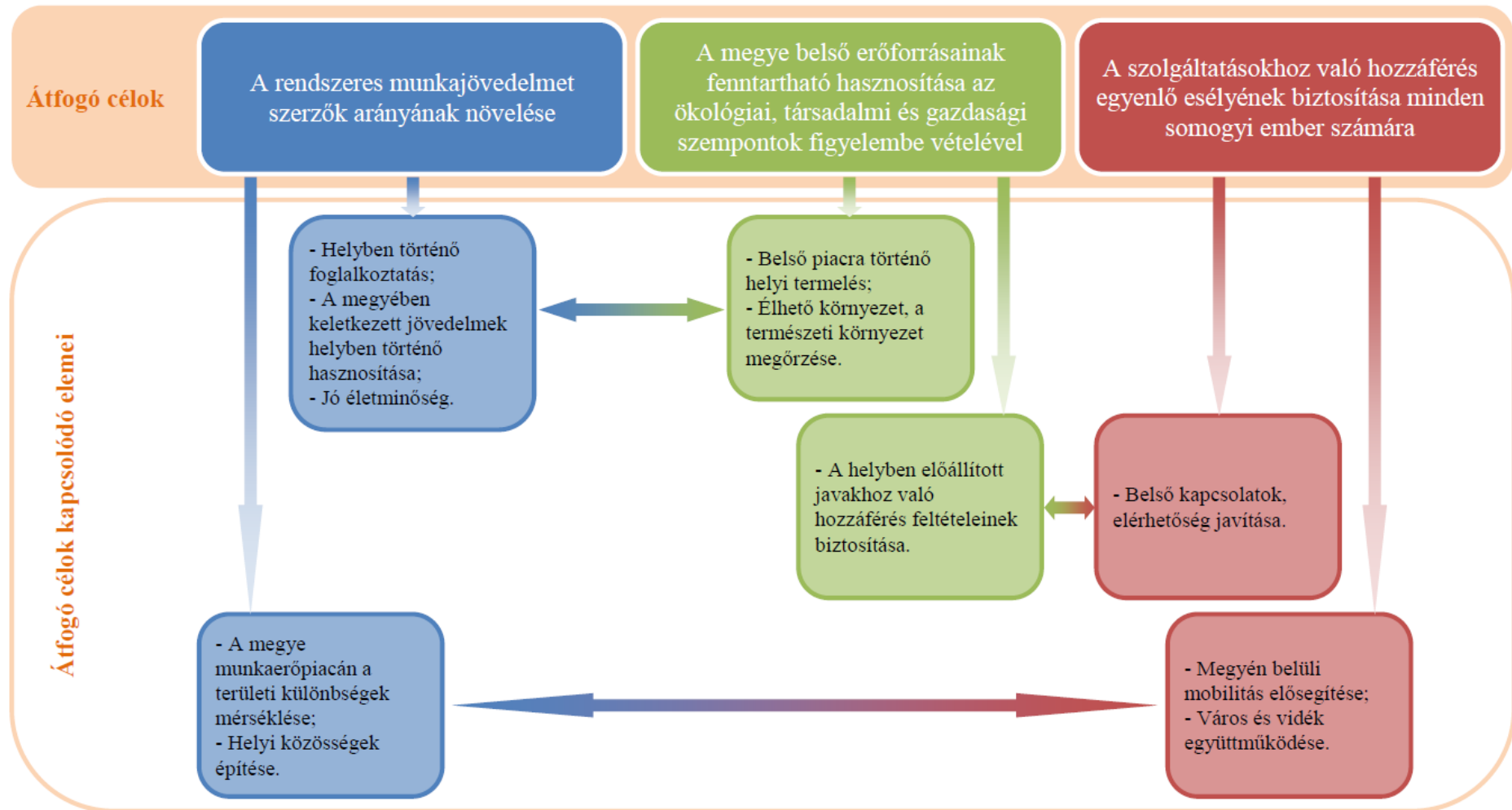
Elengedhetetlen a rendszerszerű gondolkodás kialakítása, a problémák megoldására komplex válaszok, beavatkozások kialakítása és a térségi alapú megközelítés alkalmazása. Térségi alapú közelítéssel és közvetlenül érintett közösségek bevonásával a kihívások azonosítása, a partnerek megtalálása a helyi ismeretek hasznosítása és az együttműködés kialakítása is könnyebbé válik, a kitűzött célok elérésének esélye növekszik, a tervezett fejlesztések összehangolt, egymásra épülő megvalósítása mind idő-, mind költségráfordítás, mind a várható eredmények elérése tekintetében hatékonyságnövekedéssel járhat.

2.2. A stratégiai célrendszer viszonyrendszere

A Somogy megye *jövőképe* egy, a sokszínű természeti környezettel harmóniában fejlődő, a társadalom minden rétege számára jó életminőséget biztosító térséget vizionál, melyet mindhárom *horizontális cél* kiszolgál. Mindez jelenti a *különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtését*, melynek köszönhetően a megye minden polgára egyenrangú hozzáférést érhet el és egyenlő bánásmódban részesülhet a közösség számára nyújtott szolgáltatások terén. *A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosításának feltétele* a helyi társadalmi jólét biztosításához szükséges erőforrás felhasználás, valamint a természeti, táji környezet értékeinek megőrzése közti optimális egyensúly megteremtése. *A partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése* feltételezi a rendszerszintű gondolkodást és a szolidáris közösségek együttműködését.

Az *átfogó célok* vonatkozásában a *rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése* a legközvetlenebb módon tudja segíteni a megye lakossága jó életminőségének biztosítását. Ezen átfogó cél elérését segítik a különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtés kapcsán megfogalmazott horizontális elvárások. *A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével* átfogó cél a megye, mint élhető környezet hosszú távú fenntarthatóságát garantálja. E cél elérésének elősegítésében kiemelt szerepe van a társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó, a fenntartható növekedés biztosítása vonatkozásában meghatározott horizontális feltételek teljesülésének. *A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára* átfogó cél elsősorban a megye lakossága életminőségének javítását szolgálja, de jelentős mértékben segíti az együttműködő városi és vidéki térségek rendszerének kialakulását is. A horizontális célok és elvek közül mindezt szolgálja a különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése, valamint a partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése.

Mindazon túl, hogy az átfogó célok együttesen szolgálják a jövőképben felvázolt célállapot elérését, a három átfogó cél egyes elemei szinergikus hatást kifejtve segítik elő a másik két átfogó cél elérését is, ahogyan a *tematikus*, az *átfogó* és *területi célok* is rendszerszemléletben, komplex módon értelmezhetők, azaz az egyes tematikus célok több átfogó és területi cél elérésére is közvetlen, vagy közvetett hatást gyakorolnak. (Az átfogó, a tematikus és a területi célok kapcsolódási rendszerét a Somogy megyei Területfejlesztési koncepcióban bemutatott ábrák szemléltetik.)

2. ábra: Az átfogó célok kapcsolódási pontjai

2.3. Somogy és a régió társ megyei területfejlesztési céljainak kapcsolata

A régiót alkotó három megye céljait összehasonlítva elmondható, hogy mindhárom megye hangsúlyt fektet a foglalkoztatás bővítésére, melyben kiemelt szerepet kap a helyi erőforrásokra való minél intenzívebb támaszkodás, azok ökológiai szempontokat szem előtt tartó, fenntartható hasznosítása. Ennek egyik alapfeltétele a piacképes tudás megszerzésének biztosítása különösen a szak- és felnőttképzés területén. Mindhárom megye különös figyelmet szentel a társadalmi kohézió és felzárkóztatás, az öregedő társadalom problematikájára, valamint a közösségek megerősítésére, az integrációs folyamatok támogatására. Fentieket az infrastrukturális elemek fejlesztése támogatja elsősorban a közlekedési kapcsolatok erősítése révén.

Stratégiai célok Tolna megye	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályaként	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézmunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás élelmiszeripar, textil- és bőrpar)	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
Tematikus specifikus célok Somogy megye							
A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése	✓			✓			
Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése		✓			✓		
A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása)			✓	✓		✓	
Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése		✓			✓		
Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése					✓		✓

1. táblázat: Somogy és Tolna megye területfejlesztési koncepciói céljainak kapcsolatrendszere

Specifikus célok Baranya megye Tematikus specifikus célok Somogy megye	Helyi gazdaságok fejlesztése	Tartós növekedésre képes gazdaság megerősítése	Piaci igényekre reagálni képes emberi erőforrás fejlesztés	Társadalmi felzárkóztatás	Stratégiai erőforrások fenntartható használata	Elérhetőség és mobilitás javítása	Nagytestésgyi csomóponttá válás
A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése	✓	✓					
Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése			✓	✓			
A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása)	✓	✓		✓			
Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése			✓	✓			
Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése					✓	✓	✓

2. táblázat: Somogy és Baranya megye területfejlesztési koncepciói céljainak kapcsolatrendszere

3. A prioritások azonosítása

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.c. pontjának és lefedi a 2.1.d-e pontok, valamint a 2.2.da.pont tartalmi elvárásait.

3.1.prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

3.1.1. A prioritás szakmai tartalmának összefoglaló bemutatása és a prioritáshoz kapcsolódó elrendő célok részletes meghatározása

Somogy megye természeti erőforrásokban mért gazdagságához viszonyítva az erőforrás felhasználás volumene és hatékonysága jelenleg rendkívül alacsony. A megyei területfejlesztési koncepcióban megjelenő átfogó, specifikus és horizontális célok több ponton is megfogalmazzák az agrár- és erdészeti termelési láncolatok fejlesztési céljait. Cél a természet nyújtotta lehetőségek, úgymint az országos átlagot meghaladó erdővagyon, a jó minőségű mezőgazdasági termőterületek, a felszíni vizekben gazdag területek fenntartható módon tervezett felhasználásával elsősorban a megye lakosságának magas színvonalon előállított javakkal történő ellátása, azon túl az ökológiai terhelhetőség szempontjait figyelembe vevő mértékben a külpiacok kiszolgálása magas hozzáadott értékű termékekkel és magas színvonalú szolgáltatásokkal. A megye agrár és erdészeti ágazatának megerősítése valamint a természeti adottságainak intenzívebb kihasználhatósága érdekében szükséges a fejlesztési területekre fókuszált intézkedéseket megfogalmazni.

3.1.2. A prioritás keretében tervezett intézkedések bemutatása

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése

Az **intézkedés célja** Somogy megye agrár- és gazdaságföldrajzi potenciáljának kihasználása a feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítésével, valamennyi nyersanyag feldolgozással foglalkozó szektor számára. Somogy megye az ország negyedik legerdősültebb megyéje, kedvező mező-, erdő- és vadgazdálkodási adottságokkal rendelkezik. További célként jelenik meg a helyben található nyersanyagok minél magasabb fokú feldolgozása, a helyi hozzáadott értékek növelésével, ezzel az aprófalvas megye vidéki lakosságának gazdasági vérkeringésbe való integrálása, munkahelyekkel való ellátása.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Nyersanyagok rendelkezésre állásának biztosítása a gazdálkodásba bevont területek fenntartható kihasználásával;
- A feldolgozóipar letelepedését megalapozó infrastrukturális beruházások támogatása;
- A feldolgozáshoz és a nyersanyagtermeléshez szükséges, a piaci igényekhez igazodni képes szakképzett munkaerő képzése;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

1.2. intézkedés: A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása

Az **intézkedés célja** a helyi alapanyagból, helyi feldolgozással készült somogyi termékek belső és külső piacokon történő értékesítését elősegítő szervezetek létrehozása, fejlesztése. Cél továbbá a hálózatba szerveződés által a hatékonyabb piaci megjelenés biztosítása, valamint a Somogy megyei termékek védjeggyel való megkülönböztetése és azok rövid ellátási láncban keresztüli értékesítése.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Klaszterek, szövetkezetek, szociális gazdaságok létrehozásának támogatása gazdaságpolitikai eszközök segítségével;
- Helyi piacok, értékesítési pontok létrehozásának támogatása;
- Helyi nyers és feldolgozott termékek hazai piacának védelme;
- Helyi termelőktől származó élelmiszerek becsatornázása a közétkeztetésbe;
- „Somogyi” védjegy kialakítása és egységes marketing tevékenységen keresztül a helyi termékek pozíciójának megerősítése, a külső piacokon történő bemutatása;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

1.3. intézkedés: Regionális együttműködés támogatása

Az **intézkedés célja** a térségi adottságok hatékonyabb kihasználására, a meglévő infrastruktúra jobb hasznosítására, az újonnan kiépítendő kapacitások összehangolt tervezésére, kivitelezésére és működtetésére irányul. A regionális együttműködés különböző szintű területi egységek kooperációinak módozatait valamint a különböző ágazati összefogásokat foglalja magába.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- A felsőoktatás, a K+F+I és a KKV-k közt megvalósuló együttműködések támogatása;
- A helyi mezőgazdaság és a turisztikai szektor szorosabb együttműködésének ösztönzése;
- A KKV-k sikerességéhez szükséges üzleti környezet kialakítása;
- Határon átnyúló együttműködés a mezőgazdasági kutatás és oktatás területén;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban

Az **intézkedés célja** a fenntartható mezőgazdaság innovatív termelési formáinak kidolgozása, átadása, a versenyképes gazdaságok számának növelése. Magyarország gazdasági növekedése szempontjából az innováció stratégiai terület. Az innovatív technológiák segítségével szükséges megteremteni mezőgazdasági és erdészeti ökoszisztémák helyreállítását, megőrzését és erősítését, az alacsony CO₂ kibocsátású, a környezeti kihívásokra rugalmasan reagálni tudó mezőgazdaságot. A tudásalapú, innovációra építő, versenyképes mezőgazdaság megteremtése a vidéki térségek fejlődése szempontjából létfontosságú. Jelenleg Magyarországon az agrárgazdaság egyes szereplői közötti elszigetelődés a kapcsolatok estelegessége miatt a rendelkezésre álló információk túl lassan áramlanak a gazdálkodók felé, így a tudástranszfer akadályozva van. A gyakorlati tudás átadása a szektor szereplői közt alapvetően befolyásolja a terület versenyképességét.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- A helyi gazdálkodó szervezetek és a felsőoktatás K+F+I célú együttműködésének támogatása;
- Képzés, szakoktatás, népfőiskolák előtérbe helyezése;
- Szaktanácsadás, modellgazdaságok, tájközpontok létrehozása;
- Szemléletformálás;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

3.1.3. A prioritás kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez, valamint az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<i>1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése</i>	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(3) i. a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és a versenyképesség fokozása valamennyi régióban és a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében, valamint az innovatív gazdálkodási technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás előmozdítása (EMVA)	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>1.2 A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása</i>	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(3) ii. az élelmiszerlánc szervezésének – beleértve a mezőgazdasági termékek feldolgozását és értékesítését –, az állatjólétnek és a kockázatkezelésnek a mezőgazdaság terén történő előmozdítása (EMVA)	II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>1.3. Regionális együttműködés támogatása</i>	(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(1) i. a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben (EMVA)	II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban</i>	(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(1) i. a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben (EMVA)	II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

3.1.4. Számszerűsített mutatók, eredményességi kritériumok

Indikátor neve	Indikátor típusa	Kapcsolódó intézkedés
A támogatásban részesült feldolgozóipari vállalkozások árbevétele (eFt)	Eredmény	<i>1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése</i>
A támogatások által létrejött/letelepedett feldolgozóipari vállalkozások száma (db)	Eredmény	<i>1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése</i>
Támogatásban részesült a somogyi termékek piacra jutását támogató szervezetek száma a megyében (db)	Eredmény	<i>1.2. A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása</i>
Az együttműködésben résztvevő támogatott vállalkozások száma (db)	Eredmény	<i>1.3. Regionális együttműködés támogatása</i>
K+F+I támogatásban részesült vállalkozások száma a megyében (db)	Eredmény	<i>1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban</i>
Teremtett új munkahelyek száma (fő, FTE)	Eredmény	<i>Prioritás szintű indikátor</i>

3.1.5. A megvalósítás lehetséges szereplői, közreműködői

A prioritás intézkedései	Kedvezményezettek	További közreműködők
<i>1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése</i>	- Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások.	- Somogy Megyei Önkormányzat; - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ;
<i>1.2. A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása</i>	- Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások; - mezőgazdasági, élelmiszeripari klaszterek; - mezőgazdasági szövetkezetek; Egyéni gazdaságok; - nem üzemszerű, ház körüli termelést folytatók	- Somogy Megyei Önkormányzat; - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ;
<i>1.3. Regionális együttműködés támogatása</i>	- Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások; - mezőgazdasági, élelmiszeripari klaszterek; - mezőgazdasági szövetkezetek; Egyéni gazdaságok;	- Somogy Megyei Önkormányzat; - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ;
<i>1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban</i>	- Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások; - mezőgazdasági, élelmiszeripari klaszterek;	- Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ; - szakirányú kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai (pl. Kaposvári Egyetem); - egyéb, a tématerülettel foglalkozó kutatóhelyek.

3.1.6. A prioritás indikatív súlya a forrásallokáció tervezéséhez és a lehetséges támogatási forrásokat biztosító Operatív Programokhoz való kapcsolódási pontok kijelölése

Az 1. prioritás súlya a teljes programon belül **20-25 %**.

A prioritás keretében tervezett intézkedések megvalósításához várhatóan az alábbi Operatív Programok keretében nyújtott támogatási források vehetők igénybe:

A prioritás intézkedései	A megye felelősségi körébe tartozó OP kapcsolódás	A megye felelősségi körén kívül eső OP kapcsolódás
<i>1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése</i>	TOP 1. prioritás	VP 3. prioritás GINOP 1. prioritás
<i>1.2. A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása</i>	TOP 1. prioritás	VP 3. prioritás GINOP 1. prioritás
<i>1.3. Regionális együttműködés támogatása</i>	TOP 1. prioritás	VP 3. prioritás GINOP 1. prioritás
<i>1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban</i>	–	VP 1. prioritás GINOP 2. prioritás

3.2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

3.2.1. A prioritás szakmai tartalmának összefoglaló bemutatása és a prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Somogy megye gazdasági teljesítménye a rendszerváltás óta lassabb ütemben fejlődött, mint az ország egésze, így egy leszakadó tendencia érvényesült, mely az országosnál magasabb mértékű munkanélküliséggel párosult. A megyébe az elmúlt 20-25 évben csekély mértékű külföldi tőkebefektetés érkezett, valamint a K+F ráfordítások mértéke is alacsony szinten alakult. E mellett Somogy megye kedvező természeti és környezeti adottságokkal rendelkezik, régi hagyományokra épülő feldolgozóipari vállalkozói kör alakult ki és működik. Az ipari és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások a nagyobb városokban és közvetlen vonzáskörzetükben, valamint a Balaton parti településeken koncentrálódnak. A vállalkozás-sűrűség a megyében alacsonyabb, mint az országos átlag, a megyén belül jelentős különbségek alakultak ki, a megye vidéki térségeiben nagyon alacsony a működő vállalkozások száma. A megyében önálló felsőoktatási intézményként a Kaposvári Egyetem működése kedvező hatással van a munkaerő képzettségi szintjére a fiatalabb korosztály tekintetében, valamint a K+F+I legfontosabb megyei tudásbázisának tekinthető.

A prioritás célja a megyében a foglalkoztatási szint növelése és a gazdasági szektor jövedelemtermelő képességének erősítése, ami által Somogy megye gazdaságilag aktív népessége biztos megélhetéshez szükséges jövedelmi szinten képes élni. Ehhez szükség van a megyében tevékenykedő vállalkozások, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének javítására, a hiányzó üzleti infrastruktúra megteremtésének támogatására, a K+F+I területén a ráfordítások növelésére, az innovációs szemlélet és a hálózatok, együttműködések ösztönzésére. Elengedhetetlen új vállalkozások indításának segítése, a vállalkozói szemlélet és a vállalkozási és szakmai ismeretek kiteljesítése.

3.2.2. A prioritás keretében tervezett intézkedések bemutatása

A prioritás céljának eléréséhez kapcsolódó indikatív intézkedések az alábbiakban határozhatóak meg:

2.1. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása

Az **intézkedés célja** a vállalkozások foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességének növelése. A kis- és középvállalkozások jelenleg is jelentős szerepet vállalnak Somogy megyében rendelkezésre álló munkaerő hasznosításában, de ezen a téren még további hasznosítatlan erőforrások várnak kihasználásra. Az intézkedés keretében biztosítható, hogy a működő vállalkozások technológiai fejlesztéseikhez segítséget kapnak, korszerű, az igényeket kiszolgálni képes szabad üzleti hasznosításra alkalmas gazdasági területek létrehozásával új vállalkozások letelepedésére nyílik lehetőség, illetve meglévő vállalkozások nyerhetnek

tevékenységükhöz megfelelő telephelyet. Az újonnan alakított vállalkozások az inkubációs szolgáltatások fejlesztésével, szélesítésével kapnak további segítséget a megerősödéshez.

Aktív munkaerő-piaci eszközök alkalmazásának támogatásával közvetlen lehetőség van a foglalkoztatás-bővítő programok megvalósítására.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Ipari Parkok, inkubátorházak, logisztikai központok, barnamezős iparterületek infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése;
- Mikro-, kis- és középvállalkozások technológiai fejlesztését és versenyképességének növelését szolgáló beruházások és szolgáltatások támogatása;
- A vállalkozások telephelyfejlesztéseinek támogatása;
- Komplex foglalkoztatási programok támogatása, térségi foglalkoztatási paktumok működésének elősegítése, a szakképzés keresleti és kínálati oldalának összehangolásának erősítése;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az üzleti infrastruktúra fejlesztése területén elsősorban a Somogy megye városi-rangú településein sűrűsödő ipari- és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások az elsődleges célcsoportja az intézkedésnek. A fókuszban a már működő Ipari Parkkal rendelkező települések állnak: Kaposvár, Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs, Csurgó, valamint a Szabad Vállalkozási Zóna címmel rendelkező Barcsi, Csurgói, Nagyatádi, Kadarkúti, Lengyeltóti és Tabi kistérség területe.

Foglalkoztatási programok elsődleges célterülete a legkedvezőtlenebb foglalkoztatási helyzetű barcsi és csurgói térség, valamint a legnagyobb foglalkoztatási potenciállal rendelkező kaposvári térség.

2.2. intézkedés: K+F+I tevékenység ösztönzése

Az **intézkedés célja** a vállalkozások kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységének ösztönzése, a somogyi vállalkozások innováció-tudatosságának erősítése, a vállalkozások és a tudásbázisok kapcsolatának megteremtése, szorosabbá fűzése.

Jelenleg Somogy megye országos összehasonlításban szerény súlyt képvisel a K+F ráfordítások terén, annak ellenére, hogy a megyében van felsőoktatási bázis és egy stabil kis- és középvállalkozói szektor is jelen van.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Vállalkozások K+F+I tevékenységének támogatása;
- Alkalmazott kutatások és prototípusok létrehozásának támogatása;
- Tudásbázisok megerősítése, kutatói kapacitások fejlesztése;
- A kutatói szféra és a vállalkozási szféra közötti kapcsolatok erősítése;
- Az innovációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

A kutatás-fejlesztés és innováció ösztönzése tekintetében Somogy megye tekintetében kiemelkedő a megyeszékhely Kaposvár térségének, mint a legfontosabb tudásbázist befogadó közeg. E mellett a nagyobb városok (Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs) térségére kell koncentrálni az erőforrásokat.

A K+F+I tevékenységet elsősorban a már meglévő hagyományokkal rendelkező iparágakban szükséges ösztönözni, mint az élelmiszeripar, faipar, gépipar és környezetipar (hulladékfeldolgozás, megújuló energiák hasznosítása).

2.3. intézkedés: Vállalkozások együttműködésének támogatása

Az **intézkedés célja** a piacgazdasági viszonyok között működő mikro-, kis- és középvállalkozások kiaknázzák az együttműködésben rejlő szinergikus hatásokat és ezáltal stabilizálják működésüket és fokozzák eredményességüket.

A vállalkozások több területen is hasznosítani képesek az együttműködésben rejlő lehetőségeket: a K+F+I területén, közös alapanyag beszerzés, előállítás, beszállítói rendszerekhez való kapcsolódás, munkaerő toborzás és szakképzés, marketing- és értékesítési csatornák működtetése, piacbővítés, stb.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Somogy megyében működő klaszterkezdemenyezések erősítése;
- Új horizontális vagy vertikális szemlélettel szerveződő vállalati együttműködések felkarolása;
- A horvát-magyar határ menti gazdasági kapcsolatok fejlesztése;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

A horvát-magyar gazdasági kapcsolatok erősítése terén Somogy megye közvetlen határ menti barcsi, nagyatádi és csurgói térség mellett a megyeszékhely térsége kiemelt fontosságú. A klaszterek támogatása során a már működő klasztereket kell preferálni.

2.4. Befektetés-ösztönzés, projektfejlesztés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása

Az **intézkedés célja** a Somogy megyébe érkező külső források növelése, kapcsolódva az üzleti infrastruktúra fejlesztések hasznosításához. Célként fogalmazható meg új vállalkozások létrejöttének segítése és a meglévő vállalkozások hatékonyságának erősítése tanácsadási és pénzügyi eszközök alkalmazásával.

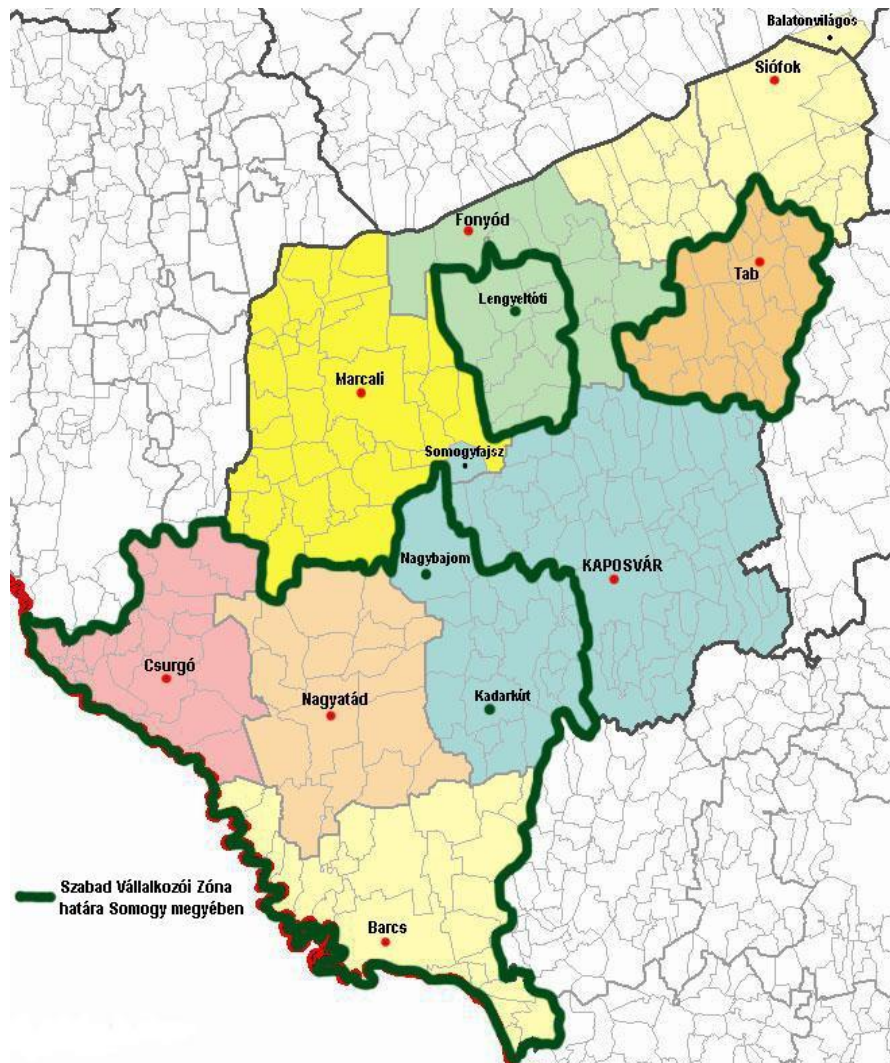
Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Megyei szintű befektetés-ösztönző és piacra jutást segítő rendszer kialakítása és működtetése, összehangolva az üzleti infrastruktúra fejlesztési beavatkozásokkal;
- Megyei szintű vállalati tanácsadási program megvalósítása;

- Gazdaságfejlesztési projektek előkészítése, mentorálása, közösségi integrálása, kísérleti fejlesztések előkészítése, megvalósítása;
- Visszatérítendő pénzügyi eszközök megyei szintű alkalmazása a vállalkozások versenyképességének növelése érdekében (pl. tőke, hitel és garanciális alapok működtetése);

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedést a megye területi céljaival összhangban a megye területén valósítandó meg, kiemelt figyelmet szentelve a megyében fekvő Szabad Vállalkozási Zóna térségére.

3. ábra: Szabad Vállalkozási Zónák Somogy megyében

3.2.3. A prioritás kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez, valamint az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>2.1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása</i></p>	<p>(3) A KKV-k versenyképességének fokozása</p> <p>(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitásának ösztönzése</p>	<p>(3) v. a korszerű termék- és szolgáltatás-fejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása (ERFA)</p> <p>(3) iii. a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése (ERFA)</p> <p>(8) viii. üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikro-vállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása (ERFA)</p> <p>(8) i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munkanélküliek és a munkaerőpiactól távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, többek között a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is (ESZA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése</p>
<p><i>2.2. K+F+I tevékenység ösztönzése</i></p>	<p>(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése</p>	<p>(1) iii. a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása (ERFA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése</p>
<p><i>2.3. Vállalkozások együttműködésének támogatása</i></p>	<p>(3) A KKV-k versenyképességének fokozása</p>	<p>(3) vi. a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni (ERFA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése</p>

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>2.4. Befektetés-ösztönzés, projektfejlesztés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása</i></p>	<p>(3) A KKV-k versenyképességének fokozása</p> <p>(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitásának ösztönzése</p>	<p>(3) vi. a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni (ERFA)</p> <p>(8) ix. a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése</p>

3.2.4. Számszerűsített mutatók, eredményességi kritériumok

Indikátor neve	Indikátor típusa	Kapcsolódó intézkedés
A fejlesztések eredményeként korszerű infrastruktúrával ellátott ipari parkok, ipari területek és telephelyek nagysága (ha)	Eredmény	<i>2.1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása</i>
Klaszterekben, támogatott együttműködésekben résztvevő vállalatok száma (db)	Eredmény	<i>2.3. Vállalkozások együttműködésének támogatása</i>
Somogy megyében székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások számának változása az ipari és szolgáltató szektorban (%)	Eredmény	<i>Prioritás szintű indikátor</i>
Somogy megyében teremtett új munkahelyek száma (fő, FTE)	Eredmény	<i>Prioritás szintű indikátor</i>
Támogatásban részesült vállalkozások száma Somogy megyében (db)	Output	<i>Prioritás szintű indikátor</i>

3.2.5. A megvalósítás lehetséges szereplői, közreműködői

A prioritás intézkedései	Kedvezményezettek	További közreműködők
<i>2.1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő ipari termelő vagy szolgáltató mikro-, kis- és középvállalkozások; - ipari park, inkubátorház, iparterület működtető, cím birtokos, tulajdonos gazdasági társaság, önkormányzat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ; - Somogy Megyei Önkormányzat; - Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.
<i>2.2. K+F+I tevékenység ösztönzése</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő ipari termelő vagy szolgáltató mikro-, kis- és középvállalkozások; - kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai; - egyéb kutatóhelyek; - Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ; - Somogy Megyei Önkormányzat; - Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.
<i>2.3. Vállalkozások együttműködésének támogatása</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő ipari termelő vagy szolgáltató vállalkozások; - vállalkozásokat segítő civil szervezetek. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ; - Somogy Megyei Önkormányzat; - Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.
<i>2.4. Befektetés-ösztönzés, projektfejlesztés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő ipari termelő vagy szolgáltató mikro-, kis- és középvállalkozások. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - Pénzügyi közvetítők; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ; - Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.

3.2.6. A prioritás indikatív súlya a forrásallokáció tervezéséhez és a lehetséges támogatási forrásokat biztosító Operatív Programokhoz való kapcsolódási pontok kijelölése

A 2. prioritás súlya a teljes programon belül **15-20 %**.

A prioritás keretében tervezett intézkedések megvalósításához várhatóan az alábbi Operatív Programok keretében nyújtott támogatási források vehetők igénybe:

A prioritás intézkedései	A megye felelősségi körébe tartozó OP kapcsolódás	A megye felelősségi körén kívül eső OP kapcsolódás
<i>2.1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása</i>	TOP 1. prioritás TOP 6. prioritás	GINOP 1. prioritás GINOP 5. prioritás
<i>2.2. K+F+I tevékenység ösztönzése</i>	–	GINOP 2. prioritás VP 1. prioritás
<i>2.3. Vállalkozások együttműködésének támogatása</i>	–	GINOP 1. prioritás (CRO-HU OP)
<i>2.4. Befektetés-ösztönzés, projektfejlesztés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása</i>	TOP 1. prioritás	GINOP 1. prioritás GINOP 6. prioritás

3.3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

3.3.1. A prioritás szakmai tartalmának összefoglaló bemutatása és a prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

A turizmus a hazai fejlesztéspolitika foglalkoztatási céljainak megvalósítását tekintve kiemelt ágazatként, annak egyik elsődleges területeként jelenik meg. Teljesítőképességének javulása a foglalkoztatás terén látványosan megmutatkozik, a növekvő kereslet kielégítése képzettségtől függetlenül széles rétegek számára biztosít munkalehetőséget. Somogy megye gazdaságában bár jelentős szerepet játszik az idegenforgalom, adottságai, elsősorban természeti- és táji értékei, a termál- és gyógyvíz jelenléte ennél nagyobb arányú részesedést feltételeznének. A Balaton jelenleg is az ország második, egyben a megye első számú turisztikai célpontja, de az alapvetően kedvezőtlen folyamatokat az előző tervezési időszakban uniós forrásból megvalósuló fejlesztések sem voltak képesek érdemben befolyásolni. A turisztikai kínálat koncentráltága mellett probléma a kínálati elemek kapcsolódásának, egymásra épülésének hiánya, a szolgáltatások esetenként alacsony színvonala, de az együttműködés nem megfelelő szintje is. A vendégforgalmi adatokat tekintve elsősorban nem a vendégek távolmaradása, sokkal inkább a vendégéjszakák számának csökkenése, és az ezzel együtt járó átlagos tartózkodási idő rövidülése az, ami igazi problémát jelent.

A prioritás célja ennek megfelelően Somogy megye turisztikai versenyképességének javítása, ismert és kedvelt turisztikai célterületté válásának támogatása a rendelkezésre álló erőforrások és a megye specifikus termékek, mint kitörési lehetőségek kihasználásával, a szezonális negatív hatásainak csökkentésével. Ezt támogató cél a turisztikai mutatók javítása, mind a látogatók, mind a vendégek és a vendégéjszakák számának, mind az turisták átlagos tartózkodási idejének és költségének a növelése. Mindezeket keresztül a turizmus gazdasági hozzájárulásának emelése és a munkahelyteremtés.

A fent meghatározott célok elérése érdekében a prioritás keretében az intézkedések három jól elkülönülő csoportját szükséges megfogalmazni: az *1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése*, a *2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás-fejlesztés* és a *3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése*.

A nemzeti turizmus stratégiai dokumentumaiban foglaltakhoz szorosan illeszkedve szükséges a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) célzott, a turisztikai magterületekre (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Drávamente) fókuszált fejlesztése. Mindez jelenti komplex turisztikai termékek – azaz attrakciók és kapcsolódó szolgáltatások – létrehozását, és a már működő turisztikai attrakciók minőségének javítását és szolgáltatásainak bővítését újszerű, kreatív beavatkozások révén. A megye legfőbb vonzerejét jelentő, kiemelt fejlesztéseket az intézkedés keretében komplementer egészítik ki az elsősorban a helyi termékeket előállító, az örökséget megőrző és a hagyományokat ápoló, azokat turisztikai termékelemekké fejlesztő kis léptékű beavatkozások a vidéki térségekben – egyaránt hozzájárulva a gazdaság nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikációjához.

A területi és termék preferenciák alapján megvalósuló attrakciók fejlesztése mellett a piaci (vendég-) igényeket és a keresletet ténylegesen kielégítő turisztikai szuprastruktúra (szálláshely-, vendéglátó-, program- és kiegészítő szolgáltatás-kínálat) fejlesztése ugyanúgy elengedhetetlen. A kapacitások jobb kihasználására törekedve az üzleti célú szállás- és vendéglátóhelyek mennyiségi fejlesztése helyett a szolgáltatások minőségi színvonalának emelése kell, hogy elsődlegesen szempont legyen – a hiánypótló kapacitások létrehozásának lehetőségét természetesen nem kizárva. A vidékies területeken, és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet (BKÜ) településein különösen indokoltá vált az üzleti magánszálláshely-kínálat (egyéb szálláshelyek) megújítása, így a minőségi fordulatot eredményező kisebb léptékű támogatások ugyanúgy a második intézkedéshez kapcsolódóan jelennek meg.

A turizmus élénkítését szolgáló harmadik intézkedés-csoport keretében kerül sor a támogató hálózati (és intézmény-) rendszerek különböző területi szinteken történő megerősítésére, a már megalakult helyi turisztikai desztináció menedzsment szervezetek (TDM) működésének stabilizálására, és a térségi, azaz megyei, illetve a Balaton turisztikai régiót lefedő szervezet létrehozására, továbbá az előtérbe állított megyei termékek köré szerveződött klaszterek, valamint védjegy- és minősítési rendszerek fejlesztésére.

Fontos és a program megvalósításának szakaszában sem elhanyagolható szempont, hogy a jelen beruházási prioritás keretében rögzített intézkedésekhez csak azon megye specifikus fejlesztési elképzelések illeszthetők, amelyek képesek a turizmus termékeit és a fejlesztési területek illetően meghatározott szűkítő feltételeket (priorizálást) teljesíteni. A program megvalósítást támogató külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele. Az intézkedések erősítik a megyei turizmus szektort, annak gazdasági teljesítőképességét, munkahelyteremtését és jövedelmezőségét is. Az intézkedés keretében elsősorban a megyei KKV-k fejlesztését, termelékenységük növekedését kell elősegíteni, és csak másodsorban az önkormányzatok által végrehajtott fejlesztéseket, amelyek szükségesek ugyan a vendégforgalom növelése érdekében, de csak közvetve hatnak a vállalkozások jövedelmezőségére.

3.3.2. A prioritás keretében tervezett intézkedések bemutatása

3.1. intézkedés: Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése

Az **intézkedés célja** a megye sajátos értékeire építő, versenyképes, a turisták igényeinek megfelelő magas minőségű turisztikai termékek, azon belül turisztikai attrakciók és szolgáltatások kialakítása és fejlesztése oly módon, hogy a látogatók száma és a turisták átlagos tartózkodási ideje stabilan és fenntarthatóan növekedjen, illetve a turizmus területi és térbeli koncentrációja csökkenjen. Kiemelt cél a komplex, egymáshoz kapcsolódó, egymást kiegészítő attrakciók és szolgáltatások, illetve a hálózatos együttműködések (pl. tematikus utak) kialakításának és fejlesztésének ösztönzése.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek:**

- Történelmi és kulturális örökség turisztikai hasznosítása, természeti és környezeti értékek ökoturisztikai célú fejlesztése, a Balaton, mint természeti érték turisztikai célú fejlesztése (személyhajó kikötők, vitorláskikötők, csónakkikötők, strandok stb.) az EuroVelo és hazai törzshálózat részét képező és ahhoz fizikailag csatlakozó kerékpárforgalmi létesítmények és kapcsolódó kerékpáros turisztikai szolgáltatások kialakítása és fejlesztése, országos, de legalább regionális jelentőségű gyógy- és termálfürdők, egészségturisztikai helyszínek technológiai és szolgáltatásfejlesztése, új és innovatív turisztikai termékek létrehozása;
- Vidéki térségekben emellett: helyi termékeket előállító, a vidéki örökséget megőrző és a hagyományokat ápoló, azokat turisztikai termékelemekké fejlesztő kis léptékű beavatkozások, kerékpáros, továbbá vadász-, horgász-, falusi- és agro turizmust szolgáló fejlesztések;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz:**

Az intézkedés megvalósítása elsősorban a megye turisztikai magterületeihez (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) illeszkedve javasolt. A beavatkozások területi koncentráltága mellett a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciájára is sor kell, hogy kerüljön. Ahogy korábban említésre került, külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele.

3.2. intézkedés: Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés

Az **intézkedés célja** a szálláshelyek szolgáltatási színvonalának emelése, kapacitáskihasználtságuk javítása, továbbá minőségi vendéglátóhelyek kialakítása, közösen a szolgáltatások működéséből származó árbevételek-, ezáltal a jövedelemtermelő képesség növelése.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek:**

- Elsősorban működő és egész évben nyitva tartó, a 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet szerinti szálláshelyek (ide értve az egyéb szálláshelyeket is) magasabb színvonalú szálláshelyekké történő fejlesztése, és/vagy ahhoz kapcsolódó minőségi élményeket és tartalmas időtöltési lehetőséget nyújtó szolgáltatások (wellness, konferencia stb.) fejlesztése;
- A helyi termékeken, a helyi gasztronómiai értékeken alapuló minőségi (egészséges, élményt nyújtó stb.) gasztronómiai kínálat létrehozása, működő vendéglátó vállalkozások korszerűsítése, technológiai- és szolgáltatásfejlesztése, meglévő attrakcióhoz / vonzerőhöz kötve;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz:**

Az előző intézkedéshez kapcsolódva a megvalósítás során a magterületi (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) és termék (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciák figyelembe vétele javasolt. Szálláshelyek és vendéglátóhelyek fejlesztését önállóan nem, csak már meglévő turisztikai attrakcióhoz és/vagy jelentősebb turisztikai szolgáltatáshoz kapcsolódva célszerű a gyakorlatba átültetni.

3.3. intézkedés: Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése

Az **intézkedés célja** a TDM rendszer már működő helyi szervezeteinek a stabilizálása és a még hiányzó, elsősorban kiemelt térségi és megyei ernyőszervezetek létrehozása, valamint működési feltételeik biztosítása és a szakmai feladatok támogatása. Célja továbbá a megyei kiemelt turisztikai termékek, témakörök mentén szerveződő (horizontális) turisztikai klaszterek életre hívása, a már meglévők működési feladatainak támogatása. A megye turizmusban érdekelt szereplőit összefogó szervezetek munkája révén összehangolt, összekapcsolt vagy közös termékek és szolgáltatások jelennek meg a piacon, növelve ezáltal a megye turisztikai versenyképességét és teljesítményét egyaránt.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek:**

- TDM szervezetek esetében: termékfejlesztési feladatok (adatgyűjtés, kutatás, felmérés, stratégiaalkotás stb.), információs rendszerek működtetése (iroda, táblarendszerek, mobil applikációk stb.) szervezetfejlesztés, szemléletformálás, oktatás és képzés, promóciós és marketingtevékenységek, a munkaszervezet működését támogató, valamint a turistafogadás feltételeit elősegítő, komfortérzetet növelő kisléptékű infrastruktúrafejlesztés (kerékpárkölcsonzó, rendezvény stb.) és eszközbeszerzés;
- Klaszterek esetében: termékfejlesztési feladatok (adatgyűjtés, kutatás, felmérés, elemzés stb), látogatómenedzsment-rendszerek működtetése, termék alapú márkaépítés, kommunikációs és marketingtevékenységek, turisztikai szolgáltatásokkal, termékekkel összefüggő minőségbiztosítási- és védjegyrendszerek kialakítása, szállítói rendszerek kialakítása;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz:**

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt azzal a kikötéssel, hogy a már működő szervezetek, hálózatok fejlesztései előre sorolandók.

3.3.3. A prioritás kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez, valamint az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<i>3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése</i>	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(6) vii. a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése (ERFA) (8) ix. a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve... az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA) (9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés</i>	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(3) v. a korszerű termék- és szolgáltatás-fejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása (ERFA) (9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése
<i>3.3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése</i>	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	(3) vi. a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni (ERFA)	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

3.3.4. Számszerűsített mutatók, eredményességi kritériumok

Indikátor neve	Indikátor típusa	Kapcsolódó intézkedés
Látogatók / turisztikai szolgáltatást igénybe vevők száma (fő)	Eredmény	3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése
A fejlesztett turisztikai attrakció / szolgáltatás (ide értve a szálláshelyeket és a vendéglátóhelyeket) árbevétele (eFt)	Eredmény	3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése
Vendégek száma (fő)	Eredmény	3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés
A fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma (vendégéjszaka)	Eredmény	3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés
Az együttműködésben résztvevő turisztikai szolgáltatók (tagok) száma (db)	Eredmény	3.3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése
Teremtett új munkahelyek száma (fő, FTE)	Eredmény	Prioritás szintű indikátor

3.3.5. A megvalósítás lehetséges szereplői, közreműködői

A prioritás intézkedései	Kedvezményezettek	További közreműködők
3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - vállalkozások: <ul style="list-style-type: none"> - gazdasági társaságok - szövetkezetek - SZJA hatálya alá tartozó egyéni vállalkozások; - költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek; - non-profit szervezetek és konzorciumaik. 	<ul style="list-style-type: none"> - Balaton Fejlesztési Tanács; - Balatoni Integrációs Közhasznú NKft.; - helyi és térségi TDM-ek, turizmus klaszterek; - Somogy Megyei Falusi Turizmus Szövetség; - Egyéb, turizmusban érintett jelentős szereplő.
3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> - magánszemélyek (csak BKÜ és vidékfejlesztés); - magánvállalkozások: <ul style="list-style-type: none"> - gazdasági társaságok - szövetkezetek - SZJA hatálya alá tartozó egyéni vállalkozások. 	<ul style="list-style-type: none"> - Balaton Fejlesztési Tanács - Balatoni Integrációs Közhasznú NKft.; - helyi és térségi TDM-ek, turizmus klaszterek; - Somogy Megyei Falusi Turizmus Szövetség; - Egyéb, turizmusban érintett jelentős szereplő.
3.3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése	<p>TDM esetében:</p> <ul style="list-style-type: none"> - non-profit szervezetek: <ul style="list-style-type: none"> - egyesületek - non-profit gazdasági társaságok <p>Klaszter esetében:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vállalkozások: <ul style="list-style-type: none"> - gazdasági társaságok - non-profit szervezetek: <ul style="list-style-type: none"> - egyesületek - non-profit gazdasági társaságok. 	<ul style="list-style-type: none"> - NGM Turizmusért Felelős Helyettes Államtitkárság; - Magyar TDM Szövetség.

3.3.6. A prioritás indikatív súlya a forrásallokáció tervezéséhez és a lehetséges támogatási forrásokat biztosító Operatív Programokhoz való kapcsolódási pontok kijelölése

A 3. prioritás súlya a teljes programon belül **10-15 %**.

A prioritás keretében tervezett intézkedések megvalósításához várhatóan az alábbi Operatív Programok keretében nyújtott támogatási források vehetők igénybe:

A prioritás intézkedései	A megye felelősségi körébe tartozó OP kapcsolódás	A megye felelősségi körén kívül eső OP kapcsolódás
<i>3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése</i>	TOP 1. prioritás TOP 2. prioritás	GINOP 4. prioritás VP 6. prioritás
<i>3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés</i>	–	GINOP 1. prioritás VP 6. prioritás
<i>3.3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése</i>	–	GINOP 1. prioritás

3.4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

3.4.1. A prioritás szakmai tartalmának összefoglaló bemutatása és a prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

A lakosság képzettségi szintje szorosan összekapcsolódik a foglalkoztathatósággal és a gazdaság növekedési potenciáljával. A köznevelés rendszerének feladata, hogy a társadalom, a folyamatosan változó munkaerőpiac és gazdaság igényeinek megfelelni képes minőségi munkaerőt képezzen. Ennek érdekében biztosítani kell az elvárásoknak megfelelő szellemi, szakmai-tartalmi és fizikai környezetet a köznevelés és a felsőoktatás szereplői számára.

Somogy megyében széles alap- és középfokú oktatási intézményrendszer alakult ki, azonban az aprófalvas településszerkezet következményeként az alapfokú intézmények mikro térségenként szerveződnek. Az elmúlt időszakban jelentős infrastrukturális beruházások valósultak meg különösen a megye vidéki térségeiben, de e fejlesztések nem voltak teljes körűek, számos intézmény infrastrukturális állapota továbbra is fejlesztést igényel. A közoktatás minősége jelentős hatással van a fiatalok későbbi munkaerő-piaci lehetőségeire, ezért fontos, hogy a megyében nagy számban jelenlévő hátrányos-helyzetű és szegénység által veszélyeztetett lakosság is hozzáférjen a minőségi oktatáshoz. Ennek érdekében nemcsak infrastrukturális fejlesztések megvalósítására van szükség, hanem az oktatás hatékonyságát és eredményességét növelő tartalmi és módszertani fejlesztésekre is.

A megyében széles területet lefedő szakképzési intézményrendszer működik, de ezek szorosabb kapcsolódását a munkaerő-piaci elvárásokhoz erősíteni szükséges.

Somogyban a diplomások aránya alacsonyabb az országosnál, a megye vidéki térségeiben csekély számú diplomás található ezért ösztönözni kell azt, hogy a tehetséges fiatalok számára vonzóvá és elérhetővé váljon a felsőoktatás. Továbbá a felsőoktatás intézményei, a helyi gazdaság és szolgáltatási szektor kapcsolatát meg kell erősíteni, kiaknázva az együttműködések adta lehetőségeket.

A **prioritás célja** a megyében meglévő oktatási intézményrendszer működésének hatékonyságának és eredményességének növelése, a munkaerő-piaci elvárásokhoz való rugalmas alkalmazkodás erősítése, a hátrányos-helyzetű emberek oktatáshoz való hozzáféréseinek szélesítése, az iskolai kudarcok és lemorzsolódás csökkentése. A megye tőkevonzó képessége erősítése érdekében az oktatási intézmények teljes körének fejlesztése, a piacorientált szakképzés kialakítása, a felsőoktatás komplex minőségi fejlesztése, tudásbázisának megfelelő kiaknázása, az élethosszig tartó tanulás széleskörű elterjesztése kiemelt szerepet kell, hogy játsszon.

3.4.2. A prioritás keretében tervezett intézkedések bemutatása

4.1. intézkedés: *A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzájárás segítése a tehetséges fiatalok számára*

A megyében két felsőfokú oktatási intézmény működik. A Kaposvári Egyetem négy karral, valamint a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Kaposvári Képzési Központja öt szakkal. Ezen intézmények tudásbázisát szükséges hosszú távon kiaknázni.

Az **intézkedés célja** hármas: egyrészt a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők számának növelése, másrészt a képzések minőségének és hatékonyságának növelése, harmadrészt pedig a megye felsőoktatási intézményeiben rejlő kutatási, képzési, szolgáltatási potenciálok kiaknázása és összhangba hozása a helyi piaci, gazdasági és társadalmi igényekkel.

Támogatni kell a munkaerő-piaci irányultságú, keresletvezérelt felsőoktatási és felnőttképzési rendszer fejlesztését, ezáltal a diplomás munkanélküliség csökkentését. Kiemelt hangsúlyt kell fektetni a helyi szereplők közötti együttműködésekre, a hiányszakmákra irányuló fejlesztésekre, a piacorientált kutatás-fejlesztésre és innovációs potenciál erősítésére, digitális kompetenciák fejlesztésére, a tehetséges és hátrányos helyzetű fiatalok diplomaszerzésére, és az egész életen át tartó tanulást szolgáló fejlesztések ösztönzésére.

A célok elérése érdekében támogatni kívánjuk **a felsőoktatási intézmények helyi gazdasági és társadalmi szerepének fejlesztését, együttműködéseik erősítését.** Ennek keretében **támogatható tevékenységek:**

- A helyi gazdasági szervezetek és a felsőoktatás K+F+I célú együttműködéseinek támogatása.
- A megye mezőgazdasági adottságainak (elsősorban zöldség- és gyümölcsstermesztés, állattenyésztés, valamint erdő és vadgazdálkodás) hasznosításával és a Kaposvári Egyetem agrár-innovációs potenciáljának erősítésével nagyobb hozzáadott értékű termelési eljárások, termékek kifejlesztése és előállítása (kiemelten élelmiszeripar és feldolgozóipar területén).
- Az intézményekben felhalmozott tudás- és technológiatranszfer szolgáltatások és együttműködések fejlesztése.
- A lakosság számára nyújtott szolgáltatások bővítése és fejlesztése, komplex programok megvalósítása.

A gazdasági és társadalmi igények valamint a képzési kimenet közötti összhang megteremtésével biztosítható a megfelelő munkaerő ellátás és felsőoktatásból kilépők elhelyezkedésének sikeressége. Ehhez járul hozzá **a felsőoktatási képzési kínálat minőségi és gyakorlatorientált helyi igényeket kiszolgáló fejlesztése. Támogatható tevékenységek:**

- A képzési kínálat és a helyi (térégi) munkaerőpiac kapcsolatának fejlesztése az „intelligens szakosodás” céljaihoz igazodóan. Képzési programok bővítése és fejlesztése, olyan képzési tartalom és gyakorlati helyek kialakításán keresztül mely biztosítja a hallgatók számára a gyakorlati tapasztalatokra épülő képzettség

megszerzését, a duális képzési forma megerősítésén keresztül. Ennek keretében együttműködések kialakítása, át- és továbbképzések indítása a megye hiányszakmaiban (egészségügyi és szociális területen is).

- Kapcsolódó tananyagfejlesztések, valamint a vállalkozóságot támogató képzési elemek beépítése a tananyagokba.
- A felsőoktatásban résztvevők digitális tudásának fejlesztése, az oktatást és tanulást segítő új digitális tartalmak, elektronikus szolgáltatások, hálózatok kialakítása és bevezetése, meglévők továbbfejlesztésére, valamint az intézmények gazdálkodását és üzemeltetését segítő fejlesztések megvalósítása.

A diplomások számának növelése a megyében, tehetséggondozás, felsőoktatásban való bennmaradás segítése tevékenységkör keretében az esélyteremtő és szociális dimenzió áll a fókuszban. A ***támogatható tevékenységek*** a lemorzsolódás megelőzésén keresztül kívánják elérni az elvárt célokat:

- A hallgatók számára biztosított intézményi szolgáltatások (beleértve a kollégiumi szolgáltatásokat is) fejlesztése, különösen a mentálhigiéné, egészségfejlesztés, testnevelési-sport területeken, de a kultúra, szabadidő-szórakozás területén is.
- Egyéni szükségletekre épülő és célzott programok megvalósítása, ösztöndíjrendszer, tehetséggondozó és hallgatói kutatóprogramok kialakítása illetve megvalósítása kiemelten a tehetséges és/vagy hátrányos helyzetű csoportok számára a helyi piaci szereplőkkel együttműködve, a képzett munkaerő helyben tartása érdekében.
- A középfokú oktatási intézményekkel történő kapcsolatok kialakítását, a középfokú oktatásból a felsőoktatásba való átmenetet segítő programok megvalósítása.
- A diploma megszerzését gátló nyelvi kompetenciák megszerzésére irányuló fejlesztések.
- Egész életen át tartó tanulást segítő és ösztönző programok.

A minőségi tartalmi fejlesztések sikeressége nagy arányban függ attól, hogy a kapcsolódó fizikai feltételektől. A fentiekben megfogalmazott tevékenység csoportok ***infrastrukturális fejlesztése*** az alábbi tevékenységekre fókuszál:

- Az infrastrukturális és eszközfejlesztéseknek a piac és gyakorlat-orientált ún. duális képzés számára megfelelő környezet, valamint a helyi gazdaságra épülő innovatív képzési, kutatási és technológiai fejlesztésekre és elsősorban helyi együttműködések kialakítására kell irányulniuk.
- A tudástranszfer-szolgáltatások eszköz- és feltételrendszerének kialakítása.
- A gazdasági igényekhez igazodóan további célzott területekhez, hiányszakokhoz, képzési kínálat megújításához, igény esetén újraindításához, átképzésekhez, továbbképzésekhez és felnőttképzéshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése; valamint a távoktatás és egy új lehetőséget nyitó terület a nyílt forrású tanulás infrastruktúrájának kiépítése.

- Gyakorlatorientált oktató, tanuló és kutató terek kialakítása (előadók, szakszemináriumi termek, gyakorló helyek, laborok, kutatói szobák stb.), valamint közösségi, kulturális és társadalmi szolgáltató terek kialakítása.
- Az infokommunikációs infrastruktúra (oktatási, kutatási, valamint gazdálkodási és üzemeltetési) modernizálása, hálózati hozzáférés, az eszközellátottság növelése, az elektronikus szolgáltatások és tartalmak infrastrukturális feltételeinek fejlesztése a hozzáférhetőség javítása érdekében. A hallgatók mobilitásának, felsőoktatásban való bennmaradásának segítése érdekében szükséges kollégiumi fejlesztések, bővítések.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein élőket kell, hogy segítsék.

4.2. intézkedés: Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása

Az **intézkedés célja** a megyében folyó szak- és felnőttképzés rendszerének és tartalmi elemeinek a gazdasági és társadalmi elvárásoknak megfelelő fejlesztése, továbbá a képzési rendszer alkalmazkodóképességének megteremtése mind a változó szükségleteket mutató munkaerő-piaci környezet, mind pedig a képzésekbe bekerülő célcsoport igényei alapján. Az alkalmazkodó képesség kialakításában kiemelt szerepet kell kapnia a duális képzési rendszer, az iskolai-vállalati együttműködések fejlesztésének, a munkaerő-piaci kereslet-kínálat, hiányszakmákra reflektáló, megfelelő irányok és arányok meghatározásának, szakmai és általános kompetenciák fejlesztésének, ennek megfelelő képzési tartalmak fejlesztésének és a tananyagok modernizációjának, valamint a kapcsolódó infrastruktúrafejlesztésnek.

Az intézkedés egyik hangsúlyos területe **a duális képzési rendszer helyi igényekhez igazodó fejlesztése**. Cél, hogy a szak- és felnőttképzésből kikerülők minőségi, a munkaerőpiacon azonnal hasznosítható tudással rendelkezzenek, ezzel növelve számukra a munkaerő-piacon történő gyors elhelyezkedés esélyeit. A tevékenységcsoporton belül **támogatható tevékenységek**:

- A megye szakképzési rendszerének munkaerő-piaci szempontú fejlesztése, a szak és felnőttképzéssel szemben támasztott „valós” piaci igények felmérése, előrejelzések készítése, megfelelő keretszámok beállítása, pályaorientációs rendszer kialakítása.
- Az iskolai és a felnőttképzés összehangolását szolgáló tevékenységek, együttműködések támogatása.
- Hiányzó szakképzések beindítása, kapcsolódó ösztöndíj rendszerrel, valamint a több funkciós és másodszakmás szakképesítések körének bővítése, illetve egyes szakmák esetében a képzési tartalom és képzési idő átalakítása a minőségi kimenetel érdekében, valamint a munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodó át- és továbbképzési programok indítása.

- A szakképzési rendszer változásaihoz, az új OKJ-hez kapcsolódó tartalmi és módszertani fejlesztések. Ezen belül a tananyag-, taneszköz- és intézményhálózat fejlesztése, a gyakorlati képzőhelyek fejlesztése, a szakképzési kerettantervek továbbfejlesztését, rendszerszerű felülvizsgálatát, a szakképzésben résztvevők (iskolák, gyakorlati képzők és felnőttképzők) szakmai tanárainak és gyakorlati oktatóinak (tovább)képzése.
- Helyi szereplők szakképzési rendszerrel (beleértve a felnőttképzést is) való kapcsolatainak erősítése, közös képzési programok támogatása, helyi gyakorlati üzemi oktatás lehetőségének bővítése, tanműhelyek kialakítása, meglévők fejlesztése.
- Szakterületi képzési centrumok létrehozása és fejlesztése a tárgyi-személyi feltételek legoptimálisabb biztosítása érdekében.

Az intézkedés másik hangsúlyos területe az **élethosszig tartó tanulás ösztönzése**. Az egész életen át tartó tanulás központi szerepet tölt be a versenyképesség és foglalkoztathatóság szempontjainak tekintetében. Fontos, hogy a szak- és különösen a felnőttképzés rendszerébe ágyazva olyan fejlesztések valósuljanak meg, melyek megalapozzák és segítik az egész életen át tartó tanulást, a szakmai és kulcskompetenciák további fejlesztésének lehetőségét a folyamatosan változó munkaerő-piaci környezetben. A tevékenységcsoporton belül **támogatható tevékenységek**:

- Munkaerő-piaci kulcskompetenciákat fejlesztő képzési programok, munkahelyi képzések (pl.: IKT, idegen nyelv, munkavállaláshoz kapcsolódó ismeretek).
- Munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű csoportokra (pl.: közfoglalkoztatottak, fogyatékkal élők, alacsony képzettségűek, SNI tanulók, stb.) kiemelten fókuszáló célzott képzési, alap- és kulcskompetencia fejlesztési, valamint felzárkóztató programok.
- A szakmai munkát végző tanárok, gyakorlati oktatók módszertani kultúrájának folyamatos fejlesztését támogató programok.
- A vállalkozói ismeretek-, vállalkozóvá váláshoz köthető ismeretek oktatása, tananyagba történő beillesztése.
- Kapcsolódó infrastruktúra és eszközállomány fejlesztése.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

A megye teljes területe a TISZK-ek által lefedett szakmai és földrajzi területek. Felnőttképzés esetén ezt kiegészítve a munkaerőpiaccal összhangban.

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

Az **intézkedés célja** olyan minőségi és hatékony oktatási és nevelési környezethez való egyenlő hozzáférés megteremtése, mely a versenyképes tudás megszerzéséhez szükséges ismeretek, alap- és kulcskompetenciák megszerzését szolgálja. Ennek feltétele, olyan szerves környezet biztosítása, melynek kialakítása során maximálisan figyelembevételre kerülnek a nevelés és oktatás megújuló szakmai-tartalmi követelményei, valamint a tanulók valós igényei. Az intézkedésben megvalósuló tevékenységek elősegítik a hátrányok kompenzálását,

az integrációs nevelés és oktatás megvalósulását - kiemelten a megye hátrányos helyzetű csoportok és romák által nagy arányban lakott településein -, a befogadó nevelést és oktatást, az iskolai kudarcok megelőzését és csökkentését, a sikeresség és tehetség kibontakoztatását, új módszerek bevezetését, a tanári szakmai felkészültség növelését.

A célok elérése érdekében elengedhetetlen az **alap- és középfokú köznevelési intézmények szakmai-tartalmi fejlesztése** az alábbi **támogatható tevékenységeken** keresztül:

- A lemorzsolódást és korai iskolaelhagyást megelőző, annak mértékét csökkentő programok megvalósítása, új módszertanok bevezetése, együttműködések kialakítása.
- A szegregáció csökkentését, az együttnevelést és a befogadó oktatási rendszert támogató tartalmak, programok megvalósítása.
- Szaktantárgyi módszertani megújulást segítő fejlesztések adaptálása.
- A nemzeti és etnikai kisebbségi oktatás feltételrendszerének fejlesztése különös tekintettel a horvát, a roma és a német kisebbség vonatkozásában.
- Az egész életen át tartó tanulást megalapozó és lehetővé tevő intézményi programok, innovációk megvalósítása mind formális, nem formális és informális tanulás keretében (pl.: kompetencia-alapú oktatás, új tanulásszervezési eljárások és módszerek, idegennyelvoktatás, IKT, korai pályaeorientáció, vállalkozói szellem, környezettudatos szemlélet, egészségfejlesztés, testmozgás-programok).
- Humán erőforrás szakmai fejlesztése, intézmények közötti együttműködések, szakmai közösségek létrehozásának elősegítése, „jó gyakorlatok”, adaptációja.
- Korszerű, hatékony és eredményes pedagógiai szakszolgálat és pedagógiai szakmai szolgáltatások biztosítása valamennyi tanulónak és nevelési-oktatási intézménynek.
- A középfokú oktatásban kiemelt helyen szerepelnek a differenciált képességfejlesztést, a kooperatív technikák elterjesztését és a hagyományos tantárgyi és tanórai kereteken túlmutató tartalmi fejlesztések.
- A közismereti oktatás fejlesztése a szakközépiskolákban és szakiskolákban.
- Kollégiumok nevelési és oktatási tevékenységeinek fejlesztése, szerepvállalásának biztosítása a tehetséggondozásban és felzárkóztatásban egyaránt, az iskolákkal való szoros együttműködések növelése.
- Együttműködések kialakítása az oktató-nevelő munkához szorosan kapcsolódó szociális és egészségügyi feladatokat ellátó intézményekkel, helyi szereplőkkel.

Minden infrastrukturális beruházás támogatása eseten kiemelt cél az esélyegyenlőség, azaz a befogadó oktatási gyakorlat és a szegregációmentesség biztosítása, különös tekintettel - a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatási integrációjára, inklúziójára. A megvalósuló infrastrukturális fejlesztések figyelembe véve a környezettudatos gondolkodásmódot, a környezetbarát technológiák és anyagok alkalmazását, melyek különösen befolyásolják a korosztály viszonyulását élő és élettelen környezetünkhöz. Az **alap- és középfokú köznevelési intézmények fizikai környezetének fejlesztése** során **támogatható tevékenységek**:

- A tartalmi fejlesztéseket és a befogadó nevelés-oktatást támogató/megalapozó a jogszabályi előírásoknak megfelelő egészséges és modern tanulási feltételeket megteremtő intézményi környezet infrastruktúra és eszközállomány fejlesztése, mely megfelelően igazodik az adott korosztály igényeihez.
- Kiemelten kezelendő az idegen nyelvek oktatását támogató feltételek megteremtése, nyelvi laboratóriumok kialakítása.
- Az Információs és Kommunikációs Technológia fogadására és digitális tartalmak alkalmazására alkalmas infrastruktúra kiépítése.
- Az intézmények akadálymentesítése annak érdekében, hogy a létesítményekhez a sajátos nevelési igényű tanulók is hozzáférjenek.
- A nevelés-oktatást formális és nem formális keretek között szervező kiegészítő szolgáltatások, programok infrastrukturális feltételeinek megteremtése, melyek a tanulók motivációjára, aktivitására és szabadidő eltöltésére vannak hatással (mindennapos testnevelés, művészeti képzés, diákklubok, stb.).
- Közoktatási intézmények konyhájának felújítása, bővítése, kapcsolódó eszközök és berendezések beszerzése.
- Középiszkolai kollégiumok modernizálása, a kor követelményeinek és a diákok valós igényeinek megfelelő környezetet és ellátást biztosító fejlesztések megvalósítása.
- Pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra és eszközállomány fejlesztése.
- A nevelő, oktató munkához szorosan kapcsolódó szociális és egészségügyi feladatok ellátásához kapcsolódó infrastruktúra kialakítása (iskolaorvos, gyermekvédelem, iskolapszichológia, családsegítő szolgáltatások, stb.).

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz:**

Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

3.4.3. A prioritás kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez, valamint az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára</i></p>	<p>1. „A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése”</p> <p>2. „Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása”</p> <p>10. „Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”</p>	<p>(1) i. a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben (EMVA)</p> <p>(2) iv. az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése (ERFA)</p> <p>(10) ii. a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése érdekében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára (ESZA)</p> <p>(10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)</p> <p>(10) iv. az oktatási és képzési rendszerek munkaerőpiaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrejelzésén alapuló mechanizmusok, a tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése (ESZA)</p> <p>(10) v. az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével (ERFA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése</p> <p>4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása</i></p>	<p>2. „Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása”</p> <p>10. „Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”</p>	<p>(2) iv. az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése (ERFA)</p> <p>(10) i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkorai nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is (ESZA)</p> <p>(10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)</p> <p>(10) iv. az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrejelzésén alapuló mechanizmusok, a tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése (ESZA)</p> <p>(10) v. az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével (ERFA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése</p> <p>4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p>4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése</p>	<p>2. „Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása”</p> <p>10. „Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”</p>	<p>(2) i. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (ESZA)</p> <p>(2) iv. az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése (ERFA)</p> <p>(10) i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkorai nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is (ESZA)</p> <p>(10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaeorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)</p> <p>(10) v. az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével (ERFA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése</p> <p>4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

3.4.4. Számszerűsített mutatók, eredményességi kritériumok

Indikátor neve	Indikátor típusa	Kapcsolódó intézkedés
Helyi gazdasági szereplők és a felsőoktatási intézmények között létrejött együttműködések száma (db)	Eredmény	<i>4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára</i>
A támogatási időn belül diplomát szerzők aránya (%)	Eredmény	<i>4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára</i>
Fejlesztett felsőoktatási és informális, nem formális tanulást szolgáló terek száma (db)	Output	<i>4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára</i>
Támogatott szak- és felnőttképzési infrastruktúra (m2)	Output	<i>4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása</i>
Szak- és felnőttképzésből kikerülők foglalkoztatottsági szintjének növekedése (%)	Eredmény	<i>4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása</i>
Támogatott köznevelési infrastruktúra (m2)	Output	<i>4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése</i>
Az ISCED 1 és ISCED 4 szintek között az évismétlők számának csökkenése (%)	Eredmény	<i>4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése</i>

3.4.5. A megvalósítás lehetséges szereplői, közreműködői

A prioritás intézkedései	Kedvezményezettek	További közreműködők
<i>4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára</i>	- Kaposvári Egyetem, a megyében működő egyéb felsőoktatási intézmény; - kutatóhelyek és technológiai bázisok	- vállalkozások; - szak- és felnőtt képző intézmények; - középfokú oktatást és nevelést végző intézmények; - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ;
<i>4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása</i>	- szak- és felnőttképzést folytató intézmények és vállalkozások.	- vállalkozások; - alapfokú oktatási és nevelési intézmények; - önkormányzatok; - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ.
<i>4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése</i>	- oktatási, nevelési intézményt fenntartó, működtető szervezetek.	- a nevelő, oktató munkához szorosan kapcsolódó szociális és egészségügyi feladatok ellátását végző intézmények; - települési önkormányzatok; - nemzetiségi önkormányzatok; - civil szervezetek, alapítványok, egyesületek; - egyházi jogi személyek.

3.4.6. A prioritás indikatív súlya a forrásallokáció tervezéséhez és a lehetséges támogatási forrásokat biztosító Operatív Programokhoz való kapcsolódási pontok kijelölése

A 4. prioritás súlya a teljes programon belül **10-15 %**.

A prioritás keretében tervezett intézkedések megvalósításához várhatóan az alábbi Operatív Programok keretében nyújtott támogatási források vehetők igénybe:

A prioritás intézkedései	A megye felelősségi körébe tartozó OP kapcsolódás	A megye felelősségi körén kívül eső OP kapcsolódás
<i>4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára</i>	–	GINOP 2. prioritás GINOP 3. prioritás VP 1. prioritás EFOP 3. prioritás EFOP 4. prioritás
<i>4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása</i>	TOP 6. prioritás	GINOP 3. prioritás GINOP 5. prioritás VP 1. prioritás EFOP 3. prioritás EFOP 4. prioritás
<i>4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése</i>	–	EFOP 2. prioritás EFOP 3. prioritás EFOP 4. prioritás

3.5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

3.5.1. A prioritás szakmai tartalmának összefoglaló bemutatása és a prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

A megújuló energiaforrások tekintetében Somogy megye jelentős potenciállal rendelkezik elsősorban a biomassza típusú energiahordozók terén, de gazdag lehetőségek rejlenek a geotermikus energia, valamint a napenergia felhasználás területein is. A megyei területfejlesztési koncepció átfogó célként fogalmazta meg a megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázását a fenntarthatóság ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével. Az energiahatékonyság növelése, a helyi erőforrások minél szélesebb körű hasznosítása nem csak az energiatermelő szektorban, de horizontális jelleggel minden termelési technológia során kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a fenntartható erőforrás gazdálkodás megteremtése érdekében. A fenti célok elérése érdekében a prioritás keretében támogatni szükséges az energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzését. A helyi közösségi, települési, település csoport szintjén történő önellátásra való törekvés kiemelt dimenziója az energiaellátásban való függetlenség elérése. Ennek érdekében cél a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználására alapozott közösségi szintű energiatermelő- és ellátórendszerek elterjedésének ösztönzése, kiegészülve a szükséges technikai, technológiai feltételek biztosítását szolgáló háttér szolgáltatói szektor (tanácsadás, tervezés, kivitelezés, üzemeltetés, karbantartás) térségi szinten történő megerősítésével. Az önellátó helyi energiatermelő rendszerek megteremtését ahol a területi adottságok lehetővé teszik, nagymértékben elősegítheti a mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése.

Azon túl, hogy a természeti környezetre káros antropogén hatások kockázatát csökkentik, a településeken élő lakosság életminőségét jelentős mértékben javítják és a vállalkozások telephelyválasztásában is pozitív szerepet játszanak a környezetvédelmi (kommunális) szolgáltatási infrastruktúra rendszerek, úgymint a vezetékes ivóvíz szolgáltatás, a korszerű szennyvízkezelés és hulladékgazdálkodás rendszerei. A stratégia célként fogalmazza meg a megye táji és természeti értékeinek és erőforrásainak, kedvező környezeti állapotának megóvása érdekében a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság és a környezetbiztonság javítását, valamint a környezeti és klímaváltozással járó kockázatok csökkentését. Ennek érdekében szükség van a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására, az előírt vízminőség biztosítására, a települések zöldfelületi és vízgazdálkodási rendszerének fejlesztésére, a településeken képződött folyékony hulladék, ill. szennyvíz gazdaságosan kiépíthető és fenntartható módon történő elvezetésének és kezelésének támogatására, a hulladékhasznosítási arány növekedésének elősegítésére. A fenti célok elérése érdekében kiemelt jelentőséggel bír a környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése.

A fenntartható erőforrás gazdálkodás kiemelt területe a termelési és fogyasztási folyamatok során képződött hulladékok minél nagyobb arányú másodnyersanyagként történő újrahasznosítása. Ennek rendszerszintű alapfeltételei a térségi hulladékgazdálkodási programok megvalósulásával adottá váltak, azonban a hulladékfeldolgozásra és újrahasznosításra, valamint az e folyamatokat kiszolgáló technikák és technológiák fejlesztésére, gyártására és üzemük kiszolgálására (szervizelésére) szakosodott vállalkozások még hiányoznak a megyében.

A Somogyban erős bázissal rendelkező klasszikus ágazatokra, így pl. a gépgyártásra is építve a jelenleg hazánkban még kialakulóban levő, de jelentős perspektíva előtt álló környezetipari termelés és szolgáltatások területén erősíteni kell a helyi kis- és középvállalkozások bekapcsolódását az innovációs és termelési, szolgáltatási folyamatokba. Ennek érdekében a prioritás keretében szükséges támogatni a hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásait, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztéseket.

3.5.2. A prioritás keretében tervezett intézkedések bemutatása

5.1. intézkedés: Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése

Az **intézkedés célja** az energiahatékonyság növelésének, a helyi- és megújuló energiaforrások minél szélesebb körű hasznosításának támogatása a gazdasági szférában horizontális jelleggel minden termelési technológia során a fenntartható erőforrás gazdálkodás megteremtése érdekében. Az intézkedés keretében biztosítható, hogy a környezetkímélő technológiák alkalmazása, valamint a környezeti erőforrások fenntartható használata ne csak a lakossági és önkormányzati alrendszerekben, de a termelési alrendszerben is széles körben ismertté és elterjedté válhasson.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- A termelési folyamatok energiahatékonyságát fokozó, valamint a telephelyek energiaveszteségét csökkentő beruházások megvalósítása (egyedi jelleggel és ipari parki, inkubátor házi, logisztikai központi szolgáltatások keretében is).
- A vállalkozások energiaellátásának megújuló-, ill. helyi energiaforrások felhasználásával történő biztosítását szolgáló fejlesztések (egyedi jelleggel és ipari parki, inkubátor házi, logisztikai központi szolgáltatások keretében is).

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

5.2. intézkedés: A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése

Az **intézkedés célja** a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználási arányának növelését szolgáló beruházások támogatása az önkormányzati szektorban, a közintézményekben és a lakosság körében kiegészülve az energiahatékonyság javítását, az energiatakarékosságot biztosító fejlesztések támogatásával. További cél a minél hatékonyabb energiatermelés és helyben történő felhasználás érdekében az integrált közösségi szintű energiatermelés- és ellátás rendszereinek megteremtése. Az intézkedés megvalósulásával jelentős mértékben nőhet a helyben megtalálható, az adott térségre jellemző megújuló energiaforrások, így Somogyban különösen a biomassza, a geotermikus és a napenergia energiatermelésben való aránya.

Az intézkedés egyik fókuszterülete a **közintézmények komplex energiahatékonysági felújítása**, melynek keretében az alábbi **támogatható tevékenységek** jelennek meg:

- Intézmények épületgépészeti rendszerének energetikai célú korszerűsítése. E tevékenységi körben támogatható a kazán cseréje kondenzációs kazánra és a szabályozás kialakítása, a hő leadók cseréje, a meleg vizes rendszer felújítása, a csövek hőszigetelése, világításkorszerűsítés és -szabályozás, lámpatestek cseréje, légtechnikai rendszer kiépítése hő visszanyerővel.
- Az intézmények épülethéj energiavesztésének csökkentését szolgáló fejlesztések. Ennek keretében támogatható az épület homlokzatának, padlás- és pincefödemeinek utólagos, külső hőszigetelése, a nyílászárók cseréje és egyúttal a külső árnyékolás megoldása.

Szintén kiemelt fókuszterületet jelent az intézkedésen belül a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrásokat felhasználó **lokális (épület, épületegyüttes) és közösségi (település, település csoport) léptékű hő- és villamos energia előállító és elosztó rendszerek kiépítése**. E tevékenységi körhöz kapcsolódó **támogatható tevékenységek**:

- Szigetüzemű és hálózatos, helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrásokat felhasználó energiatermelő berendezések telepítése. Ennek keretében támogatható napkollektorok, napelemek, szélgenerátorok, geotermikus- és földhő energiát hasznosító energiatermelő berendezések, biomassza, valamint biogáz alapú tüzelőberendezések és CHP üzemű berendezések, vagy ezek kombinációja alkotta kiserőművek (50 MW-nál kisebb névleges teljesítőképességű erőmű), ill. háztartási méretű kiserőművek (saját kiefeszültségű hálózatára csatlakozik, valamint a csatlakozási teljesítménye nem haladja meg az 50 kVA-t). Bár a Dráva folyó határfolyó státusza miatt, a megye kisvízfolyásai pedig esési viszonyaik alapján kevésbé alkalmasak rá, de adott esetben kis- (0,1-1 MW) és törpe (100 kW alatti kapacitás) vízerőművek telepítése is támogatható.
- Lokális (épületegyüttes) és közösségi (település, település csoport) léptékű távhő- és villamos energiatovábbító/elosztó hálózatok kiépítése, fejlesztése.

- Megújuló energiahordozók helyi és közösségi szinten történő felhasználásra való előkészítését lehetővé tevő kapacitások létrehozása. Ennek keretében a letermelt biomassa alapú energiahordozók további feldolgozását (pl. aprító, brikettáló, pelletáló) valamint a biogáz előállítását szolgáló berendezések, technológiák telepítése.

Az energetikai beruházások hatékony megvalósítását és területileg összehangolt menedzsmentjét segíti az **energetikai tanácsadás és területi koordináció intézményi hátterének megteremtése**. E tevékenységi kör kapcsán az alábbi **támogatható tevékenységek** jelennek meg:

- Energia tanácsadói szolgáltatás rendszerének kialakítása. Ennek keretében közvetlen személyre szóló energia-tanácsadás az önkormányzatok, a lakosság és gazdasági szereplők, speciális célcsoportként a rászoruló háztartások, idősek, alacsony jövedelműek számára, kiegészülve a tanácsadási szolgáltatás ellátásához szükséges intézményi és tárgyi feltételek megteremtésével.
- Az energiafelhasználással, az új energetikai rendszerek, rendszerelemek használatával összefüggő ismeretterjesztés, szemléletformálás a lakosság és az intézmények üzemeltetői, fenntartói körében.
- Önkormányzatok Fenntartható Energia Akcióprogramjainak (SEAP) elkészítése.
- A megújuló energiaforrásokra épülő energiahordozó előállítás (pl. biomassa termelés) és energiatermelés elemeinek és logisztikai folyamatainak térségi (pl. megyei szintű) koordinációja.
- Helyi foglalkoztatási paktumok létrehozása és szakmai koordinációja a megújuló energiaforrások (elsősorban biomassa) termelése, feldolgozása és hasznosítása terén.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, azonban a megújuló energiaforrások felhasználására épülő energiatermelő fejlesztések megvalósítása során minden esetben figyelembe kell venni az adott településen/térségben rendelkezésre álló megújuló energiaforrás fajták potenciálját.

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassa termelő ültetvények létesítése

Az **intézkedés célja** az önellátó helyi energiatermelő rendszerek helyben előállított megújuló energiaforrással történő hosszú távú biztonságos ellátásának megteremtése, valamint a megyében nagy területeket kitevő mezőgazdasági célokra nem hasznosított és/vagy gazdaságosan nem hasznosítható területek művelés alá vonása, mindezen keresztül a helyi foglalkoztatási helyzet javítása.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek:**

- Energetikai ültetvények telepítése olyan területeken, ahol az egyéb célú művelés nem gazdaságos. Ennek keretében támogatható olyan gyorsan növő, rövid vágásfordulójú, sarjadásra hajlamos fás és lágyszárú fajok telepítése, amelyek a kevésbé jó termőképességű területeken is megélnek.
- Az energetikai ültetvények műveléséhez, valamint a megtermelt biomassa betakarításához szükséges („on farm”) technika és technológia beszerzése a méretgazdaságossági korlátok figyelembevételével.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz:**

Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

Az **intézkedés célja** Somogy megye környezeti állapotának megóvása és a településeken élő lakosság életminőségének javítása érdekében a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság szintjének emelése, az ellátás minőségének javítása valamint a klímaváltozás káros környezeti kockázatainak csökkentése.

Az intézkedés keretében tovább folytatódhatnak a 2007-13-as EU-s programozási időszakban is jelentős forrásigényt mutató környezetvédelmi célú infrastrukturális fejlesztések, úgymint az EU-s határértékeknek megfelelő minőségű ivóvíz szolgáltatás biztosítását célzó ivóvízminőség javító beruházások, a még ellátatlan településeken a korszerű szennyvízelvezetési- és tisztítási fejlesztések, valamint a már kiépült térségi hulladékgazdálkodási rendszerek keretében a hulladékgyűjtés és elszállítás további minőségi és logisztikai fejlesztései. Mindemellett az intézkedés fontos eleme a településen élők lét- és vagyonbiztonságának növelése érdekében, a klímaváltozás hatására egyre gyakoribbá váló szélsőséges csapadékeseményeket követő ár- és belvívelöntések kockázatait csökkentő komplex vízrendezési fejlesztések megvalósítása.

Az intézkedés keretében meghatározott egyik legfontosabb tevékenység terület **a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátását biztosító fejlesztések megvalósítása**. E körben **támogatható tevékenységek:**

- A szolgáltatott közüzemi ivóvíz minőségi paramétereinek javítását szolgáló fejlesztések megvalósítása a 201/2001 (X.25.) Kormányrendelet 6. sz. mellékletében meghatározott komponensek tekintetében az ott nevesített települések esetében.
- A közüzemi ivóvíz szolgáltatás színvonalának javítását és az ellátás biztonságának fokozását célzó beruházások támogatása a 201/2001 (X.25.) Kormányrendelet 6. sz. mellékletében nem szereplő települések esetében is.

Az intézkedés másik kiemelt területe a **települési szennyvízkezelési fejlesztések megvalósítása**. E fejlesztési területet szolgáló **támogatható tevékenységek**:

- Korszerű szennyvízelvezetési és tisztítási rendszerek kiépítése, valamint a meglévő, de elavult rendszerek korszerűsítése a szennyvízelvezetési és tisztítási agglomerációkba tartozó településeken.
- A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések korszerű szennyvízkezelési beruházásainak megvalósítása. Ennek keretében támogathatóak a gyűjtőrendszer és természetközeli szennyvíztisztító telep kiépítése, a tisztított szennyvíz elszikkasztásával, illetve helyben tartásával, vagy felszíni vízbe vezetésével, továbbá közszolgáltatásba vont egyedi szennyvízkezelő berendezések telepítése a tisztított szennyvíz helyben tartásával, hasznosításával, vagy felszíni vízbe történő bevezetésével.

Az intézkedés keretében a klímaváltozás lehetséges kockázatainak mérséklését szolgáló kiemelt fejlesztési terület a **települési vízgazdálkodási rendszerek fejlesztése**. E fejlesztési tématerülethez kapcsolódó **támogatható tevékenységek**:

- Belterület védelmét szolgáló csapadék- és belvízelvezető-hálózat fejlesztése, rekonstrukciója. Ennek keretében támogatható elválasztott rendszerű csapadék-, ill. belvízvíz elvezető hálózat kiépítése, felújítása, fejlesztése, belterületet védő övárork-rendszer, szűrőmezők, valamint a vízvisszatartást szolgáló fejlesztések megvalósítása;
- Belterületet veszélyeztető vízfolyások vízkár elhárítási fejlesztései. Ennek keretében árvízvédelmi töltések lokális fejlesztése, rekonstrukciója, belterületen áthúzódó vízfolyások és csatornák, valamint a belterületről elvezetett csapadékvizeket befogadó vízfolyások és belvízelvezető csatornák fejlesztése;
- Vízkár elhárítási célú tározók, árvízi tározók fejlesztése, rekonstrukciója. Ennek keretében tározó, záportározó, árvízcsúcs csökkentő tározó építése, fejlesztése.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti településeken elsősorban a természetközeli szennyvíztisztítási technológiák, valamint az egyedi szennyvízkezelő berendezések alkalmazása preferált.

5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

Az **intézkedés célja** a szelektív hulladékgyűjtés arányának növekedésére építve elsősorban a hulladékgazdálkodási programokban tervezett logisztikai csomópontok (nagyobb hulladékudvarok, átrakó állomások, hulladék feldolgozók), ill. lerakók helyszínéül kijelölt településeken ösztönözni a szelektíven gyűjtött, ill. szétválogatott hulladékfrakciók további feldolgozására, másodnyersanyagok előállítására specializálódott vállalkozások letelepedését, valamint a meglévő vállalkozások bázisán e környezetvédelmi szempontból kiemelten fontos tevékenységi terület elterjedését.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- A települési szilárd hulladékok elkülönített gyűjtési és szállítási rendszerének fejlesztése. Támogatható e körben a térségi hulladékgazdálkodási rendszerek logisztikai rendszereinek fejlesztése, a szelektív gyűjtő-, szállító- és előkezelő rendszerek és technológiák kiépítése, valamint kiegészítő jelleggel a lakosság számára a szelektív gyűjtés hatékonyságát fokozó, elterjedését ösztönző szemléletformáló kampányok, akciók lebonyolítása.
- Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok továbbkezelését, hasznosítását célzó beruházások megvalósítása.
- A másodnyersanyag termékpályák mentén feldolgozóipari együttműködések kialakítása, valamint közös K+F+I tevékenységek, kísérleti fejlesztések megvalósítása.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókuszok**:

Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok anyagában történő hasznosítását célzó fejlesztések megvalósítása a gazdaságossági és logisztikai adottságokat és szempontokat figyelembe véve elsősorban a térségi hulladékgazdálkodási programok keretében kijelölt gyűjtő- és feldolgozó (pl. előválogató) állomásoknak helyt adó településeken és vonzáskörzeteikben javasolt.

3.5.3. A prioritás kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez, valamint az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<i>5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése</i>	(4) a karbon szegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) i. megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása; (4) ii. az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban; (6) ix. az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése</i>	(4) a karbon szegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) i. megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása; (4) iii. az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>5.3. A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken energetikai célú biomassza termelő ültetvények létesítése</i>	(4) a karbon szegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) i. megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása;	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés</i>	(6) a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	(6) ii. a vízgazdálkodási ágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés, és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében; (6) iv. a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdadövezetek (köztük az átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása 5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása</i></p>	<p>(6) a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása</p>	<p>(6) ix. az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása</p>	<p>II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével</p>	<p>3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása</p>

3.5.4. Számszerűsített mutatók, eredményességi kritériumok

Indikátor neve	Indikátor típusa	Kapcsolódó intézkedés
Új beépített megújuló energia kapacitás (villamos energia) a vállalkozásoknál (MW)	Eredmény	5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése
Új beépített megújuló energia kapacitás (hőenergia) a vállalkozásoknál (MW)	Eredmény	5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése
A vállalkozások elsődleges energiafogyasztásának csökkenése (kWh/év)	Eredmény	5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése
Új beépített megújuló energia kapacitás (villamos energia) a középületekben (szigetszerű és közösségi rendszerekben) (MW)	Eredmény	5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése
Új beépített megújuló energia kapacitás (hőenergia) a középületekben (szigetszerű és közösségi rendszerekben) (MW)	Eredmény	5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése
A közintézmények elsődleges energiafogyasztásának csökkenése (kWh/év)	Eredmény	5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése
Energetikai célú ültetvények termőterülete Somogy megyében (ha)	Eredmény	5.3. A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken energetikai célú biomassza termelő ültetvények létesítése
Ár- bel- és csapadék vízvédelmi fejlesztések által érintett (megvédett) lakosság száma Somogy megyében (fő)	Eredmény	5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés
Az újrafeldolgozással hasznosított hulladékok aránya Somogy megyében (%)	Eredmény	5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

3.5.5. A megvalósítás lehetséges szereplői, közreműködői

A prioritás intézkedései	Kedvezményezettek	További közreműködők
<i>5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások; - települési önkormányzatok. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ; - megyei, ill. regionális energiaügynökségek; - szakirányú kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai; - egyéb, a tématerülettel foglalkozó kutatóhelyek.
<i>5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése</i>	<ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok; - települési önkormányzatok társulásai; - megújuló energiaforrásból termelő erőművek (villamos és fűtőművek); - megyei, ill. regionális energiaügynökségek. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - szakirányú kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai; - egyéb, a tématerülettel foglalkozó kutatóhelyek; - környezet- és természetvédelmi civil szervezetek.
<i>5.3. A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken energetikai célú biomassza termelő ültetvények létesítése</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő agrár- és erdészeti vállalkozások, őstermelők; - települési önkormányzatok. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; - szakirányú kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai; - egyéb, a tématerülettel foglalkozó kutatóhelyek.
<i>5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés</i>	<ul style="list-style-type: none"> - települési önkormányzatok; - kommunális közszolgáltatást nyújtó szervezetek. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - környezet- és természetvédelmi civil szervezetek; - KÖVIZIG.
<i>5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása</i>	<ul style="list-style-type: none"> - térségi hulladékgazdálkodási társulások; - hulladékkezeléssel foglalkozó integrátor szervezetek; - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; - Somogy Megyei Vállalkozói Központ; - szakirányú kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai; - egyéb, a tématerülettel foglalkozó kutatóhelyek; - környezet- és természetvédelmi civil szervezetek.

3.5.6. A prioritás indikatív súlya a forrásallokáció tervezéséhez és a lehetséges támogatási forrásokat biztosító Operatív Programokhoz való kapcsolódási pontok kijelölése

Az 5. prioritás súlya a teljes programon belül **10-15 %**.

A prioritás keretében tervezett intézkedések megvalósításához várhatóan az alábbi Operatív Programok keretében nyújtott támogatási források vehetők igénybe:

A prioritás intézkedései	A megye felelősségi körébe tartozó OP kapcsolódás	A megye felelősségi körén kívül eső OP kapcsolódás
<i>5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése</i>	TOP 1. prioritás	GINOP 4. prioritás
<i>5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése</i>	TOP 1. prioritás TOP 3. prioritás TOP 6. prioritás	KEHOP 5. prioritás
<i>5.3. A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken energetikai célú biomassza termelő ültetvények létesítése</i>	–	VP 5. prioritás
<i>5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés</i>	TOP 2. prioritás	KEHOP 1. prioritás KEHOP 2. prioritás
<i>5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása</i>	TOP 1. prioritás	KEHOP 3. prioritás

3.6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

3.6.1. A prioritás szakmai tartalmának összefoglaló bemutatása és a prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

Somogy megye népesedési viszonyai az országos átlagnál kedvezőtlenebbek, mely elsősorban a térség aprófalvas településszerkezetéből fakad. Az elmúlt 10 évben folyamatos a születések számának csökkenése, emellett a népességfogyást tovább erősíti a lakosság elvándorlása. Az kialakuló egészségtelen korstruktúra a helyi közösségek felbomlásához, az elszegényedés tovább növeléséhez, a kulturális örökségek, hagyományok átörökítésének megszűnéséhez vezethet.

A megye déli és nyugati periférikus területeit jellemzi leginkább az alacsony jövedelmi szint, magas munkanélküliség és a roma népesség magasabb aránya. Ezek a térségek halmozottan hátrányos helyzetük következtében önjelűből nehezen jutnak előre. A megye periférikus területein élő csoportokon felül kiemelten szükséges kezelni a társadalom periferiáján élő, munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok (kiemelten a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű személyek, valamint romák) társadalomba és a munka világába történő (re) integrációját. Ezen **periférikus területek és társadalmi csoportok tekintetében szükséges célzott komplex programszerű megközelítés alkalmazása**. A leghatásosabb beavatkozást a jövedelmek megteremtésén keresztül lehet indítani, a segélyezés helyett meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a jelenleg gazdaságilag inaktív népesség visszakerüljön a munkaerő-piacra és munkája eredményeként tisztességes megélhetést biztosító jövedelemre tegyen szert.

A megye rendkívül gazdag kulturális és történelmi értékek tekintetében. A hagyományok ápolásában, a kulturális sokszínűség megőrzésében nagy szerepet tölthetnek be a megyében és a tágabb térségben élő etnikai kisebbségek. Somogy a kulturális értékek mellett rendkívül gazdag természeti értékekben. A **természeti, táji és kulturális örökség védelme, megőrzése és megismertetése** a külvilággal a somogyi emberek közös ügye, mely nagymértékben **hozzájárul a helyi és somogyi identitástudat erősítéséhez**. A helyi hagyományok és értékek közös gondozása, bemutatása, a körük építhető programok, a hagyományok ápolása, elősegíti a helyi közösségek kialakulását, ill. megerősödését, hosszú távon a közösségek összetartó erejének növelését, és a civil aktivitás fokozódását eredményezi. A vidéki lakosság élethelyzete és előregedése több egészségügyi és szociális civil szerveződés létrejöttét is igényelné.

A **prioritás célja** a helyi közösségek egészséges összetételének javítása, a foglalkoztathatóság növelése, a periférikus területeken és társadalmi csoportokban élők megélhetésének és munkához jutásának támogatása. További cél a helyi identitástudat, a társadalmi kohézió és integráció elősegítése a **helyi vidéki és városi közösségek szerepvállalásának növelése a közösségfejlesztés eszközeivel** és a helyi értékek és belső erőforrások megerősítésével és felhasználásával. A megvalósuló fejlesztések által meg kell alapozni, hogy a helyi közösségek képesek legyenek saját mikrokörnyezetük fejlődését alakítani.

3.6.2. A prioritás keretében tervezett intézkedések bemutatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő élőkommunikáció igényes tevékenységek támogatása

Az elszegényedés megállítása érdekében **az intézkedés célja**, hogy a megye periférikus vidéki és városi térségeiben növekedjen a foglalkoztatás és a munkajövedelem nagysága, és területi alapú, helyismerethez kötött problémakezelés valósuljon meg. Ehhez olyan helyi potenciálok és problémák felkutatására és kiaknázására van szükség, amelyek szerves részei a helyi mindennapi életnek, kultúrának, de egy újfajta megközelítésmóddal, mely a foglalkoztathatóság és a piaci érvényesülés hatékony összekapcsolódását eredményezi a fenntartható helyi közösség szintjén. Cél továbbá, hogy tervszerűen megtehetőek legyenek a kezdeti lépések a fiatalok helyben tartásához, valamint a gazdaságilag inaktív, hátrányos helyzetű lakosság (köztük romák) munkaerő-piacra történő visszavezetéséhez, akik számára többszörösen nehéz a munkához való jutás biztosítása.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Helyi/térségi sajátosságokon alapuló foglalkoztatás fejlesztési és cselekvési terv kialakítása, a helyi erőforrások (humán, természeti, történelmi, kulturális, stb.) beazonosítása, az ezekből fakadó gazdasági és foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése közösségi részvétellel.
- Önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, ezen belül:
  - Foglalkoztatásban való részvételt, a tanulási és munkavégző képesség növelését szolgáló, az alapvető kompetenciák megszerzését, az alapkészségek megerősítését célzó képzési-fejlesztési programok indítása.
  - Egyénre szabott fejlesztés és segítségnyújtás, mentorálás, képzés, foglalkoztatásba ágyazott képzés, átmeneti jellegű támogatott foglalkoztatás, tranzit foglalkoztatás, speciális szolgáltatások stb.
- A helyi/térségi munkaerőpiacon hasznosítható vagy hiányszakmákban történő (szak) képzettség megszerzésének elősegítése (beleértve az át- és továbbképzést), a munkavállalási mobilitás ösztönzése, potenciális munkáltatókkal való kapcsolatok kialakítása, vállalkozóvá válást segítő programok.
- Kiemelten támogatandó helyi adottságokra épülő a piac- vagy a szociális gazdaság mechanizmusai szerint működő vállalkozások (pl. szociális vállalkozások, szövetkezetek) előkészítése és létrehozása, új modellek, innovatív megoldások kialakítása és bevezetése. Ezen belül megalapozó és előkészítő munkák (pl. piacelemzés, marketingstratégia), termelőinfrastruktúra kialakítása és eszközbeszerzés, termék- és szolgáltatásfejlesztés, oktatás és képzés, szociális gazdasági láncok kialakítása, piacra jutás, piacon való megjelenés segítése.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

6.2. intézkedés: Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása

A megváltozott munkaképességűek életvitele - a tartósan fennálló egészségi problémájuk, betegségük, funkcionális zavaruk vagy egyéb egészségi korlátozottságuk miatt – jelentősen eltérhet a velük azonos paraméterekkel rendelkező egészséges társaiktól. A munkaerőpiacon való boldogulásuk a munkavégzésben való akadályozottságuk mértékétől, valamint az őket befogadó környezet segítségétől függ, ami foglalkoztatásukat, munkaerő-piaci (re)integrációjukat lehetővé teszi.

Az intézkedés célja a megváltozott munkaképességű és/vagy fogyatékkal élő emberek helyi igényekhez igazítható foglalkoztathatóságának és munkához jutásának segítése, közösségi részvételük, aktivitásuk ösztönzése. Cél, hogy a társadalmi befogadás erősödjön, és az előítéletek csökkenjenek.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- A megváltozott munkaképességhez igazítható hiányszakmák, tevékenységek, foglalkoztatási lehetőségek azonosítása és a potenciális munkahelyek, foglalkoztatók felmérése, együttműködések, kapcsolati rendszer kialakítása.
- Komplex rehabilitációs és képzési központ kialakítása.
- Megváltozott munkaképességű és/vagy felnőtt korú fogyatékkal élő emberek komplex rehabilitációját szolgáló programok megvalósítása. Egyéni és csoportos fejlesztés, tanácsadás, támogató szolgáltatások, (át)képzés, átmeneti foglalkoztatás, folyamatos mentorálás, családtagok támogatását szolgáló tevékenységek.
- A megváltozott munkaképességnek megfelelő fizikai környezet kialakítása, speciális eszközök, technikai segítség biztosítása.
- Társadalmi szemléletformáló akciók, programok megvalósítása. A szociális, egészségügyi, oktatás-nevelési, és kulturális területeken dolgozó szakembereket érzékenyítő tréningek megvalósítása.
- Szakemberképzés.
- Foglalkoztatás a szociális gazdaság eszközeivel.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Somogy megye teljes területén. Komplex rehabilitációs és képzési központ kialakítása Kaposváron.

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

Az intézkedés célja a településeken fellelhető helyi/térségi közösségi jelentőségű kulturális és természeti értékek megóvása, fenntarthatóságának, hasznosíthatóságának és a külvilág számára történő bemutatásának fejlesztése. Ki kell használni a helyi táji, (népi-) épített, tárgyi és szellemi örökség megismertetésében rejlő turisztikai és tudatformáló lehetőségeket (pl. környezettudatosság növelése, közösségi és kulturális identitás fejlesztése) szem előtt tartva azok tűrőképességét a hosszú távú fenntarthatóság biztosítása érdekében.

Az 1., 2. és 4. intézkedéssel, valamint a VII. prioritás 3. és 4. intézkedésével összhangban, illetve egymást kiegészítve, további cél, hogy a megvalósuló fejlesztések hozzájáruljanak a helyi lakosság megélhetésének és munkához való jutásának javításához, a helyi identitástudat és kulturális sokszínűség erősödéséhez.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- A tárgyi és szellemi kulturális, néprajzi, természeti örökség fenntartását, későbbi hasznosítását szolgáló integrált fejlesztések előkészítése, a helyi kulturális örökség számbavétele és értelmezése, helyi stratégiák, tervek készítése.
- Natura 2000 hálózat, valamint a védett és a közösségi jelentőségű fajok és élőhely-típusok ismertségének javítását szolgáló fejlesztések támogatása.
- Élettelen természeti értékek megőrzését, természeti környezetének rekonstrukcióját, ismertségének javítását szolgáló fejlesztések támogatása.
- A somogyi és nemzetiségi kultúra, a népi építészet és lakáskultúra, környezetkultúra, a hagyományos gazdálkodás, a tradicionális életmód bemutatását, ismertségének javítását szolgáló fejlesztések; a közösségi, térségi és települési helyi identitást erősítő marketing akciók támogatása.
- A helyi (népi) mesterségek újratanítása a kulturális intézmények, a civil, az üzleti terület közös programja keretében, szakmaismerető és bemutató programsorozatok, kiállítások, helyi tehetségek, kreatív személyek sikeres életpályák bemutatása, vándorkiállítások kialakítása, a helyi identitás és kötődés erősítése érdekében.
- Helytörténeti, honismereti, helyi örökség programok, helyi és nemzetiségi sajátosságokra épülő hagyományok, ünnepek, interkulturális programok megteremtése.
- Kulturális és környezeti fenntarthatóságot szolgáló programok, akciók, és szemléletformáló fejlesztések támogatása: az ökológikus életmód, a fenntartható vidéki élet, a környezettudatos életmód lehetőségeinek újratanítása, a hagyományok, népi tudás átörökítését szolgáló fejlesztések.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

6.4. A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

Az intézkedés célja a helyi közösségek megtartó és az életminőséget javító képességének ösztönzése. A társadalmi együttműködés és összetartozás megerősítése, az aktív befogadás növelése a közösségfejlesztés eszközeivel. A közösségfejlesztés segítségével a települések (településrészek), szorosabban összetartozó (mikro) térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, értékteremtő közösségek létrehozása valósul meg. Az intézkedés keretében megvalósuló fejlesztések szükségszerűen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjához is.

Ebben kiemelt szerepet kell szánni a civil szervezeteknek. A civil szervezetek nagy része nem rendelkezik kellő ismerettel, tudással és erőforrással a céljai és érdekeinek érvényesítéséhez. A aktivitásuk és szerepvállalásuk nem elég hatékony, az önkormányzatokkal való partneri együttműködések jellemzően még nem alakultak ki.

A helyi közösségek megerősítése, felzárkóztatása csak maguk az érintett közösségek aktív részvételével, szerepvállalásával és a civil társadalom megújulásával és megerősödésével válhat eredményessé.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- A civil szervezetek támogató szerepének erősítését, a helyi együttműködések kialakítását, önkéntességre és a karitatív tevékenységre való hajlandóság és a humán kapacitás növelését szolgáló fejlesztések, önkéntes programok megvalósítása.
- A helyi társadalmi párbeszédet fenntartó egyeztetési mechanizmusok kiépítése és működtetése (állampolgári tanácsok, kerekasztalok stb.).
- Szoros közösségi összetartozás kialakítását és fejlesztését szolgáló a formális és informális tanuláshoz is teret adó közösségi kezdeményezések támogatása, amelyek akár adott társadalmi csoportok (gyermekek, családok, fiatalok, idősek, romák, nemzetiségi csoportok, fogyatékkal élők, stb.) felzárkózást, életminőségének javítását, aktív szerepvállalását, közösségi kreatív alkotást vagy a helyi tudás hasznosítását segítik elő. (Pl.: gyerekesély programok, tanodák, szabadidős tevékenységek, klubok, hagyományőrző csoportok, egészség és életmód, fenntartható fejlődés, közbiztonság, egyéb programsorozatok)
- A társadalmi befogadás és együttműködés erősítését, hátránykompenzációt szolgáló komplex helyi programok megvalósítása, a település vagy település rész teljes lakosságának és a helyi önkormányzat, a civil szervezetek és lehetőség szerint az egyházak bevonásával.
- A közösségi terek kihasználtságát ösztönző programok megvalósítása.
- A fiatalok helyben maradását, érvényesülését, önálló életkezdését és letelepedését segítő programok megvalósítása, szakmai környezetének kialakítása.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

3.6.3. A prioritás kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez, valamint az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>6.1. Az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élők munkája igényes tevékenységek támogatása a periférikus térségekben</i></p>	<p>(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;</p> <p>(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p> <p>(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;</p>	<p>(8) i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munka-nélküliek és a munkaerő-piacról távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is (ESZA)</p> <p>(8) ix. a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA)</p> <p>(9) i. az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében (ESZA)</p> <p>(9) ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja (ESZA)</p> <p>(9) v. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében a társadalmi vállalkozói szellem, a társadalmi vállalkozásokba történő szakmai integráció és a szociális és szolidáris gazdaság előmozdítása (ESZA)</p> <p>(9) vi. közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák (ESZA)</p> <p>(9) viii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)</p> <p>(9) xi. a szociális vállalkozások támogatása (ERFA)</p> <p>(9) xii. a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák keretében végzett beruházások (ERFA)</p> <p>(10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaeorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)</p>	<p>I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése</p>	<p>3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása</p> <p>4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása</i></p>	<p>(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;</p> <p>(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p>	<p>(8) i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munka-nélküliek és a munkaerő-piactól távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, többek között a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is (ESZA)</p> <p>(8) ix. a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA)</p> <p>(9) i. az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében (ESZA)</p>	<p>II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével</p>	<p>4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>6.3. A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása</i></p>	<p>(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása</p> <p>(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;</p> <p>(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p> <p>(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében</p>	<p>(6) iii. a biológiai sokféleség és a talaj megóvása, illetve helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások előmozdítása, többek között a NATURA 2000 és a zöld infrastruktúrák révén (KA, ERFA)</p> <p>(6) vii. a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése (ERFA)</p> <p>(8) ix. a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA)</p> <p>(9) i. az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében (ESZA)</p> <p>(9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)</p> <p>(10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)</p>	<p>II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével</p>	<p>4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népcsoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása</i></p>	<p>(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p> <p>(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében</p>	<p>(9) i. az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében (ESZA)</p> <p>(9) ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja (ESZA)</p> <p>(10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)</p>	<p>II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével</p>	<p>4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

3.6.4. Számszerűsített mutatók, eredményességi kritériumok

Indikátor neve	Indikátor típusa	Kapcsolódó intézkedés
A munkaerő-piacon való megjelenést elősegítő programokban részt vevő hátrányos helyzetűek száma (fő)	Output	6.1. Az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőkommunikációs tevékenységek támogatása a periférikus térségekben 6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása
Teremtett munkahelyek száma a hátrányos-helyzetű csoportok számára (fő, FTE)	Eredmény	6.1. Az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőkommunikációs tevékenységek támogatása a periférikus térségekben 6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása
A gazdaságilag inaktívak arányának csökkenés a 24-64 éves korosztályban, a megye periférikus kistérségeiben (%)	Eredmény	6.1. Az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőkommunikációs tevékenységek támogatása a periférikus térségekben 6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása
Természeti, tárgyi és szellemi kulturális értékek megőrzését szolgáló fejlesztési programok száma (db)	Eredmény	6.3. A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása
Közösségépítő programokon résztvevők száma (fő)	Output	6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása
Támogatott civil szervezetek száma (db)	Output	6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

3.6.5. A megvalósítás lehetséges szereplői, közreműködői

A prioritás intézkedései	Kedvezményezettek	További közreműködők
<p><i>6.1. Az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élők munkai igényes tevékenységek támogatása a periférikus térségekben</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - települési önkormányzatok; - önkormányzati intézmények; - kisebbségi önkormányzatok; - civil szervezetek, egyesületek, alapítványok; - egyházi jogi személyek; - szociális szövetkezetek; - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások. 	<ul style="list-style-type: none"> - megyei és járási hatáskörű művelődési központok; - szak- és felnőttképzési intézmények; - Somogy Megyei Kereskedelmi és Ipari Kamara; - Somogy Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ.
<p><i>6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - települési önkormányzatok; - önkormányzati intézmények; - kisebbségi önkormányzatok; - állami költségvetési szervek; - civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, - egyházi jogi személyek; - szociális szövetkezetek; - Somogy megyében székhellyel, vagy telephellyel rendelkező, ill. betelepülő vállalkozások. 	<ul style="list-style-type: none"> - szak- és felnőttképzési intézmények; - Somogy Megyei Kereskedelmi és Ipari Kamara; - Somogy Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ.
<p><i>6.3. A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - települési önkormányzatok; - önkormányzati intézmények; - kisebbségi önkormányzatok; - civil szervezetek, egyesületek, alapítványok; - egyházi jogi személyek. 	<ul style="list-style-type: none"> - megyei és járási hatáskörű művelődési központok; - szak- és felnőttképzési intézmények; - Múzeumigazgatóságok; - Somogy Megyei Kormányhivatal kulturális örökségek védelmét ellátó hivatala; - Nemzeti Park Igazgatóságok; - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete.
<p><i>6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - települési önkormányzatok; - önkormányzati intézmények; - kisebbségi önkormányzatok; - civil szervezetek, egyesületek, alapítványok; - egyházi jogi személyek. 	<ul style="list-style-type: none"> - megyei és járási hatáskörű művelődési központok; - szociális és egészségügyi területen működő intézmények és szolgáltatók.

3.6.6. A prioritás indikatív súlya a forrásallokáció tervezéséhez és a lehetséges támogatási forrásokat biztosító Operatív Programokhoz való kapcsolódási pontok kijelölése

A 6. prioritás súlya a teljes programon belül **5-10 %**.

A prioritás keretében tervezett intézkedések megvalósításához várhatóan az alábbi Operatív Programok keretében nyújtott támogatási források vehetők igénybe:

A prioritás intézkedései	A megye felelősségi körébe tartozó OP kapcsolódás	A megye felelősségi körén kívül eső OP kapcsolódás
<i>6.1. Az elszegényedés megállítása és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőmunka igényes tevékenységek támogatása a periférikus térségekben</i>	TOP 1. prioritás TOP 6. prioritás	EFOP 1. prioritás EFOP 2. prioritás VP 6. prioritás GINOP 4. prioritás GINOP 5. prioritás
<i>6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása</i>	TOP 6. prioritás	EFOP 1. prioritás EFOP 2. prioritás VP 6. prioritás GINOP 4. prioritás GINOP 5. prioritás
<i>6.3. A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása</i>	TOP 1. prioritás TOP 4. prioritás TOP 5. prioritás TOP 6. prioritás	EFOP 1. prioritás EFOP 2. prioritás VP 6. prioritás KEHOP 4. prioritás
<i>6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása</i>	TOP 5. prioritás TOP 6. prioritás	EFOP 1. prioritás EFOP 2. prioritás VP 6. prioritás

3.7.prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

3.7.1. A prioritás szakmai tartalmának összefoglaló bemutatása és a prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározása

A megye különböző területi szintjein jelentkező külső és belső közlekedési kapcsolatok hiánya, vagy csak nem megfelelő minősége azt is eredményezi, hogy a térség gazdasági értelemben vett kapcsolatrendszer csak nehezen képes fenntartani környezetével. Ugyanúgy, ahogy a lakosság, és különösen a hátrányos helyzetű térségekben élők alacsony fokú mobilitási hajlandósága, ez is a megye gazdasági fejlődésének útjában áll.

Egyrészt a nemzetközi és országos, másrészt a térségi elérhetőség javításával a megye eltérő sajátosságú területi egységei, legyen szó településről, városról és vonzáskörzetéről vagy járásról, képessé válnak kiaknázni gazdasági potenciáljukat és erősíteni versenyképességüket, gazdasági előnyöket is magában hordozó dinamikus kapcsolatrendszer fenntartva egymással és tágabb környezetükkel.

A munkaerő mobilitásának fokozása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés érdekében a megyei közlekedési infrastruktúra fejlesztése esetében elsősorban a megye zártságának oldása, másodsorban a funkcionális, vagyis foglalkoztatási és szolgáltató térségi vonzásközpontok településekről való elérhetőségének a javítása a cél. A térségi kapcsolati hiányok felszámolása, a térségi jelentőségű mellékúthálózat korszerűsítése minden esetben a nagyfoglalkoztatók, a helyi gazdasági élet meghatározó szereplőinek hálózatokhoz történő csatlakozását, illetve a közforgalmú közlekedés hatékonyságának növelését kell, elősegítse.

Az integráltan tervezett, azaz az elérhetőség javítását és az élhető környezet kialakítását egyaránt figyelembe venni képes fenntartható települési mobilitás megvalósulása érdekében cél továbbá az egyéni autós közlekedés térnyerésének visszaszorítása, a közösségi és alternatív közlekedési módokat, a kerékpáros és a gyalogos közlekedést választók számának növelése. Ezen keresztül enyhül a városi közlekedés zsúfoltsága (a városi terek nagyobb arányban válnak használhatóvá a lakosság számára), de csökken a környezetszennyezés és az energiafogyasztás is. A helyi közösségi közlekedés környezetbarát fejlesztése, a multimodalitás fokozása, a közlekedésbiztonság javítása, valamint a kerékpáros és gyalogos hálózatok infrastruktúrafejlesztése együtt kell, végbe menjen.

Csak részben a kapcsolati hiányosságok okán, de a városok jellemzően funkcióhiányosak, foglalkoztatási (üzleti) és szolgáltatási szempontból egyaránt. A megye városainak többségében felhalmozódott jelentős beruházáshiányt a jellemzően közterületeket célzó, egy-két esetben már komplex településmegújító fejlesztések csökkentették ugyan, de a városok arculata és a lakókörnyezet minősége további sürgős beavatkozásokat igényel, különösen a romló státuszú és állapotú (szegregálódó és szegregált) városrészek vonatkozásában, ahol koncentráltan jelentkeznek a társadalmi problémák. A már végrehajtott beavatkozások következtében jellemzően a burkolt közterületek aránya növekedett, kevés a zöldfelület és elöregedett a növényállomány. A vidéki térségekben volumenét tekintve kisebb, de jellegében hasonló problémákkal kell szembenéznie a településeken élőknek.

A jövőbeli fejlesztések a megye településhálózatának megerősítését, a városok, különösen a járásközpontok foglalkoztató és szolgáltatási funkcióinak megszilárdítását, továbbá a települési környezet megújítását és fejlesztését kell, hogy célba vegyék. Kiváltképp szükség van a városközpontok gazdasági funkciójának megtartását vagy újjáélesztését, és a barnamezős területek és rozsdaovezetek kiemelten gazdaságfejlesztést megcélzó (csak ezt követően funkcióváltó) rehabilitációját felvállaló kezdeményezésekre. Másik oldalon biztosítani kell a városi zöld környezet meglétét, létre kell hozni az összefüggő városi zöldfelületi rendszereket, és elősegíteni azok fenntartását (intézményi háttér, géppark stb.).

A beavatkozások egy másik csoportját jelentik a szegregációval sújtott és a leszakadással fenyegetett városi területekhez kötődő szociális rehabilitációs programok. A hagyományosan követett logika – melynek legfőbb elemei az alapszükségletek és szolgáltatások, mint oktatás, egészségügyi- és szociális ellátás elérhetőségének javítása, az épített környezet fejlesztése és a lakhatási funkciók erősítése – mellett kiemelt cél a foglalkoztatási szint növelése (a leszakadó társadalmi csoportok jövedelmi szintjének stabilizálása, az ezt hatékonyan támogató foglalkoztatási modellek megvalósítása), a társadalmi tőke és a közösségek megerősítése.

A vidék településeinek megújítását szintén a bemutatott célrendszerhez illeszkedve szükséges tervezni és megvalósítani. A településfejlesztési akciók során minden esetben javasolt érvényesíteni a komplexitás módszertanának legfontosabb keretfeltételeit: az átfogó és integrált szemléletmódot, a területi alapú, azaz akciótervi szemléletet és a közösségi részvételt.

Az országos tendenciáknak megfelelően Somogy megyére is a népesség számának egyre gyorsuló fogyása jellemző, mely társul az idős népesség eltartottsági rátájának emelkedésével. A magyar lakosság egészségi állapotának mutatói több évtizede rendkívül kedvezőtlenül alakulnak. A lakosság életkilátásait a kor, a nem és a lakóhely minősége jelentősen befolyásolja. Mindezek egyre fokozódó terhet rónak az egészségügyi és szociális ellátó rendszerre. Somogy településeinek intézmény-ellátottságát a megye aprófalvas településszerkezete jelentősen befolyásolja. Sok kistelepülés alapvetően lakófunkciót tölt be, ahol nem található egyetlen intézmény sem, sok esetben pedig a népességfogyásból adódóan az intézmények fenntartása nem megoldott, így az alapfokú funkciók, illetve intézmények mikrotérséghez kötődnek. A helyi és mikrotérségi szintű humán közszolgáltatások megújítása, elérhetőségének javítása hozzájárul a társadalmi összetartozás erősítéséhez a lakosság foglalkoztathatóságának javításához, és az életkörülmények területi különbségeinek mérsékléséhez.

3.7.2. A prioritás keretében tervezett intézkedések bemutatása

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

Az **intézkedés célja** Somogy megye nemzetközi, illetve országos viszonylatban mért gyors és biztonságos elérhetőségének a megteremtése, ezen keresztül a megye versenyképességének a javítása. Elsődleges szempont a TEN-T törzs- és átfogó hálózat még el nem készült elemeinek kiépítése, a már meglévő szakaszok szükségszerű fejlesztése a közúton és vasúton egyaránt. Cél továbbá a gyorsforgalmi hálózathoz kapcsolódó, a megye térségeit összekötő főutak fejlesztése, azok kapacitásnövelése, műszaki állapotának és közlekedés-biztonsági helyzetének magasabb szolgáltatási szintre emelése. A foglalkoztatási és szolgáltató központok és a nehezen megközelíthető térségek elérhetőségének a javítása, a munkahelyek és szolgáltatások könnyebb elérésének a megteremtése.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- TEN-T közúti törzs- és átfogó hálózat fejlesztése, gyorsforgalmi utak építése, bővítése, közúti közlekedésbiztonsági fejlesztések;
- TEN-T vasúti törzs- és átfogó hálózat fejlesztése, korszerűsítése, szűk keresztmetszetek felszámolása, interoperabilitás javítása, állomás korszerűsítések (P+R, B+R), utas tájékoztatás;
- Fő- és mellékutak burkolatának és alépítményeinek felújítása, útburkolatának szélesítése, korszerűsítése, új összekötő- vagy elkerülő utak építése, közlekedésbiztonság növelését szolgáló elemek építése és felújítása;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint a országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrál. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

7.2. intézkedés: Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása

Az **intézkedés célja** az egyéni autós közlekedés térnyerésének visszaszorítása, a közösségi és alternatív közlekedési módokat, a kerékpáros és a gyalogos közlekedést választók számának növelése a megye lakosságának körében. A lakóterületeket a munkahelyekkel valamint a mindennapi szolgáltatások, kereskedelem, ügyintézés helyszíneivel összekapcsoló:

- hatékony közösségi közlekedés kialakítása, a szolgáltatási színvonal javítása, az ehhez szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása és
- közvetlen összeköttetést biztosító, kényelmes és biztonságos közlekedési célú kerékpáros útvonalhálózatok kialakítása.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Intermodális csomópontok kialakítása, forgalmi épületek (autóbusz-pályaudvarok és egyéb kiszolgáló létesítmények) és forgalmi pálya fejlesztése, korszerűsítése, P+R és B+R parkolók kialakítása, forgalomirányítás, forgalomszervezés és utas tájékoztatás javítása, járműpark megújítása, közösségi közlekedést kiegészítő kerékpáros közösségi közlekedési rendszer (KKKR) kiépítése;
- Településrészi-, települési és településeket összekötő hálózatokat alkotó kerékpárforgalmi létesítmények építése, a meglévő úthálózat kerékpáros barát fejlesztése, forgalomtechnikai beavatkozások, támaszok kihelyezése, tárolók, B+R parkolók építése, szemléletformálás;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása Somogy megye városi ranggal rendelkező településein, elsősorban Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. A fejlesztéssel érintett alágazat jellegétől függően a beavatkozási terület kiterjedhet a városok vonzáskörzetébe tartozó településekre is (pl. kerékpárforgalmi hálózatok településeket összekötő szakaszai).

7.3. intézkedés: Integrált településfejlesztési akciók támogatása

Az **intézkedés célja** a megye településhálózatának a megerősítése, a városok (és közvetve a környezetében található vidéki térségek és falvak) vonzerejének és népességmegtartó erejének a növelése, ennek érdekében a városok elsősorban foglalkoztató, szolgáltató és mindemellett a lakó, közösségi és rekreációs funkcióinak a megszilárdítása, illetve az attraktív, a mindennapok során élhető települési környezet kialakítása. További cél a fejlesztések révén a társadalmi különbségek csökkentése, a helyi közösségek aktivizálása és szerepük erősítése, továbbá a helyi identitás erősítése. A konkrét cél integrált és fenntartható funkcióbővítő és szociális célú városfejlesztési akciók megvalósítása.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Városmegújítás és települési környezetfejlesztés, városközpontok (és decentrumok) kkv szektort célzó gazdasági infrastruktúrájának fejlesztése, barnamezős területek és rozsdáövezetek gazdaság- és/vagy funkcióváltást eredményező rehabilitációja, közszféra szolgáltató funkcióit erősítő infrastruktúra fejlesztés, szociális város rehabilitáció, lakhatási körülmények javítása, helyi identitást, közösségformálást erősítő terek, létesítmények fejlesztése, közterületek és kiemelten összefüggő, hálózatos zöldfelületi rendszerek fejlesztése, közösségfejlesztés, helyi identitás megőrzését segítő akciók, szemléletformálás;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés megvalósítása a megye városi ranggal rendelkező településein, kiemelten Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. Nem területi, sokkal inkább logikai korlátozó tényező szükséges az integrált településfejlesztési stratégia meglétét és az akcióterületi szemlélet helyes alkalmazását vizsgálni.

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

Az **intézkedés célja** a vidéki térségek városi ranggal nem rendelkező települései esetében azok népességmegtartó erejének a növelése, ennek érdekében a falvak helyi gazdasági (helyi piaci), lakó és közösségi funkcióinak a megerősítése, a vonzó vidéki lakókörnyezet kialakítása. Nem csak a városok, de a falvak esetében is cél helyi identitás erősítése. Konkrétan cél a településképet, a közterületek állapotát, a közösségi terek hozzáférhetőségét javító és a helyben megtermelt áruk piacra jutását adott esetben támogató kisléptékű fejlesztések megvalósítása.

Az intézkedés keretében **támogatható tevékenységek**:

- Falumegújítás, a település környezetét és megjelenését javító kisléptékű infrastruktúra-fejlesztések, a település megjelenésében és működésében szereppel bíró épületek, közterületek, zöldfelületek felújítása; rekreációs és közösségi terek, valamint új piacok (elárusítóhelyek, üzlethelyiségek stb.) létrehozása, meglévők fejlesztése;

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókusz**:

Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése

A megye alapfokú egészségügyi ellátórendszerének átlagos eloszlása aránylag az országos viszonylat tekintetében jónak mondható. Azonban a megye aprófalvas településszerkezetéből és a településekre jellemző lakosságszám csökkenéséből fakadóan az intézmények kihasználtsága csökken, fenntartása elnehezül. Emiatt számos településen hiányos az alapellátás rendszere. A járó- és fekvő fekvőbeteg ellátás terén országos összehasonlításban a megye szintén jó helyzetben van. Az országos egészségügyi stratégia mentén a megyében szükség van a megkezdett struktúraváltási folyamatok, a megkezdett fejlesztések továbbvitelére, és azt kiegészítő és folytató fejlesztések megvalósítására, megyei intézményrendszer szakmai működésének összehangolására, a betegutak optimalizálására, az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás kialakítására

Az intézkedés célja, hogy növelje az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét egy igazságosabb, színvonalasabb egészségügyi szolgáltatást nyújtó és az állam teherbíró képességéhez igazodó, fenntartható alapfokú egészségügyi ellátórendszerhez. Ennek jegyében az intézkedés lehetőséget nyújt a rendszerszintű struktúraváltási és az intézményi funkcióváltási folyamatok befejezéséhez, továbbá a helyi önkormányzatok alap- és járóbeteg szakellátásának fejlesztéséhez, a szolgáltatások színvonalának növeléséhez és a minőségi munkaerő számára vonzó munkafeltételek megteremtéséhez. A Semmelweis Tervvel összhangban meg kell erősíteni és támogatni a kialakuló optimális betegút-szervezés és a progresszív betegellátás intézményrendszerét.

Az intézkedés keretében kiemelten kívánjuk kezelni a lakosság egészségi állapotának javítására irányuló az egyén életvitelét meghatározó egészségkultúra fejlesztését, melyben alapvető szerepet töltenek be az alapellátást nyújtó intézmények, illetve oktatási, szociális és

kulturális intézmények. További cél a lakosság egészségtudatának növelése, mely kihatással van az egészségben eltöltött évek számára, és közvetetten az ellátórendszer tehermentesítését is szolgálja. A célok elérése érdekében az alábbi tevékenységcsoportok megvalósításának támogatása történik:

A lakóhely közeli hozzáférést biztosító minőségi és esetenként a mennyiségi hozzáférési egyenlőtlenség csökkentését szolgáló **egészségügyi alap- és járó-beteg ellátás összehangolt fejlesztése** keretében **támogatható tevékenységek**:

- Az egészségügyi alapellátásnak (a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogorvosi alapellátás, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, a védőnői ellátás, az iskolaegészségügyi ellátás) helyet adó épületek bővítése, átalakítása, felújítása, energiahatékonyságának növelése, valamint kapcsolódó eszköz- és orvosi műszer beszerzések.
- A járó-beteg ellátásnak helyet adó épületek bővítése, átalakítása, felújítása, energiahatékonyságának növelése valamint kapcsolódó eszköz- és orvosi műszer beszerzések.
- A járó-beteg ellátás alapszakmák elérhetőségén kívüli helyi szükségleteken, morbiditási mutatókon alapuló egyéb részterületeinek elérhetőségét biztosító fejlesztések.
- Az alapellátás területén egészségügyi ellátást valamint a kapcsolódó határterületi ellátásokat végző szereplők (pl. szociális ellátás) tevékenységének összehangolását, szolgáltatói együttműködést szolgáló fejlesztések, valamint az önkormányzati ellátó rendszerek, a civil szféra, és a magán szféra közötti kapcsolatokat erősítő tevékenységek.
- Az alapellátás és a járó-beteg ellátás közötti, illetve az egymást kiegészítő és tehermentesítő kapcsolatrendszer és szolgáltatások (pl.: alapellátási ügyelet, házi szakápolás, szakvizsgával rendelkező háziorvos, stb.) megteremtését szolgáló fejlesztések az optimális betegút-szervezés és a progresszivitás elvének megfelelően.
- A járóbeteg-szakellátás területén definitív ellátást lehetővé tevő fejlesztések.
- Informatikai fejlesztések.

Megyei fekvőbeteg ellátás és annak tehermentesítését szolgáló fejlesztések a Semmelweis Tervben megfogalmazott célkitűzésekkel összhangban az alábbi **támogatható tevékenységek** megvalósítására koncentrálnak:

- A szolgáltatások magas színvonalú biztosítására alkalmas infrastruktúra megteremtése, épületek energiahatékonyságának növelése, eszközállomány-fejlesztés és korszerűsítés.
- Kiemelt progresszivitású ellátások fejlesztése.
- A fekvőbeteg ellátást kiváltó és/vagy lerövidítő szolgáltatások, illetve megoldások szerepét erősítő kapacitások átalakítása.
- Egynapos ellátások, egynapos sebészet és nappali kórházi ellátások fejlesztése, megerősítése, létrehozása.

- Terápiás, diagnosztikai és laboratóriumi kapacitások bővítése, létrehozása.
- Gazdaságilag hatékony és betegbarát intézményi működés kialakítása.
- Otthonápolási szolgáltatások fejlesztése.
- Komplex rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése.
- Informatikai fejlesztések.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az **egészségügyi humánerőforrás összehangolására, mennyiségi és minőségi megerősítésére** annak érdekében, hogy területileg kiegyenlítődjön és a helyi szükségleteknek megfelelően alakuljon a szektor dolgozóinak száma, mérséklődjenek a személyi kapacitás hiányok. Ennek érdekében az alábbi **tevékenységek támogathatók**:

- Megyei humán erőforrás térkép és stratégia kialakítása és megvalósítását szolgáló tevékenységek.
- Együttműködések megvalósítása a határterületi ellátásokat végző intézményekkel.
- A szektorban megjelenő szakember hiány csökkentése képzéssel, átképzéssel.
- Mobilitást elősegítő, foglalkoztatást támogató, valamint ösztöndíj programok.

Az ellátórendszer tehermentesítése érdekében az intézkedés keretében a **lakosság egészségmegőrzését, egészségtudatosságának növelését szolgáló** alábbi **tevékenységek támogathatók**:

- Megyei népegészségügyi és prevenciós stratégia, lakóhelyi és munkahelyi egészségfejlesztési tervek és programok kialakítása.
- Az egészséges életmód elterjesztését szolgáló és az egészség-műveltség kialakítását, javítását célzó kommunikációs tartalmak és tevékenységek, egészségfejlesztő módszerek, programok és események megvalósítása és elterjesztése, valamint a kapcsolódó kapacitás-fejlesztés.
- Helyi térségi és megyei szintű együttműködések támogatása az egészségfejlesztési tevékenységet végző szervezetek között.
- Lakossági szűrővizsgálatok hatékonyságának növelése, korszerűsítése, az egészségügyi alapellátó és járó-beteg ellátó intézmények szűrésekben betöltött szerepének növelése és megerősítése.
- Felvilágosító és prevenciós programok kidolgozása megvalósítása, valamint a házi orvosi, házi gyermekorvosi és védőnői hálózat a prevencióban, egészségnevelésben való aktív részvételét szolgáló fejlesztések.
- A rendszeres fizikai aktivitás, egészséges testmozgást ösztönző tevékenységek, programok; valamint a kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókuszok**:

Aprófalvas térségek, ahol a lakosságon belül az idős népesség aránya is általában magasabb és a jelenlegi ellátás nem képes biztosítani a megye más területeire jellemző szintet, valamint a kapcsolódó városi térségek a járó-beteg és fekvőbeteg szakellátás tekintetében.

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

A népesség előregedése, a munkanélküliség megjelenése és tartóssá válása, a jövedelmi viszonyok egyenlőtlensége, a gyermekszegénység és a szociális hátrányok növekedése, valamint számos más tényező következtében a népesség egyre nagyobb része szorul a társadalom segítségére, így a szociális intézményrendszer által nyújtott szolgáltatásokra. A megye a szociális szolgáltatásokkal való lefedettségét tekintve az ellátottság országos átlag alatt marad elsősorban az elaprózott településszerkezetnek köszönhetően. A társadalmi felzárkózásnak pedig feltétele, hogy a lakosság minden térségben azonos eséllyel és minőségben érje el a számára szükséges szolgáltatásokat.

Az **intézkedés célja** éppen ezért a társadalmi együttműködést szolgáló intézményrendszerének szolgáltatás- és infrastrukturális fejlesztése és szakmai szolgáltatás színvonalának emelése az egyenlő esélyű hozzáférés, a méltányos életkörülmény és bánásmód, a munkavállalás segítése és a hátrányos helyzetű csoportok integrációja érdekében.

A célok megvalósításához az intézkedés elsősorban az önkormányzatok számára kötelezően előírt feladatok (szociális ellátások, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, valamint óvodai ellátás) minőségének és hozzáférhetőségének javítását szolgáló fejlesztéseket célozza. A **szociális alapszolgáltatások fejlesztése** keretében **támogatható tevékenységek**:

- A személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapellátások biztosítása és hozzáféréseinek fejlesztése (étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás)
- A szolgáltatások működtetésére rendelkezésre álló épületállomány energiahatékonyságot növelő felújítása, bővítése, átalakítása, felújítása, kiváltása, a technikai felszereltség korszerűsége. Kapcsolódó informatikai fejlesztések.
- A meglévő szolgáltatások kapacitásfejlesztése, új, hiányzó szolgáltatások kialakítása helyi igényeknek megfelelően, illetve a bentlakásos intézmények szükség szerű kiváltását segítően (fogyatékos személyek, pszichiátriai- és szenvedélybetegek, gyermekek, fiatalok).
- Hátrányos helyzetű vagy kirekesztéssel veszélyeztetett csoportok, illetve a szociális alapszolgáltatásokat igénybevevők helyzetének javítására irányuló programok kidolgozása és megvalósítása.
- Együttműködések megvalósítása a határterületi ellátásokat végző intézményekkel, valamint az önkormányzati ellátó rendszerek, a civil szféra, és a magán szféra közötti kapcsolatokat erősítő tevékenységek.

A **szociális és gyermekvédelmi szakellátások** fejlesztése keretében a gyermekek és fiatalok, fogyatékos személyek, pszichiátriai- és szenvedélybetegek, valamint az idősellátás bentlakásos intézményi kiváltására helyeződik a hangsúly. Ezen belül az alábbi **tevékenységek támogathatók**:

- Területi együttműködési modell kialakítása elsősorban az alapszolgáltatás és szakellátás között, továbbá szakmai protokollok kidolgozása a szociális, gyermekvédelmi és egészségügyi ellátások területén.
- A kitagolással nem érintett, vagy már kiváltásra került bentlakásos intézmények szolgáltatási és irányítási színvonalát javító fejlesztések, infrastrukturális beruházások, informatikai fejlesztések.
- A idősek, fogyatékos személyek, pszichiátriai- és szenvedélybetegek, valamint hajléktalanok bentlakásos intézményeinek kiváltását segítő szakmai programok, infrastrukturális és informatikai fejlesztések, alacsony létszámú lakóotthonok, támogatott lakhatás, illetve egyéb együttműködésekben megvalósuló az önálló életvitelt előmozdító és segítő lakhatási formák kialakításának szakmai és infrastrukturális feltételeinek megteremtése.
- Gyermekvédelmi bentlakásos nagy létszámú intézmények kiváltását segítő szakmai programok, infrastrukturális és informatikai fejlesztések, gyermekvédelmi szakszolgálatok kapacitásfejlesztése és korszerűsítése.
- Helyettes szülői hálózat férőhelyek bővítését célzó fejlesztések, programok.
- A tartós intézményi létből kilépő személyek utógondozói ellátását, a társadalmi és munkaerő-piaci integrációját segítő, valamint a társadalmi környezetet érintő érzékenyítő programok.
- Bentlakásos intézményekben zárt közösségekben élők szükségleteihez igazodó szűrővizsgálati, egészségmegőrző és prevenciós programok.
- Rehabilitációs célú intézmények fejlesztése, illetve a bentlakásos intézményen belül rehabilitációs szolgáltatás és infrastruktúra fejlesztése (rehabilitációs részleg).
- Kapcsolódó informatikai fejlesztések.

A **gyermekjóléti szolgáltatások** fejlesztése keretében két célterület fejlesztése kerül előtérbe. Ezek egyike a *gyermekjóléti szolgálat*, mely tevékenységei által jelentősen hozzájárul a szociális és gyermekvédelmi ellátások eredményességéhez. Másik terület a *gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése*, mellyel a kisgyermeket vállaló és nevelő családok (kiemelten az anyák) munkavállalási esélyei növelhetők. Ezt szorosan kiegészítve jelen intézkedés keretében kívánjuk támogatni az óvodák igényalapú fejlesztéseit. A tevékenységcsoport keretében **támogatható tevékenységek**:

- Óvodai, bölcsődei és családi napközi korszerű intézményeinek kialakítása, meglévő intézmények akadálymentes felújítása, modernizációja, többfunkcióssá és energiatakarékossá tétele.
- Férőhely kapacitások fejlesztését szolgáló bővítés, átalakítás új épület/épületrész építése, új intézmény létrehozása.
- Egységes óvoda-bölcsőde vagy az óvoda épületében működő bölcsődei egység kialakítása.
- A nevelést kiegészítő tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtése (Pl.: tornaterem, tornaszoba építése, udvar felújítása/fejlesztése, sportudvar kialakítása).

- Módszertani megújulást segítő programok megvalósítása.
- Együttműködések kialakítása a nevelő munkához szorosan kapcsolódó szociális és egészségügyi feladatokat ellátó intézményekkel, helyi szereplőkkel.
- Humánerőforrás szakmai fejlesztése, intézmények közötti együttműködések.
- Kapcsolódó informatikai fejlesztések.

Az intézkedés térségi lehatárolása, **területi fókuszok:**

Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

3.7.3. A prioritás kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez, valamint az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<i>7.1. A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása</i>	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcs-fontosságú hálózati infrastruktúrákban	(7) i. a multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a TEN-T-be történő beruházás révén (KA, ERFA)	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
<i>7.2. Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása</i>	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) v. alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását (KA, ERFA)	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
<i>7.3. Integrált településfejlesztési akciók támogatása</i>	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	(6) iv. a városi környezet-fejlesztést, a városok megújítását, a rozsdá-övezetek (köztük az átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés-mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása (KA, ERFA) (9) ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja (ESZA) (9) x. a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fel-lendülésének támogatása (ERFA)	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése 4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
<i>7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben</i>	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	(9) x. a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása (ERFA) (9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése</i></p>	<p>(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;</p> <p>(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása</p> <p>(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p>	<p>(2) iv. az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése (ERFA)</p> <p>(8) vi. aktív és egészséges idősödés (ESZA)</p> <p>(9) iv. a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat (ESZA)</p> <p>(9) ix. a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás (ERFA)</p>	<p>III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára</p>	<p>5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése</p> <p>4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<p><i>7. 6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása</i></p>	<p>(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása</p> <p>(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p> <p>(10) beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”</p>	<p>(8) iv. a nemek közötti egyenlőség minden területen, többek között a foglalkoztatáshoz való hozzáférés és a munkahelyi előmenetel terén, a munka és a magánélet összeegyeztetése és az „azonos munkáért azonos bér” elvének előmozdítása (ESZA)</p> <p>(9) iv. a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat (ESZA)</p> <p>(9) ix. a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás (ERFA)</p> <p>(10) i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkorai nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is (ESZA)</p>	<p>III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára</p>	<p>5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése</p> <p>4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése</p>

3.7.4. Számszerűsített mutatók, eredményességi kritériumok

Indikátor neve	Indikátor típusa	Kapcsolódó intézkedés
Megyeszékhelyet, járásközpontot és gyorsforgalmi úthálózatot 15/20/30 percen belül elérő lakosság száma (fő)	Eredmény	7.1. A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása
Közösségi közlekedést és kerékpáros infrastruktúrát igénybe vevők száma (fő)	Eredmény	7.2. Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása
Fejlesztéssel érintet rehabilitált településen, városi rangú települések esetében településrészen élők száma (fő)	Eredmény	7.3. Integrált településfejlesztési akciók támogatása 7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben
Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság száma (fő)	Eredmény	7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése
Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevő személyek száma (fő)	Eredmény	7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése
Fejlesztett egészségügyi infrastruktúra (m2)	Output	7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szolgáltatások száma (db)	Eredmény	7. 6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása
Támogatott gyermekgondozási (bölcsőde, családi napközi) és nevelés-oktatási (óvoda) intézmények (fő)	Eredmény	7. 6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása
Fejlesztett szociális és gyermekvédelmi infrastruktúra (m2)	Output	7. 6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

3.7.5. A megvalósítás lehetséges szereplői, közreműködői

A prioritás intézkedései	Kedvezményezettek	További közreműködők
7.1. A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása	<ul style="list-style-type: none"> - vállalkozások: - NIF Zrt. - MÁV Zrt. - MÁV-START Zrt.; - non-profit szervezetek: - Magyar Közút NZrt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ (KKK).
7.2. Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása	<ul style="list-style-type: none"> - vállalkozások: - közösségi közlekedés feladatainak ellátására jogosult, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező gazdasági társaságok - MÁV Zrt. - MÁV-START Zrt. - települési önkormányzatok. 	<ul style="list-style-type: none"> - Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ (KKK); - Magyar Közút NZrt.; - NIF Zrt.
7.3. Integrált településfejlesztési akciók támogatása	<ul style="list-style-type: none"> - városi rangú települések települési önkormányzatai. 	<ul style="list-style-type: none"> Településfejlesztési akcióval érintett: - központi költségvetési szervek és intézményeik; - Magyar Közút NZrt.; - NIF Zrt.; - non-profit szervezetek; - önkormányzati intézmények; - vállalkozások.
7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben	<ul style="list-style-type: none"> - városi ranggal nem rendelkező települések önkormányzatai. 	<ul style="list-style-type: none"> Településfejlesztési akcióval érintett: - non-profit szervezetek; - önkormányzati intézmények.
7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése	<ul style="list-style-type: none"> - közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók, betegszervezetek; egyéb, az egészségmegőrzésben és az azzal igazoltan összefüggő fizikai aktivitásban érintett közhasznú, illetve civil szervezetek; - önkormányzati és állami szervek és intézmények; - egyházi szervezetek; - kulturális intézmények; - nemzetiségi önkormányzatok; - felsőoktatási intézmények. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - nevelési és oktatási intézmények; - a szociális és egyéb határterületi szolgáltatásokban érintett társintézmények, szolgáltatók és egyéb szervezetek.
7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása	<ul style="list-style-type: none"> - közfinanszírozott szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, betegszervezetek; egyéb, a szociális szolgáltatásokban érintett közhasznú, illetve civil szervezetek; - önkormányzati és állami szervek és intézmények; - egyházi szervezetek, - felsőoktatási intézmények. 	<ul style="list-style-type: none"> - Somogy Megyei Önkormányzat; - nevelési és oktatási intézmények; - egészségügyi és egyéb határterületi szolgáltatásokban érintett társintézmények, szolgáltatók és egyéb szervezetek.

3.7.6. A prioritás indikatív súlya a forrásallokáció tervezéséhez és a lehetséges támogatási forrásokat biztosító Operatív Programokhoz való kapcsolódási pontok kijelölése

A 7. prioritás súlya a teljes programon belül **15-20 %**.

A prioritás keretében tervezett intézkedések megvalósításához várhatóan az alábbi Operatív Programok keretében nyújtott támogatási források vehetők igénybe:

A prioritás intézkedései	A megye felelősségi körébe tartozó OP kapcsolódás	A megye felelősségi körén kívül eső OP kapcsolódás
7.1. A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása	-	IKOP 1. prioritás IKOP 2. prioritás
7.2. Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása	TOP 3. prioritás	IKOP 3. prioritás
7.3. Integrált településfejlesztési akciók támogatása	TOP 2. prioritás TOP 4. prioritás	EFOP 1. prioritás EFOP 2. prioritás
7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben	(TOP 5. prioritás)	VP 6. prioritás EFOP 2. prioritás
7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése	TOP 4. prioritás	EFOP 1. prioritás EFOP 2. prioritás
7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása	TOP 1. prioritás TOP 4. prioritás	EFOP 1. prioritás EFOP 2. prioritás GINOP 5. prioritás

4. Tervezékísérő eljárások

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.f. pontjának, és egyben lefedi a 2.2.df. pontjának tartalmi elemeit.

4.1.A területi (környezeti, társadalmi, gazdasági) hatásvizsgálat eredményei, főbb megállapításai

A területi hatásvizsgálat a jelen területfejlesztési program készítésével párhuzamosan zajlik, így annak megállapításai a későbbiekben, a területfejlesztési program elfogadását megelőzően pontosításra, kiegészítésre kerülhetnek!

A területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény hatálya alá tartozó területi tervek készítése során a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, illetve az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet szerint minden esetben el kell végezni a környezeti vizsgálatokat a Kormányrendelet követelményei szerint és a környezeti értékelés megállapításait figyelembe, kell venni a koncepciók, tervek, programok kidolgozásánál.

A környezeti vizsgálat, környezeti értékelés módszertanát, tematikáját a 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete tartalmazza, ami az alábbi területek vizsgálatát foglalja magába:

- talaj és a vizek védelme,
- levegőminőség védelme,
- hulladékgazdálkodási tevékenység,
- zaj- és rezgés elleni védelem,
- épített környezet és kulturális örökség védelme,
- táj- és természetvédelem, valamint
- humánkörnyezet és -ökológiai helyzet.

Az egyes területek hatásvizsgálatának eredményei a területfejlesztési program tükrében:

Talaj és a vizek védelme

A területi hatásvizsgálat végleges változata alapján a területfejlesztési program elfogadását megelőzően kerül meghatározásra!

Levegőminőség védelme

Somogy megyében a légszennyezést döntő mértékben két tevékenység okozza: a közlekedés és a fűtés. A nem-közlekedési eredetű kibocsátásokon belül meghatározó a fűtés részaránya, az ipari kibocsátások kevésbé jelentősek.

Miközben az ipar és a mezőgazdaság környezeti hatásai jelentősen mérséklődtek, addig a közlekedés nem csökkent, hanem ingadozást mutat. Somogyban a közlekedés kibocsátása minden szennyezőanyag tekintetében nagyobb arányt képvisel a légszennyezésen belül, mint országosan. Jelentőségét aláhúzza, hogy más gazdasági tevékenység, mint a megyében jelentős idegenforgalom is nagymértékű közlekedéssel jár.

Az energiafelhasználás Somogy megyében nem okoz jelentős légszennyezettséget, azonban hozzájárul a szén-dioxid kibocsátásához. Ennek korlátozása az évtized végén az egyik legmarkánsabb környezetvédelmi teendő lesz. Ennek két alapvető eszköze az energiatakarékosság, valamint a megújuló energiaforrások hasznosítása.

Hulladékgazdálkodási tevékenység

A hulladékgazdálkodás helyzetét az Országos Hulladékgazdálkodási terv, a megváltozó jogszabályi feltételek, és a közszolgáltatás átalakuló rendszer alakítja.

A Somogy Megyei települések három hulladékgazdálkodási rendszerben vesznek részt, a Dél-Balaton és Sió-völgye, a Kaposmenti, illetve a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Programban. Mindhárom projektnek célja, hogy magas szakmai színvonalú térségi hulladékgazdálkodási rendszerek jöjjenek létre.

Somogy megyében lerakók rekultivációja zömében megtörtént a Dél-Balaton és Sió-völgye, a Kaposmenti, illetve a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program keretein belül.

A környezeti kockázatok mérséklése folyamatos a Somogy megyében – különös tekintettel a regionális hulladékgazdálkodási projektek fejlesztéseire tekintettel – megfelelő és körültekintő figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése.

Zaj- és rezgés elleni védelem

A zaj- és rezgésvédelemről szóló jogszabályi előírás alapján a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a területfejlesztés és a területrendezés során érvényre kell juttatni.

A legtöbb zajproblémát az okozza, hogy a zajkibocsátó üzemek – korábban nem megfontolt településrendezés miatt – lakóterületekkel közvetlenül határosak, továbbá meglévő ipari létesítmények közelében lakóterületekkel közvetlenül határosak, továbbá meglévő ipari létesítmények közelében lakóövezetet jelölnek ki. Az üzemi működésből származó zaj vonatkozásában a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőségtől származó információ alapján elmondható, hogy a zajkibocsátási határértékeket a legtöbb Somogy megyei üzem betartja. Megállapítható, hogy mind a zaj, mind a légszennyezés tekintetében a legnagyobb kibocsátó a közlekedés.

Épített környezet és kulturális örökség védelme

A somogyi táj a dombokkal, változatos növényzettel nagyfokú tájésztétikai értékkel bír és komoly idegenforgalmi vonzerővel, rendelkezik.

Az épített környezet és kulturális örökség védelmével kapcsolatos – jogszabályokon alapuló vizsgálatait a Balaton törvény és a megye területrendezési tervezése megalapozása érdekében elkészültek, és a döntéshozók elfogadták, így a fejlesztések alapját képezik.

Táj- és természetvédelem helyzete

A természetvédelmi szempontból értékes és védelemre szoruló természeti és természetvédelmi területek lehatárolása és védelmi szintjei megállapítását a Balaton törvény és a megyei területrendezési terv és a megalapozására készített környezeti értékelés részleteiben rögzíti. A sűrűn lakott területeken fokozott mértékben jelentkezik a környezetszennyezés, a természetátalakítás igénye és egyéb káros civilizációs hatások. A természeti értékek és természetvédelem, illetve a környék lakossága között megfelelő együttélés kialakítása szükséges. Ez a két szempontrendszer kölcsönös figyelembevételén alapulhat.

Somogy megye környezet- és ebből következően- természetvédelmi vonatkozásait vizsgálva ki kell emelni a Duna-Dráva Nemzeti Parkot és az ott folyó tevékenységek fontosságát, mivel a Nemzeti Park Igazgatóság működési területe lefedi a megye jelentős részét.

Humánkörnyezet és ökológiai helyzet

A környezeti hatásokon belül a környezeti elemek (levegő, víz, talaj) minősége, állapota, a környezet különböző szennyezései, környezet-egészségügyi szempontból a lényeges befolyásoló tényezők közé tartoznak, melyek közvetlenül és közvetve is hatnak az ember egészségi állapotának és életminőségének alakulására. Jelentős hatása van az emberi egészségre az infrastrukturális ellátottságnak is (pl. vízellátás, csatornázottság, hulladékgyűjtés, zöldfelületek, stb.). A megye környezet-egészségügyi állapotának vizsgálatánál figyelembe kell venni, hogy a különféle terhelő tevékenységek (pl. ipari, kommunális; termelő, szolgáltató) döntő többségét a településeken végzik, ahol a környezeti hatások koncentráltan érik az ott élő lakosságot. Általános gond a jelentős környezetterheléssel járó tevékenységek (ipar, szolgáltatások) és a lakófunkció nem megfelelő elkülönülése, illetve elválasztása - ami átmeneti vagy állandó lakossági panaszokat okoz -, továbbá az elkerülő utak hiánya, a közlekedési eredetű terhelések mértéke (pl. zajterhelés, légszennyezés stb.).

A területfejlesztési program végrehajtása esetén **várható környezetet érintő hatások:**

Talaj és a vizek védelme

A területfejlesztési programnál vízvédelmi szempontból elsődleges a Víz Keretirányelv általános célkitűzései alapján kialakított országos és területi a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben megfogalmazott célok és irányelvek megtartása.

A Somogy Megye 2014-2020 időszakra vonatkozó területfejlesztési program dokumentációja tartalmazza a földtani közeg felszíni és felszín alatti vizek védelmére vonatkozó irányelveket, így a program megvalósulásával a jelenleginél kedvezőbb környezeti állapot alakulhat ki.

A felszín alatti vizek szennyezésének csökkentése érdekében kiemelt szempont a csatornázatlan területeken a szennyvízkezelés megoldása. Fontos cél, hogy minden érintett település rendelkezzen Települési szennyvízkezelési programmal. A Területfejlesztési program mind a hét prioritása során tervezett beavatkozások következetesen az innovációra épülnek. Az V. prioritás önmagában is a környezetvédelmet, a környezetgazdálkodás fejlesztését szolgálja. A tervezett települési és térségi infrastruktúra fejlesztések a talajok és vizek védelmét is szolgálják.

Levegőminőség védelme

Somogy megye jelenlegi iparosodási szintje nem eredményez jelentős légszennyezőanyag terhelést. Területi levegőminőségi állapot kedvezőnek tekinthető. Lokális jellegű problémák helyben kezelhetők, a kibocsátók beavatkozása eredményesnek tekinthető. Törekedni kell a megújuló energiahasznosítás széles körű elterjesztésére, a fosszilis energiahordozók helyett a termálvizek, a geotermikus hő hasznosítására. Az V. számú prioritás teljes egészében levegő védelmi szempontú, így az energia hatékonyságra és az erőforrásokkal való takarékoság levegőminőség javulását eredményezheti. További levegővédelmi eredmény prognosztizálható a VII. prioritásnál betervezett közlekedésfejlesztési beavatkozások megvalósulása esetén, amely a közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítására, illetve a fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítására alapozható.

Hulladékgazdálkodási tevékenység

A stratégiai célkitűzések elérése érdekében a programban megfogalmazottak elősegítik a hulladékgazdálkodási célok elérését. A programban betervezett beavatkozások a környezetvédelmi ipar számára is fejlesztési lehetőséget tud biztosítani. A V. számú prioritás beavatkozásai elsősorban a hulladékok hasznosítását célozza. A IV. számú, a lakosság képzettségi szintjének javítását célzó prioritás különösen a hulladékgazdálkodás területén jelenthet közvetett eredményt.

Zaj- és rezgés elleni védelem

Somogy megye jelenlegi iparosodási szintje nem eredményez jelentős zajterhelést. Az üzemi zajterelés vonatkozásában egy-egy kirívó esettől eltérően kedvező a megye helyzete. Külön figyelmet kell fordítani a fejlesztések területi kialakítására, a megelőző tervezésre. Lehetőleg el kell kerülni az utólagos műszaki védelmi beavatkozásokat. A fejlesztési programban szereplő (VII. sz. prioritás) közlekedési infrastruktúra hálózat fejlesztésének realizálása látványos javulással járhat a zajterhelések tekintetében. A program realizálása zajvédelmi szempontból kedvező környezeti hatású.

Épített környezet és kulturális örökség védelme

Az épített környezet és kulturális örökség védelme a Somogy Megyei Területfejlesztési Program 2014-2020 időszakra vonatkozó prioritásai között több területen is fellelhető. Külön szerepelnek a védelmi szempontok elérése érdekében a városi szövet és a települési épített környezet fenntartható fejlesztése, kiemelten kezeli az épített környezet és kulturális örökség védelmét. Külön figyelmet érdemelnek a VII. prioritás során betervezett településfejlesztést szolgáló beavatkozások. A településfejlesztési projektelemek megvalósulása elősegítik Somogy megyében az épített környezet megőrzését és megújulását.

Táj- és természetvédelem

A fejlesztések megvalósulása a Somogy Megyei Környezetvédelmi Programra épülve elősegíti az Országosan védett, az ex lege védett a helyi védett és a Natura 2000 területek természeti értékeinek védelmét.

A fejlesztési program realizálása során kiemelt figyelmet kell kapnia a program környezetvédelmi prioritásainak, amely a következő generációk életésélyeinek megtartására és környezetvédelmi szempontból fenntartható fejlődés céljai elérésére irányul.

A megfogalmazott célok illeszkednek – többek között - a III. Nemzeti környezetvédelmi Program (NKP III. 2009-2014.) célkitűzéseire, a Nemzeti Fejlesztés 2020 program és a Nemzeti Vidékstratégia 2020 program, táj- és természetvédelmi prioritásaihoz.

Áttekintve az egyes programelemeket, megállapítható, hogy körültekintő területi tervezéssel biztosítható a védett természeti területek védelme. A fejlesztési programban szereplő adottságként (már betervezett, de még nem kivitelezett) kezelt infrastrukturális elemek (Országos Területrendezési Terv, Balaton törvény, Somogy Megyei Területrendezési Terv) megvalósítását megnehezíti a védett, vagy Natura 2000 területek esetenkénti érintettsége, így különösen szükséges a körültekintő tervezés megkövetelése.

Humánkörnyezet és –ökológiai helyzet

Somogy megye demográfiai mutatói, előregedő népesség, természetes fogyás rendkívül kedvezőtlen helyzetet tükröznek. Az előregedő társadalomkép az országosnál is kedvezőtlenebb prognózisú. A születéskor várható átlagos élettartam, a növekvő tendencia ellenére lényegesen elmarad az EU átlagától. A foglalkoztatottsági mutatók a régió megyéi közül a legkedvezőtlenebbek, ez pedig jelentős súllyal járulhat hozzá a megye lakosainak egészségi állapotához. Lényeges elem az egészséget támogató környezet megteremtése, hiszen a jogszabályok betartásával és betartásával a környezet állapotában jelentős javulás érhető el. Jelentős a program VII. prioritása, amellyel elő lehet segíteni a lakosság egészségi állapotának javítását.

A Somogy Megye Területfejlesztési Program 2014-2020 időszakra vonatkozó stratégia prioritásai között, annak több elemében megtalálható a humánkörnyezet- és ökológiai helyzet javítását célzó projektek.

Megállapítható, hogy a humánkörnyezet és ökológiai helyzet fenntartását, javítását szolgálja a fejlesztési program megvalósítása.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a környezeti kockázatok mérséklése folyamatos a Somogy megyében – különös tekintettel az úthálózat folyamatos fejlesztésére – megfelelő, körültekintő figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése.

4.2. A fejlesztési program készítését alátámasztó projektgyűjtési folyamat bemutatása

A megyei területfejlesztési program megalapozása a partnerség minél szélesebb körű bevonását tette szükségessé, annak érdekében, hogy egy átfogó minden partnert és eszközt figyelembe vevő dokumentum születhessen. Ennek érdekében 2013. harmadik negyedében a Somogy Megyei Önkormányzat megbízásából a tervezést végző szakértők a kistérségi szereplők segítségével meghatározták a kistérségek 2014-20-as fejlesztési tématerület portfólióit. Ezen alkalmakkor felmérésre került, hogy adott kistérség a soron következő programozási időszak teljes rá eső támogatását milyen arányban osztaná fel a Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptió 7 prioritása között. 2014. év első két hónapjában a Somogy Megyei Önkormányzat vezetői és az általuk megbízott szakértők a megyében található települések önkormányzataival, a megye kulcsszereplőivel és vállalkozásaival mélyinterjúkat készítettek, valamint kistérségi workshopokat tartottak a felmerülő projektötletek feltárásához, megismeréséhez, a projektcsomagok összeállításához.

A mélyinterjú sorozatot – melyre 61 stratégiai partner kapott meghívót - megelőzően a megyei szereplők a rendelkezésükre bocsájtott projektgyűjtő kérdőív sablonok feltöltésével megküldték projektötleteiket a programot készítő szervezetek számára. A projektötletekből készült projekt kataszter alapként szolgált a kistérségi workshopok megrendezéséhez. A kistérségi workshopok 2014. február 7. és 2014. február 17. közt zajlottak 11 helyszínen a kistérségek városi rangú településein. A célcsoport összeállításánál kiemelten kezelendő

szempontnak számított, hogy valamennyi szektor érintve legyen mind ágazati, mind területi perspektívából.

A fórum résztvevői tájékoztatást kaptak a területi tervezés aktuális állásáról és megismerhették az addig beérkezett projektötleteket. A tájékoztatót követő műhelymunkán több új projektötlet született, amit a résztvevők a fórumot követő egy héten belül még megküldhettek a szakértők részére. Ebből adódóan voltak alaposan kidolgozott és kevésbé részletes projektötletek. A projektgyűjtéseknél kiemelkedő aktivitás mutatkozott a kistérségi illetve megyei szereplők részéről, ami abban is megnyilvánult, hogy az összesített kataszter projektjeinek száma meghaladja az 1 200 db-ot. Átlagosan kistérségenként 106 db projektötlet érkezett, de azok száma területileg nagy szórást mutatott. Volt kistérség, amely 19 db projekttel, de volt, amely 200 feletti darabszámmal járult hozzá a projektkataszter végleges formájához.

A projektötletek a tervezési folyamat következő fázisában projektcsomagokká álltak össze ezek átkonvertálása már a szakértők feladata volt. A szakértők feladata közé tartozott a beérkezett projektötletek OP-khoz való kapcsolása azon belül a prioritásokhoz illesztése (TOP és ágazati OP-k). A workshopok célja elsődlegesen a megyei területfejlesztési program megalapozásához és a TOP tervezés segítéséhez kapcsolódott, de a felmerült ágazati OP-ba sorolható projektötleteket is szem előtt tartva azok is helyet kaptak a projektkataszter soraiban. A TOP-on belül kiemelkedően magas számú projekt érkezett a 7. számú prioritásra (Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése), három prioritás (1 - Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése, 3 - Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése, 5 - A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása) megközelítőleg azonos arányban szerepel a felmérésben. A legalacsonyabb projektszám a 4. prioritáshoz (A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása) érkezett be.

Ágazati tématerület szerint a projektek a megyei önkormányzat által létrehozott Ágazati Munkacsoportok struktúrájának megfelelően is besorolásra kerültek, így azok három csoportba sorolhatók: gazdaságfejlesztés, humán- és infrastruktúrafejlesztés.

A workshopokat követően összehasonlításra kerültek a kistérségek portfóliói a korábbi nyitórendi adatok, valamint a beérkezett projektigények alapján. A kiinduló állapothoz képest a projektek ismeretében elmondható, hogy jelentős eltérés mutatkozott az előzetes forrásfelosztási javaslatokhoz viszonyítva.

Jelentősen magasabb forrásigényt jelöltek meg a beérkezett projektekhez képest a 2013-as év végi műhelymunka résztvevői az 1-es (Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése) illetve a 2-es (Az ipari és szolgáltató szektor kis- és közepes vállalkozásai innovációs potenciáljának növelésére alapozott fejlesztéseinek támogatása) prioritáson, illetve nagy mértékben alulbecsülték igényüket a korábbihoz képest a 3-as (Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése) és 7-es (Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztése) prioritáson.

A folyamat a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által kiadott „Iránymutatás a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához” c. dokumentumban foglaltak szerint zajlott, figyelembe véve a területfejlesztési program

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz, Országos Területrendezési Tervhez, a Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz és az uniós valamint hazai jogszabályi környezethez való illeszkedését. A tervezés folyamán beépítésre kerültek a 2007-2013-as tervezés tapasztalatai is. A kérdőívek feldolgozását követően az eredmények felhasználásra kerülnek az ágazati és a területi részdokumentumok készítésénél is.

5. A végrehajtásban közreműködő szervezetek közti munkamegosztás, együttműködés és információcsere, érdekérvényesítés

E fejezet konszolidáltan tartalmazza a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.g. pontjának, valamint a 2.2. dc pont végrehajtásért felelős szervezetekre vonatkozó részének megfelelő tartalmi elemeket.

5.1. A végrehajtásban közreműködő és a végrehajtásért felelős szervezetek köre

A végrehajtásért felelős szervezetek a 6.1. *A végrehajtás intézményrendszere, a végrehajtás módja és feltételrendszere, eljárásrendi háttere* c. fejezetben logikailag összefűzve és egységesen szerkesztve kerülnek bemutatásra. Jelen fejezet az intézményrendszeren kívüli, a végrehajtás során szakmai támogatóként bevonandó közreműködő partnerek számbavételére koncentrál, részben a megyei területfejlesztési koncepció helyzetértékelésének részeként elkészült partnerségi terv alapján. A lebonyolítás lehetséges közreműködői a prioritások leírásánál is megjelennek, intézkedésekhez kötve azokat.

SMTFP prioritásai	Lehetséges közreműködők	Felelősségi kör
<i>1. Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése</i>	Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; Somogy Megyei Vállalkozói Központ; Szakirányú kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai (pl. Kaposvári Egyetem); Egyéb, a tématerülettel foglalkozó kutatóhelyek.	Közreműködés szakmai követelményrendszer meghatározásában (pl. helyi felhívás), a területi kiválasztási kritériumok kialakításában.
<i>2. Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban</i>	Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; Somogy Megyei Vállalkozói Központ; Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség.	Közreműködés szakmai követelményrendszer meghatározásában (pl. helyi felhívás), a területi kiválasztási kritériumok kialakításában.
<i>3. Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése</i>	NGM Turizmusért Felelős Helyettes Államtitkárság Balaton Fejlesztési Tanács Balatoni Integrációs Közh. NKft. Magyar TDM Szövetség Helyi és térségi TDM-ek, turizmus klaszterek Somogy Megyei Falusi Turizmus Szövetség Egyéb, turizmusban érintett jelentős szereplő	Közreműködés szakmai követelményrendszer meghatározásában (pl. helyi felhívás), a területi kiválasztási kritériumok kialakításában; az NGM Turizmusért Felelős Helyettes Államtitkárság esetében részvétel továbbá a projekt kiválasztásban, illetve TDM szervezetek regisztrációja

SMTFP prioritásai	Lehetséges közreműködők	Felelősségi kör
<i>4. A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása</i>	Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; Somogy Megyei Vállalkozói Központ; Alapfokú oktatási és nevelési intézmények; Középfokú oktatást és nevelést végző intézmények; Szak- és felnőtt képző intézmények; A nevelő, oktató munkához szorosan kapcsolódó szociális és egészségügyi feladatok ellátását végző intézmények; Civil szervezetek, alapítványok, egyesületek; Egyházi jogi személyek.	Közreműködés szakmai követelményrendszer meghatározásában (pl. helyi felhívás), a területi kiválasztási kritériumok kialakításában.
<i>5. A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása</i>	Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; Somogy Megyei Vállalkozói Központ; Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; KÖVIZIG; Megyei, ill. regionális energiaügynökségek; Környezet- és természetvédelmi civil szervezetek; Szakirányú kutatási területen aktív egyetemek, azok kutatóbázisai; Egyéb, a téma területtel foglalkozó kutatóhelyek.	Közreműködés szakmai követelményrendszer meghatározásában (pl. helyi felhívás), a területi kiválasztási kritériumok kialakításában.
<i>6. A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása</i>	Somogy Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara; Somogy Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ; Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezete; Nemzeti Park Igazgatóságok; Megyei és járási hatáskörű művelődési központok; Múzeumigazgatóságok; Somogy Megyei Kormányhivatal kulturális örökségek védelmét ellátó hivatala; Szak- és felnőttképzési intézmények; Szociális és egészségügyi területen működő intézmények és szolgáltatók.	Közreműködés szakmai követelményrendszer meghatározásában (pl. helyi felhívás), a területi kiválasztási kritériumok kialakításában.
<i>7. Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint</i>	- NFM Infrastruktúráért Felelős Államtitkárság - Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ (KKK) - Magyar Közút NZrt. - NIF Zrt.	Közreműködés szakmai követelményrendszer meghatározásában (pl. helyi felhívás), a területi kiválasztási kritériumok kialakításában, továbbá részvétel a

SMTFP prioritásai	Lehetséges közreműködők	Felelősségi kör
<i>településfejlesztés</i>	Nevelési és oktatási intézmények; Egészségügyi és egyéb határterületi szolgáltatásokban érintett társintézmények, szolgáltatók és egyéb szervezetek; A szociális és egyéb határterületi szolgáltatásokban érintett társintézmények, szolgáltatók és egyéb szervezetek.	projektkiválasztásban; Közlekedésfejlesztést érintő egyéb fejlesztéseket (településfejlesztési akciók stb.) célzó projektek előkészítésében való részvétel.

5.2. A végrehajtásban közreműködő szervezetek együttműködésének formális keretei

A végrehajtásban közreműködő szervezetek együttműködésének keretei a *6.1. A végrehajtás intézményrendszere, a végrehajtás módja és feltételrendszere, eljárásrendi háttere* c. fejezetben logikailag összefűzve és egységesen szerkesztve kerülnek bemutatásra.

6. A végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszerének átfogó bemutatása

A tervezők már a megyei területfejlesztési koncepció készítése során elkötelezték magukat, hogy program végrehajtási, intézményi és eljárásrendi kereteinek meghatározását a területfejlesztésre fordítható források oldaláról közelítik meg. A tény, hogy fejlesztések döntően – és majdhogynem kizárólag – európai uniós források felhasználásával valósíthatók meg, determinálja, hogy a fejezet összeállítása során az EU-s programok lebonyolítását biztosító hazai rendszerek körvonalait szükséges kiindulási pontként értelmezni.

6.1. A végrehajtás intézményrendszere, a végrehajtás módja és feltételrendszere, eljárásrendi háttere

E fejezet konszolidáltan tartalmazza a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.h. pontjának, valamint a 2.2. dd pontjának megfelelő tartalmi elemeket.

A megyei területfejlesztési program végrehajtásáért felelős intézményrendszert az imént már bevezetett logika mentén a kettősség jellemzi. Figyelembe véve tehát azt a korlátozó tényezőt, hogy a tervezési dokumentumban megfogalmazott intézkedések megvalósításának finanszírozása a 2014–2020 közötti programozási időszaki operatív programok, határon átnyúló nemzetközi, interregionális valamint transznacionális együttműködési programok forrásaiból tervezett, a program végrehajtását elsődlegesen **az európai uniós programok lebonyolítását támogató hazai intézményrendszer szervezeti keretei** határozzák meg.

A nemzeti intézménystruktúrába illeszkedve, azt támogatóan kell, működjön azonban egy **megyei szintű**, alapvetően a megyei önkormányzat köré szerveződő **intézményi alrendszer**, amely ténylegesen felelős a programban tett vállalások teljesüléséért, ezért tevékenysége különösen arra irányul, hogy hatékonyan elősegítse azokat. Utóbbi vonatkozásában a hatályos jogszabályok bár a feladat- és hatásköröket bizonyos mértékben meghatározzák, az együttműködés, így különösen a döntések összehangolása vonatkozásában csak megyei tervezési javaslattal élhetünk.

EU-s programok lebonyolítását támogató hazai intézményrendszer

A 2007-2013 között az európai uniós fejlesztési források felhasználásához kapcsolódóan működtetett intézményi struktúrától jelentősen eltérő, a 2014–2020-as időszakot levezénylő intézményrendszer kialakítása során a következő **célok és alapelvek** kerültek/kerülnek érvényesítésre¹:

- a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználását **központi koordinációval működő decentralizált intézményrendszernek** kell támogatnia, amelyben hatékony központi koordináció mellett érvényesül az **ágazati szakpolitikákért felelős tárcák** tervező és **irányító szerepe**,

¹ 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról

- a 2014–2020 között elérhető források felhasználását biztosító **új intézményrendszer** kialakításakor biztosítani kell a jelenlegi fejlesztési időszak kifutó programjainak zökkenőmentes zárását és a kifizetések teljes körű abszorpcióját, törekedve a teljes intézményrendszeren belüli esetleges **párhuzamosságok minimalizálására**,

Az új időszak operatív programjaihoz kapcsolódó **irányító hatósági funkciók az ágazati szakpolitikákért felelős tárcákhoz kerültek**. A korábban a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségben (NFÜ) működő, és egyébként a források felhasználásában meghatározó szereppel bíró irányító hatóságok (IH) szintén az egyes minisztériumok, az NFÜ horizontális egységei pedig a Miniszterelnökség (ME) szervezeti struktúrájába tagozódtak be². Az irányító hatóságok tevékenységeit **helyettes államtitkárok irányítják** (IH vezető). Az összeférhetetlenség elkerülése érdekében, biztosítva függetlenségüket, feladataikat a miniszternek közvetlenül alárendelve látják el.

Operatív program			Irányító Hatóság
Nemzeti Fejlesztési Terv I.	Új Széchenyi Terv	Széchenyi 2020	
Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP)	Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP)	Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)	Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM)
Regionális Operatív Program(ok) (ROP)		Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)	
		Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	
Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program	Közlekedés Operatív Program (KÖZOP)	Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM)
	Környezet és Energia Operatív Program (KEOP)	Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	
Humán Erőforrás Operatív Program (HEFOP)	Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)	Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI)
	Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP)		
Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP)	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP)	Vidékfejlesztési Program (VP)	Vidékfejlesztési Minisztérium (VM)
		Magyar Halgazdálkodási OP (MAHOP)	
–	Végrehajtás Operatív Program (VOP)	Koordinációs OP (KOP)	Miniszterelnökség (ME)
	Államreform Operatív Program (ÁROP)	–	
	Elektronikus Közigazgatás Operatív Program (EKOP)	–	

3. táblázat: Operatív programokhoz kapcsolódó irányító hatósági funkciók elhelyezkedése

² 1217/2013. (IV. 18.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer koncepcionális kérdéseiről

Az intézményrendszer átalakításának szükségszerű továbbgondolása így már végképp elkerülhetetlenné vált, az **IH-k átszervezését** az alapok kezelése során eljáró szervezetek, azaz a **közreműködő szervezetek (KSz) változása kísérte**. A KSz-ek éppúgy minisztériumi irányítás alá kerültek és a **szaktárcákba**, illetve **miniszterelnökségbe integrálódtak**. Kivételt ez alól csak a regionális fejlesztési ügynökségek (RFÜ) jelentenek, akik a megyei önkormányzatok irányítása alatt működnek tovább.

Mindkét intézkedés lényegében a központi koordináció erősítésének szándékát fejezi ki – és valósítja is meg – kísérletet téve a 2007-2013-as intézményrendszer működésének javítására úgy, hogy:

- a szakpolitikai tervezés és végrehajtás, valamint
- a szakpolitikák és az operatív programok végrehajtásának felelőssége egy kézbe kerül.

Az egységesítés erősítése érdekében a **központi koordináció a Miniszterelnökség szervezeti keretei között került kialakításra**.

A központi koordináció feladatai³:

- Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság (NFK) titkársági feladatainak ellátása,
- a normatív jellegű agrártámogatások kivételével az európai uniós források felhasználása tekintetében a fejlesztéspolitikai intézményrendszerre – beleértve valamennyi irányító hatóság munkáját – vonatkozóan az egységes eljárásrendi keretek kialakítása (jogalkotás és szabályozás) az érintett minisztériumok bevonásával, valamint az egységes végrehajtási gyakorlat (értelmezési kérdések) és szabályosság kialakítása,
- a támogatási konstrukciók megjelentetés előtti jóváhagyása,
- az irányító hatóságok döntéseivel szemben biztosított egységes jogorvoslati rendszer működtetése,
- egységes informatikai és monitoring rendszer kialakítása és működtetése,
- egységes költségvetési fejezet menedzsment biztosítása,
- projekt és program értékelési rendszer központi kialakítása és működtetése,
- az európai uniós források felhasználásához kötődő partnerségi egyeztetési folyamatok és kommunikációs tevékenységek egységes koordinálása,
- egységes humánerőforrás menedzsment (különösen a javadalmazási, a motivációs és képzési rendszer) kialakítása és működtetése,
- az európai uniós forrásokból megvalósuló közbeszerzési eljárások ellenőrzése,
- Koordinációs Operatív Program működtetése,
- az egyes operatív programok végrehajtására vonatkozó ellenőrzések, auditok koordinációja,
- európai uniós és nemzetközi szervezetekkel való kapcsolattartás.

³ Forrás: Dr. Homolya Róbert, Budapest, 2013. november 14.

A központi koordináció garanciái – további eszközei⁴:

- döntési szint: NFK biztosítja az összehangolást,
- operatív szint: Partnerségi Megállapodás, Monitoring Bizottság,
- szakértői szint: „Menedzsment Bizottság” – a különböző OP-ból/alapból finanszírozott fejlesztések összehangolása,
- integrált fejlesztési eszközök központi koordinációja,
- egységes képzési rendszer,
- egységes projekt támogatási rendszer,
- egységes program és projektértékelési rendszer,
- horizontális elvek egységes kezelése.

Az uniós forrásokkal összefüggő **döntések meghozatala**, így a döntési szinten megnyilvánuló koordináció a **Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság feladata**. Az NFK elnöke a miniszterelnök, tagjai a Miniszterelnökséget vezető államtitkár, a fejlesztési és a nemzetgazdasági miniszter.

Az NFK feladata különösen⁵:

- megtárgyal és döntési javaslattal lát el minden kormánydöntést igénylő fejlesztéspolitikai tárgyat, illetve fejlesztési tervezési és végrehajtási dokumentumot,
- dönt az Operatív programok, valamint az Akciótervek elfogadásáról és módosításáról, továbbá a nagyprojektekre vonatkozóan az Európai Bizottság számára benyújtandó javaslatokról,
- a fejlesztéspolitikával való összhang megteremtése érdekében megtárgyalja és véleményezi a kormánydöntést nem igénylő különböző ágazati fejlesztési terveket, programokat, stratégiákat,
- dönt a kiemelt projektek nevesítéséről,
- dönt az egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslatokról,
- véleményezi a fejlesztéspolitikai szempontból kiemelt jelentőségű ügyeket, a komplex programokat, az operatív programok kiemelt projektjeit,
- állást foglal a projektkiválasztás elbírálási szempontjairól, eljárásrendi szabályokról és utasításokról,
- az általa tárgyalt ügyekben nyomon követési tevékenységet végezhet, a végrehajtásról tájékoztatást kérhet,
- a fejlesztéspolitikai célok teljesülése érdekében jogszabály módosítást kezdeményez,
- a fejlesztések végrehajtásáért felelős szervezetektől beszámolót kérhet, és intézkedési javaslatot fogalmazhat meg,
- a fejlesztési célú uniós és hazai pénzügyi források tekintetében egyes végrehajtás-felületes feladatokat lát el.

---

⁴ Forrás: Dr. Homolya Róbert, Budapest, 2013. november 14.

⁵ 140/2012. (VII. 2.) Korm. rendelet a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottságról

4. ábra: Hatékony központi koordinációt és a szakpolitikai végrehajtást biztosító intézményrendszer

A kifizetési kérelmek összeállítására és benyújtására, a **kifizetések fogadására kijelölt szervezet** és **igazoló hatóság** is egyben a **Magyar Államkincstár (MÁK)**. Az irányítási és ellenőrzési rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működésének biztosításáért az **audit hatóság**, az **Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF)** felel. Mindkét szereplő az irányító hatóságoktól, a közreműködő szervezetektől, a kedvezményezettektől, illetve egymástól függetlenül végzi tevékenységét.

A 2014–2020-as időszakban a magyar részvételű határon átnyúló nemzetközi, transznacionális és interregionális együttműködési programok (EP) végrehajtásában valószínűsíthetően részt vevő szervezetek köre alapvetően egyezik a fentiekben bemutatottakkal. Az irányító hatóságok és közös titkárságok esetében egyetlen új szereplő, a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal (NTH) jelenik csak meg⁶. Abban az esetben, ha az IH és a közös titkárság hazánkban található, a MÁK és az EUTAF funkciója ezen programok esetében is értelmezhető.

Program	Irányító Hatóság és Közös titkárság	Nemzeti kapcsolattartó pont
Duna transznacionális EP	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
Közép-európai transznacionális EP	–	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
INTERREG EUROPE interregionális EP	–	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
INTERACT III interregionális EP	–	–
ESPO 2020 interregionális EP	–	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
URBACT III interregionális EP	–	Lechner Lajos Tudásközpont
HU SK határon átnyúló program	–	
HU RO határon átnyúló program	–	
AT HU határon átnyúló program	–	
SI HU határon átnyúló program	–	
HU HR határon átnyúló program	Miniszterelnökség?	Miniszterelnökség?
HU SRB (IPA) határon átnyúló program	Miniszterelnökség?	Miniszterelnökség?
HU SK RO UA (ENI) határon átnyúló program	Miniszterelnökség?	Miniszterelnökség?

4. táblázat: Együttműködési programokhoz kapcsolódó IH és közös titkársági funkciók elhelyezkedése

⁶ részben 126/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet alapján

Megyei intézményi alrendszer

A térségi szinten e tekintetben értelmezhető, az előző fejezetben foglaltakhoz szorosan illeszkedő feladatokat **a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló** 1996. évi XXI. **törvény** definiálja. A területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatban a megyei önkormányzat egyik oldalán:

- **dönt a** hatáskörébe utalt (TOP kompetencia) **fejlesztési források felhasználásáról,**
- **figyelemmel kíséri az operatív programok** (továbbá a megyehatáron átnyúló és más **nemzetközi együttműködési programok**) megyében jelentkező **feladatainak megvalósítását** a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételei figyelembevételével,
- **monitoring bizottság** vagy más döntéshozó szerv **útján közreműködik a területi operatív program** (és a megyehatáron átnyúló és más **nemzetközi együttműködési programok**) **irányításában,** megvalósításuk **végrehajtásában,**

másik oldalán:

- **nyomon követi és értékeli** saját területfejlesztési koncepciójának és **területfejlesztési programjának végrehajtását,**

Az, hogy az önkormányzat kompetenciájába tartozó fejlesztési forrásokat érintő döntések milyen formában és mechanizmusok szerint, illetve a megyei területfejlesztési programban nevesített projektsomagokról született döntésen túlmutatóan valósulhatnak-e meg, egyelőre nem ismert. A feladathoz kapcsolódó jogosultság **legvalószínűbb,** hogy a **területi programokat irányító hatóságnak szóló döntési javaslatban** ölthet majd testet. Ezt kivitelezni különösebbképp nem okoz majd nehézséget abban az esetben, ha a TOP közreműködő szervezeti funkciói az RFÜ-nél maradnak.

Bár a törvény nem utal erre, a formálódó eljárásrendi keretek arra engednek következtetni, hogy az önkormányzat az RFÜ útján részt kell, vegyen az integrált járási projektsomagokban és talán a megyei gazdaságfejlesztési részprogramokban rögzített projektek fejlesztésében, előzetes értékelésében is.

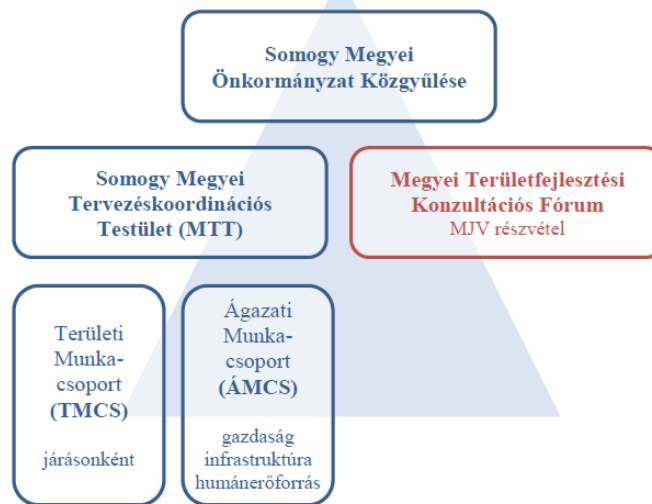
Az önkormányzat **monitoring bizottsági** tagságával járó **feladat- és felelősségi köre** egyszerűbben prognosztizálható a korábbi időszak tapasztalatait alapul véve:

- **program-kiegészítő dokumentum(ok) jóváhagyása,** szükség szerint **módosítása,** ideértve a támogatás figyelemmel kísérésére szolgáló fizikai és pénzügyi mutatókat is,
- az egyes intézkedések keretén belül **támogatandó tevékenységek kiválasztási követelményeinek meghatározása,**
- a támogatás célkitűzéseinek megvalósítása során elért **előrehaladás rendszeres felmérése,** a **megvalósítás eredményeinek áttekintése,** különös tekintettel az egyes intézkedések kapcsán kitűzött célok elérésére,
- az irányító hatóságok által elkészített éves, félévi és végső **megvalósítási jelentések elemzése és jóváhagyása,**

- olyan **javaslatok megtétele** az irányító hatóságok részére, amelyek előmozdítják a programok céljainak elérését, illetve javítják a támogatások kezelését, ideértve a pénzügyi menedzsment feladatok ellátását stb.

A megyei önkormányzat különösen a TOP és a magyar-horvát határon átnyúló program monitoring bizottságaiban tölthet be meghatározó szerepet.

A megye saját területfejlesztési koncepciójának és területfejlesztési programjának végrehajtásához kapcsolódó feladatok szintén a monitoring tevékenységekre fókuszálnak, melynek követelményei a 7.2. (monitoring és ellenőrzés) és 7.3. (teljesítés-igazolás) fejezetekben később részletesen is bemutatásra kerülnek. A nyomon követést és ellenőrzést támogató szereplők és működési rendjük valójában már a program készítése során körvonalazódott – hiszen a tervezési feladatokra szabottan megalkotott és működtetett struktúra átültethető a program végrehajtására is.

5. ábra: A megyei koordináció lehetséges intézményi struktúrája

A program lebonyolításának **felelőse a megye közgyűlése**. A megyei **területfejlesztési konzultációs fórum** és a megyei **tervezéskoordinációs testület** (utóbbi a későbbiekben akár megyei monitoring bizottság néven) előzetesen **állást foglal a területfejlesztési program végrehajtását érintő ügyekben**. Véleményüket a megyei közgyűlés ülésén a vonatkozó napirend tárgyalásakor ismertetni szükséges. Javaslataik megismerése különösen fontos a megyei kompetenciába tartozó forrásokról szóló döntések meghozatalakor.

A **területi- és ágazati munkacsoportok** szintén véleményezőként vesznek részt a tervezéskoordinációs testület munkájában annak érdekében, hogy a területi szempontok érvényesüljenek, valamint az alulról jövő javaslatok becsatornázásra kerüljenek. Feladatuk különösen a járások vonatkozásában megfogalmazott **integrált projektsomagok**, valamint a megyei **gazdaságfejlesztési részprogramok megvalósulásának nyomon követése**.

A közgyűlés munkáját támogató fórumok munkaszervezettel nem rendelkeznek, titkársági feladataikat az önkormányzati hivatal Területfejlesztési Irodája látja el. Az eljárásrendi fejezetben részletezett **ITB munkaszervezet** szintén az iroda szervezeti egységén belül, a meglévő humán erőforrásokat felhasználva kerül kialakításra az IH akkreditáció feltételei alapján.

Lehetséges eljárásrendek

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó **egységes eljárásrendek és működési szabályok** kidolgozását a Miniszterelnökség és az irányító hatóságoknak helyt adó szakminisztériumok közösen végzik. Jogszabályban mindezidáig csak a programok lebonyolításának alapelvei – ide értve az eljárásrendek elvi kereteit is – kerültek rögzítésre, így a fejezet leírása nagyban támaszkodik a nyilvános fórumokon elhangzottakra.

A 1731/2013. (X. 11.) Korm. határozat alapján **megjelenő** legfontosabb **elvárások** az új eljárásrendekkel szemben:

- A **közsféra szervezet pályázók esetén a pályázatás jelenlegi gyakorlata megszűnik**, a projekt szelekciót egyszerűsített kiválasztási eljárással szükséges megvalósítani.
- A **pályázatok értékelését** mind a jogosultsági, mind a kiválasztási szempontokat tekintve normatív, kizárólag **objektív alapon eldönthető**, illetve egyértelműen mérhető **mutatók alapján kell elvégezni**.
- A **pályázók számára kisebb költséget jelentő** kiválasztási, projektfejlesztési és implementálási **eljárásokat** szükséges biztosítani. Például a pályázati dokumentáció összeállítását, valamint a projektek végrehajtásának támogatását felkészült szakértői bázison alapuló állami kapacitások megteremtésével kell biztosítani.

Nagyban valószínűsíthető, hogy az eljárásrendek megkülönböztethetők lesznek aszerint, hogy egy-egy projekt területi vagy ágazati operatív programból, illetve a megyei kompetenciába tartozó vagy azon túlmutató forrásokból valósul meg. A megyei területfejlesztési program szempontjából nyilván a TOP lehetséges eljárásrendjei tartanak nagyobb érdeklődésre számot. A rendelkezésre álló információk alapján úgy tűnik, hogy a korábban megszokottaktól lényegesen eltérő **új eljárásrendi típusok** jelenhetnek meg⁷:

- az **Integrált Területi Beruházás**,
- a **projektdosszié rendszer**, valamint
- a **CLLD**.

Az új eljárásrendeket életre hívó legfontosabb tervezési igények voltak:

- **ne legyen versenyeztetés** olyan helyen, **ahol arra nincs szükség**,
- **„felesleges” költségek ne jelenjenek meg** a potenciális kedvezményezetteknel,
- **csak** a fejlesztési **stratégiákhoz** (pl. megyei területfejlesztési program) **illeszthető fejlesztések** preferáltak,
- az intézményrendszer folyamatba épített szakmai-ellenőrző és projektfejlesztő tevékenysége mellett, **az ellenőrzés-projektfejlesztés** az ITB gazda, projektgazda, KSZ és IH **rugalmas együttműködésével valósuljon meg** és
- a sikeres projektek érdekében **RFÜ-k szakmai segítségnyújtása** ne álljon meg a mennyiségi ellenőrzésnél.

⁷ Forrás: Tipold Ferenc, Kalocsai Kornél; Budapest, 2014. április 23.

ITB eljárásrend

0. tervezési szint
1. stratégiai szint
2. projektfejlesztés és projektkiválasztás
3. IH döntés és TSZ kötés
4. újratervezés

A **tervezési szint** lényegében a megyei területfejlesztési program elkészítésére utal. Első lépésként az NGM tájékoztatást ad az ITB gazda (megyei önkormányzat) részére a TOP forrásallokációjáról, intézkedési felépítéséről és tartalmáról, melynek nyomán a megyei önkormányzat véglegesíti a stratégia tervet, kidolgozza **integrált területi- és akcióprogramját (projektlisták)**. Ezt követően kerül sor az NGM általi illeszkedési vizsgálat lefolytatására és az esetlegesen szükséges módosítások előírására. A már illeszkedő projektlistákat tartalmazó stratégiáról a megyei közgyűlés dönt, és az NGM felterjesztése alapján a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter és a kormány hagy jóvá.

A **stratégiai szinten** az ITB stratégia és az akcióprogram elfogadásáról szóló IH döntést követően kerülhet sor a már **indikátorvállalásokat és ütemezést is tartalmazó keretszerződés** megkötésére. Ebben a szakaszban szükséges felállítani és az IH által akkreditáltatni az ITB munkaszervezetét. Végül sor kerül a menedzsment és projekt-előkészítés finanszírozását célzó **előkészítési támogatási szerződés** megkötésére. A projektek előkészítését IH intézkedésenkénti szakmai követelményrendszerek közzétételével segíti.

A **projektfejlesztés és projektkiválasztás kétféleképpen történhet** területi kritériumok szerinti projektkiválasztás helyi felhívások útján (kvázi klasszikus egyfordulós eljárásrend) vagy az ITB-ben kiválasztott stratégiai projektek előkészítése (projektfejlesztés) és támogatása révén.

– területi kritériumok szerinti projektkiválasztás

Az ITB stratégiában kerül rögzítésre, hogy mely beavatkozások esetében szükséges helyi felhívást megjelentetni. Az ITB gazda javaslatot tesz a kiválasztási kritériumokra és az IH az ITB területre vonatkozó **helyi felhívást** tesz közzé. A projektkiválasztást a TOP K SZ bonyolítja le és előterjesztése alapján az **IH** hoz **döntést**.

– ITB stratégiában nevesített projektsomag vagy projekt fejlesztése

A projektek formai, tartalmi feltételeit tartalmazó fejezetekből álló **projektmappa** kerül megnyitása. A megjelent szakmai követelményrendszer (IH) alapján a projektgazda **előkészítési tervet** állít össze, megfelelés esetén azt az IH/KSZ elfogadja és megkezdődhet a projekt előkészítése. **Iteratív, rugalmasságra törekvő** projektgazda, ITB gazda és K SZ közötti **projektfejlesztés, tanácsadás** kezdődik meg a projekt felépítése érdekében. A K SZ az előkészítési terv mentén haladva folyamatosan nyomon követi, hogyan teljesülnek a projektdosszié egyes fejezetei, hogyan teljesül az előkészítési tervben vállalt ütemezés, gyűjti az elkészült projektrészeket.

A projekt tartalmi ellenőrzésének a módját a szakmai követelményrendszer határozza meg. Valamennyi fejezet teljesülése és „feltöltése” után a projekt formai és tartalmi szempontból teljessé válik, a K SZ **megfelelőségi nyilatkozatot** állít ki a projektről.

ITB gazda a teljes projekt költségigénye és tartalma ismeretében ismét **nyilatkozik a projekt beruházási projektként való folytatásáról**. Az ITB gazda a projekt elhagyására is javaslatot tehet, ha jelentősen megnő a forrásigénye, ekkor a döntés-előkészítés félbeszakad.

A projekt-előkészítést követően a KSZ felterjeszti a már formailag teljes, szakmailag ellenőrzött beruházási projekt(ek)et **IH döntésre**.

Mindkét projekt kiválasztási folyamat végén, az **IH döntést** követően kerülhet sor a **támogatási szerződés** megkötésére.

Amennyiben az ITB keretszerződés mellékletét képező ITP tervdokumentum módosítása válik szükségessé – az IH, vagy a megye részéről – akkor a 1. fázis következik ismét, sor kerül az ITB keretszerződés módosítására. A módosítást eredményezheti például egyes projektek megghiúsulása megvalósíthatatlanság vagy költség-túllépés miatti forráshiány miatt, vagy az ütemezés, indikátorvállalás nem teljesülése.

Projektdosszié eljárásrend

A projektdosszié eljárásrend a járások integrált projektsomagjainak megvalósításához kötődik és lényegében az ITB eljárásrend járásokra aktualizált 1-2B-3 stratégiai, projekt-kiválasztási és döntési szinteket jelenti. Egyszerűbben:

1. stratégiai szint (projektlista)
2. B projektfejlesztés és projektkiválasztás (projektfejlesztés)
3. IH döntés és TSZ kötés

A döntés ez esetben nem a 0. fázisban, hanem folyamatosan, a rendelkezésre álló keret erejéig történik. A projekteket a projektgazda nyújtja be a megyei önkormányzat kezdeményezésére, de maga a projektfejlesztési folyamat a továbbiakban megegyezik az ITB stratégiában nevesített projektsomag vagy projekt fejlesztése

További lehetséges eljárásrendek

A nem a megyei kompetenciába tartozó, így különösen az ágazati program esetében valószínűsíthető, hogy

- könnyített elbírálású,
- egyfordulós és
- kiemelt projekt-kiválasztási eljárás

alkalmazására a továbbiakban is sor kerül majd. A korábban megismert szabályoktól várható eltérésekre a 1731/2013. (X. 11.) Korm. határozat fentebb bemutatott elvárásai alapján következtethetünk.

6.2. A program finanszírozási hátterének bemutatása, a megvalósításhoz szükséges források pénzügyi ütemterve, a program intézkedési és ütemezési keretei

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.2.db.és dc. pontjainak.

Jelen fejezet a projektsomagok TMCS üléseken történő elfogadását követően, annak tartalmi elemei ismeretében kerül feltöltésre!

Somogy Megye Területfejlesztési Programjának összesített finanszírozási terve:

Prioritás	Közvetlen megyei kompetenciába tartozó forrás (TOP) (MFt)	Finanszírozó alap	Közvetett megyei kompetenciába tartozó forrásigény (MFt)	Lehetséges finanszírozó program	Egyéb forrás (MFt)	Megjegyzés	Összesen (MFt)	Arány (%)
1. Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése								
2. Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban								
3. Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése								
4. A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása								
5. A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása								
6. A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása								
7. Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés								
SMTFP összesen (MFt)	51 234,01							100,00

Somogy Megye Területfejlesztési Programjának összesített pénzügyi ütemterve:

Prioritás	2014-2017 (MFt)	2018-2021 (MFt)	Összesen (MFt)	Arány (%)
1. Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése				
2. Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban				
3. Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése				
4. A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása				
5. A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása				
6. A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása				
7. Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés				
SMTFP összesen				100,00
ebből közvetlen megyei kompetenciába tartozó forráskeret (TOP) rendelkezésre állása időszakonként			51 234,01	

7. Monitoring és értékelési terv

7.1. A program és prioritás szintű indikátorok bemutatása

E fejezet tartalmazza a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.i. pontjának megfelelő tartalmi elemeket.

Jelen fejezet a projektsomagok TMCS üléseken történő elfogadását követően, annak tartalmi elemei ismeretében kiegészítésre kerül!

Somogy Megye Területfejlesztési Programjának indikátorai (a prioritás szintű indikátorokat kiemelten jelölve):

Prioritás	Közvetlen megyei kompetencia (Igen / Nem / Részben)	Típus	Indikátor neve	Mértékegység	Bázisérték (2013)	Célérték közvetlen megyei kompetenciába tartozó esetekben (2023)	Adatforrás
1. Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése		Eredmény	A támogatásban részesült feldolgozóipari vállalkozások árbevétele	eFt			
		Eredmény	A támogatások által létrejött/letelepedett feldolgozóipari vállalkozások száma	db			
		Eredmény	Támogatásban részesült a somogyi termékek piacra jutását támogató szervezetek száma a megyében	db			
		Eredmény	Az együttműködésben résztvevő támogatott vállalkozások száma	db			
		Eredmény	K+F+I támogatásban részesült vállalkozások száma a megyében	db			
		Eredmény	Teremtett új munkahelyek száma	fő, FTE			
2. Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban		Eredmény	A fejlesztések eredményeként korszerű infrastruktúrával ellátott ipari parkok, ipari területek és telephelyek nagysága	ha			
		Eredmény	Klaszterekben, támogatott együttműködésekben résztvevő vállalatok száma	db			
		Eredmény	Somogy megyében székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások számának változása az ipari és szolgáltató szektorban	%			
		Eredmény	Somogy megyében teremtett új munkahelyek száma	fő, FTE			
		Output	Támogatásban részesült vállalkozások száma Somogy megyében	db			

Prioritás	Közvetlen megyei kompetencia (Igen / Nem / Részben)	Típus	Indikátor neve	Mértékegység	Bázis-érték (2013)	Célérték közvetlen megyei kompetenciába tartozó esetekben (2023)	Adatforrás
3. Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése		Eredmény	Látogatók / turisztikai szolgáltatást igénybe vevők száma	fő			
		Eredmény	A fejlesztett turisztikai attrakció / szolgáltatás (ide értve a szálláshelyeket és a vendéglátóhelyeket) árbevétele	eFt			
		Eredmény	Vendégek száma	fő			
		Eredmény	A fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma	VÉ (vendégéjszaka)			
		Eredmény	Az együttműködésben résztvevő turisztikai szolgáltatók (tagok) száma	db			
		Eredmény	Teremtett új munkahelyek száma	fő, FTE			
4. A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása		Eredmény	Helyi gazdasági szereplők és a felsőoktatási intézmények között létrejött együttműködések száma (db)	db			
		Eredmény	A támogatási időn belül diplomát szerzők aránya (%)	%			
		Output	Fejlesztett felsőoktatási és informális, nem formális tanulást szolgáló terek száma	db			
		Output	Támogatott szak- és felnőttképzési infrastruktúra	m2			
		Eredmény	Szak- és felnőttképzésből kikerülők foglalkoztatottsági szintjének növekedése	%			
		Output	Támogatott köznevelési infrastruktúra	m2			
		Eredmény	Az ISCED 1 és ISCED 4 szintek között az évisméltók számának csökkenése	%			

Prioritás	Közvetlen megyei kompetencia (Igen / Nem / Részben)	Típus	Indikátor neve	Mértékegység	Bázis-érték (2013)	Célérték közvetlen megyei kompetenciába tartozó esetekben (2023)	Adatforrás
5. A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása		Eredmény	Új beépített megújuló energia kapacitás (villamos energia) a vállalkozásoknál	MW			
		Eredmény	Új beépített megújuló energia kapacitás (hőenergia) a vállalkozásoknál	MW			
		Eredmény	A vállalkozások elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	kWh/év			
		Eredmény	Új beépített megújuló energia kapacitás (villamos energia) a középületekben (szigetszerű és közösségi rendszerekben)	MW			
		Eredmény	Új beépített megújuló energia kapacitás (hőenergia) a középületekben (szigetszerű és közösségi rendszerekben)	MW			
		Eredmény	A közintézmények elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	kWh/év			
		Eredmény	Energetikai célú ültetvények termőterülete Somogy megyében	ha			
		Eredmény	Ár- bel- és csapadék vízvédelmi fejlesztések által érintett (megvédett) lakosság száma Somogy megyében	fő			
		Eredmény	Az újrafeldolgozással hasznosított hulladékok aránya Somogy megyében	%			
6. A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása		Output	A munkaerő-piacon való megjelenést elősegítő programokban részt vevő hátrányos helyzetűek száma	fő			
		Eredmény	Teremtett munkahelyek száma a hátrányos-helyzetű csoportok számára	fő, FTE			
		Eredmény	A gazdaságilag inaktív arányának csökkenés a 24-64 éves korosztályban, a megye periférikus kistérségeiben	%			

Prioritás	Közvetlen megyei kompetencia (Igen / Nem / Részben)	Típus	Indikátor neve	Mértékegység	Bázisérték (2013)	Célérték közvetlen megyei kompetenciába tartozó esetekben (2023)	Adatforrás
6. A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása		Eredmény	Természeti, tárgyi és szellemi kulturális értékek megőrzését szolgáló fejlesztési programok száma	db			
		Output	Közösségépítő programokon résztvevők száma	fő			
		Output	Támogatott civil szervezetek száma	db			
7. Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés		Eredmény	Megyeszékhelyet, járásközpontot és gyorsforgalmi úthálózatot 15/20/30 percen belül elérő lakosság száma	fő			
		Eredmény	Közösségi közlekedést és kerékpáros infrastruktúrát igénybe vevők száma	fő			
		Eredmény	Fejlesztéssel érintet rehabilitált településen, városi rangú települések esetében településrészen élők száma	fő			
		Eredmény	Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság száma	fő			
		Eredmény	Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevő személyek száma	fő			
		Output	Fejlesztett egészségügyi infrastruktúra	m2			
		Eredmény	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szolgáltatások száma	db			
		Eredmény	Támogatott gyermekgondozási (bölcsőde, családi napközi) és nevelés-oktatási (óvoda) intézmények	fő			
		Output	Fejlesztett szociális és gyermekvédelmi infrastruktúra	m2			

7.2. A program céljai teljesülésének értékelését szolgáló elemzés követelményrendszere, az eredményesség vizsgálata és értékelése, a megvalósítás monitoring és ellenőrzési rendszere

E fejezet konszolidáltan tartalmazza a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1.i. pontjának, valamint a 2.2. de. pontjának megfelelő tartalmi elemeket és a 2.2. dd pontjának megfelelő, az ellenőrzés rendszerére vonatkozó tartalmi elemeket.

A Program eredményességének vizsgálatánál és értékelésénél **az adatok bázisát a Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer (FAIR) adhatja**, mely az uniós és hazai fejlesztési források egységes tervezését, a felhasználás nyomon követését, az eredményesség, a fejlesztési programok hatásainak mérését támogató központi monitoring és kontrolling funkciót látja majd el. A FAIR integrálja megában a 2007-13-as időszak uniós forrásai esetében hasonló funkciókat ellátó Egységes Monitoring Információs Rendszert (EMIR), melyben a pályázók és a támogatást igénybevevők által szolgáltatott adatok kerültek rögzítésre.

A 2014-20-as programozási időszakban alapkövetelmény, hogy a pályázók és a támogatást igénybe vevők **adatszolgáltatási** kötelezettségeiknek minden támogatási forma esetében **lehetőleg elektronikusan** tegyenek eleget, valamint az ügyfélkapcsolatok is elektronikus csatornákon történjen, melyhez az e-ügyintézés jelenlegi adottságai megteremtik az alapot, aminek továbbfejlesztése szükséges.

A Program eredményességének vizsgálatához és értékeléséhez **elengedhetetlen**, hogy a megyei önkormányzat, illetve az értékelést végző szervezet **megfelelő jogosultsággal** rendelkezzen az adathozzáférés érdekében **az információs rendszerhez**. Szükséges lehet egy **értékelési terv kialakítása**, mely évente rögzíti az értékelési feladatokat a végrehajtás 2022-ig terjedő időszakára vonatkozóan előre tervezett értékeléseket, illetve a **folyamatos értékelés** rendszerében évente kiválasztásra kerülő értékeléseket is tartalmaz. Szükséges az együttműködés és a feladatok elhatárolása az egyes programok megvalósításáért felelős intézmények között.

Az indikátorokkal kapcsolatos elvi követelményeket a **SMART** (az alábbi tényezők angol rövidítéséből származtatva) **kritériumrendszer alkalmazása** biztosíthatja. Az ideális indikátorok megfelelnek a következő szempontoknak:

- **Specifikusak**: vagyis arra és elsősorban arra a jellemzőre vonatkoznak, amelyhez hozzárendeljük őket, és az adott jellemzőről kellő mélységben és részletességgel szolgáltató információt.
- **Mérhetőek**: azon indikátorok gyakorlati felhasználhatósága, amelyekhez nem tudunk számértéket rendelni, csekély. A számszerűsítésre, az indikátorok mérhető formában történő meghatározására így alapvető fontosságú.
- **Elérhetőek, rendelkezésre állnak**: szintén egy rendkívül gyakorlatias szempont, hogy az adott indikátor értékére vonatkozó információhoz hozzá lehessen férni, létezen vagy létre lehessen hozni egy olyan információs rendszert, melyből az adott indikátorra vonatkozó információ kinyerhető. E kritérium nem csak elméletben kell teljesüljön, hiszen a folyamatos adatgyűjtés megvalósíthatósága múlik ezen, így az

indikátor meghatározásánál figyelembe kell venni azt is, hogy milyen költségekkel, erőfeszítésekkel lehet megszerezni az indikátorra vonatkozó értékeket; az információ megszerzésének ráfordításai arányban kell álljanak az információ hasznosságával.

- **Relevánsak:** az indikátornak a felhasználás szempontjából fontos és hasznos információt kell hordozniuk. Amennyiben ez a kritérium nem teljesül, a mutató használata fölöslegessé válik.
- **Megbízhatóak:** a programmenedzsment csak annyiban támaszkodhat az indikátorokból származó információkra, amennyiben azok a valós állapotokat tükrözik. Az adatok hitelességével, megbízhatóságával kapcsolatos kételyek elfogadhatatlan mértékű kockázatot jelenthetnek a program végrehajtása szempontjából.
- **Aktuálisak:** mind a tervezés, mind a végrehajtás optimalizálásához elengedhetetlen, hogy a leíró jellegű mutatók az időszerű, időben is valósághű állapotot ábrázolják. Az információ frissessége természetesen igen különböző az egyes adattípusok esetében. A monitoring-rendszer működésének megtervezésében praktikus előnyt jelent, ha legalább az idő függvényében jelentősen változó indikátorok esetében valamilyen formában a frissesség, időszerűség kritériuma konkrétan is definiálásra kerül. Például közvetlenül vagy közvetve megszabható, hogy a döntéshozó szervek döntései milyen régi információkra alapozódhatnak – természetesen a gyakorlatban ez csak akkor működhet, ha a döntéshozatalt kellően hatékony adatgyűjtő és -feldolgozó rendszer támogatja.

7.3. A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.2.dg. pontjainak.

A **program szakmailag teljesítettnek tekinthető**, amennyiben a megfogalmazott célokhoz kapcsolódó **számszerűsített mutatók/eredményességi kritériumok elérésre kerülnek**. A program **pénzügyi teljesülését is szükséges vizsgálni** az előirányzott forrásigény függvényében.

Itt el kell különíteni a megyei operatív programnak azon fejlesztési igényeit, melyek a megye felelősségi körébe (TOP, illetve esetlegesen dedikált hazai források – jogszabály alapján), valamint azon túlmutató fejlesztési források (TOP, ágazati OP-k, magántőke, egyéb hazai források, nemzetközi források) hozzárendelésével valósul meg, illetve valósítható meg.

A megfogalmazott prioritások teljesítésének igazolása időben a 2014-2020-as tervezési időszakhoz kötődően folyamatos, de azon túlmutató feladat. Alapja a prioritások megvalósításához hozzájáruló konkrét **projektszintű teljesítések összesítése**. A projektszintű teljesítések összesítése és prioritás majd program szinten történő kivetítése megfelelő adat birtokában végezhető el. Ehhez hozzá kell rendelni egy **projekt információs rendszert**, mely **meghatározott időközönként**, „valós” dokumentumokon alapulva **tényadatot szolgáltat** a megvalósítás és fenntartás alatt lévő projektek fizikai és pénzügyi előrehaladásáról, valamint a vállalt számszerűsített mutatók/eredményességi kritériumok alakulásáról.

Az projektinformációs rendszer működtetése a **területfejlesztési program végrehajtásáért felelős munkacsoport feladata**. Az adatszolgáltatást szükséges kiterjeszteni minden a megyei területfejlesztési program megvalósításában potenciálisan szerepet játszó/vállaló projektgazdák körére, annak érdekében, hogy **teljes képet mutasson** és ne csak a megye felelősségi körébe tartozó forrásokhoz kapcsolható teljesítések szerepeljenek benne. Ezért az adatszolgáltatáshoz kapcsolódóan meg kell vizsgálni, hogy az egyes helyi és kistérségi/járási szereplők (önkormányzati, gazdasági és civil) milyen összekötő szerepet tudnak betölteni a folyamatban.

Az adatszolgáltatás egyszerű Adatbekérő nyomtatvány használatával történik. Az adatszolgáltatáshoz felhasználandó „valós” dokumentumok:

- Pályázati forrás esetén:
  - Hatályos támogatási szerződés,
  - Jóváhagyott időszakos és záró beszámolók,
  - Fenntartási jelentések.
- Egyéb forrás esetén:
  - Projektgazda nyilatkozata alapján.

Javasolt gyakoriság: éves

A **szolgáltatott adatokból nyilvántartás készül** a pénzügyi és a számszerűsített mutatók/eredményességi kritériumok teljesítéséről. Az adatszolgáltatás és nyilvántartás pontos eszközzrendszere és módszertana kidolgozást igényel. A **teljesítés igazolása a megyei közgyűlés feladata** a rendelkezésére bocsátott összesített adatok alapján.

Az összesítés prioritásonként tartalmazza az adott évben felhasznált forrás összegét és a teljesített indikátorok értékét, valamint az adott évig teljesített kumulált értékeket. A megyei területfejlesztési program végső teljesítés igazolása az n+2 szabály figyelembevételével tehető meg.

8. A vállalkozások fejlesztési terveinek átfogó ismertetése

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.2.a. pontjának.

Somogy megyében a 2007-13-as programidőszakban is jelentős számú vállalkozás részesülhetett fejlesztési támogatásban. Ez az irány jelen fejlesztési program segítségével, valamint a Magyarország számára rendelkezésre álló pénzügyi eszközök jelentős mértékű vállalkozásfejlesztési fókuszra következtében tovább erősödhet.

A 2007-13-as programidőszakban a megyében támogatott pályázatok projektgazdáinak 2/3-a a vállalkozói szférából került ki (1 446 db – 2013. év végi állapot szerint). Többségük korlátolt felelősségű társaság (Kft) formában működött (1 121 db).

Ha megvizsgáljuk, hogy a támogatott projektek, milyen ágazat (TEÁOR'08 kód szerint) erősítését szolgálta, akkor megállapíthatjuk, hogy a 2 162 projektből 262 projekt valósul meg a feldolgozó iparban (12%). A feldolgozóiparon belül a legtöbb projekt a fémmegmunkálás (57db), élelmiszeripar (48), műanyagipar (28), gépipar és járműgyártás (25), bútorgyártás (24) és elektronika, villamos berendezések gyártása (23) területén valósulnak meg.

Jelentős számú projekt mutatható ki az építőiparban is (121 db), ami azt támasztja alá, hogy az építőipari cégek nem csak a kivitelezés oldalán jelentek meg, mint a támogatások hasznélvezői, hanem projektgazdaként, a technológiai szintjük növelése céljából is jelentős támogatást szívnak fel. Nagyszámú projekt valósult meg a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységi körben is (187 db) és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén is több mint 70 projekt részesült támogatásban Somogy megyében.

A megyében az agrárium is jelentős támogatási forrásokat használhatott fel az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programból.

Somogy Megyei Területfejlesztési Program megalkotásához kapcsolódó interjúk és projektkataszter készítés során is a fent kiemelt ágazatok aktivitása mutatkozott meg, melyet visszatükröz a program prioritásstruktúrája is. A vállalkozásokat a következő tervezett fejlesztési irányok érintik közvetlenül:

Jelen fejezet a projektcsomagok TMCS üléseken történő elfogadását követően, annak tartalmi elemei ismeretében kiegészítésre kerül!

9. Együttműködésben megvalósítandó programok átfogó bemutatása

E fejezet megfelel a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.2.b. pontjának.

Az együttműködésben megvalósítandó programok Somogy megye vonatkozásában három fő tématerület körül összpontosíthatóak:

- 1) Balatont érintő fejlesztések és ezek összehangolása. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Somogy megye északi területére terjed ki, valamint Veszprém és Zala megye Balatonhoz közel eső területére. Az együttműködésnek adottak a formális, intézményesített feltételei is a Balaton Fejlesztési Tanács működése által.

A Balaton tekintetében külön tervezési és programozási folyamat indult el, melynek összhangjának megteremtése Somogy Megye Területfejlesztési Programjával elengedhetetlen feltétele az eredmények elérésének. A Balaton tekintetében a turizmus az elsődleges, kiemelt beavatkozási terület.

- 2) Horvát-magyar határ menti együttműködés. Az együttműködésnek nincsenek formális, intézményesült formái, az együttműködés projektalapon szerveződhet, melynek megvalósítói az önkormányzati és civil szféra mellett a gazdaság szereplői lehetnek. A határ menti együttműködést támogató HU-CRO CBC 2014-20 OP célterülete magyar részről Baranya és Zala mellett Somogy megye teljes területe. Intenzívebb kapcsolat a barcsi, nagyatádi és csurgói térségben tapasztalható a megyében.

- 3) Somogy megye határain túlnyúló fejlesztések megvalósítása. Elsősorban nagy infrastrukturális beruházások tartoznak ebbe a csoportba, de más területek is megjelenhetnek (pl. vállalati együttműködések, felsőoktatás, innováció, K+F területén induló nagyobb léptékű projektek). Ilyen fejlesztési elképzelés az M9-es gyorsforgalmi út fejlesztése, mely a Dunántúlon érinti Tolna, Baranya, Zala Vas és Győr-Moson-Sopron megyét is. Az együttműködésnek ebben az esetben formális terepe is van az „M9” Térségi Fejlesztési Tanács keretében.

Az együttműködésben megvalósítandó programot a következő tervezett fejlesztési irányok érintik közvetlenül:

Jelen fejezet a projektcsomagok TMCS üléseken történő elfogadását követően, annak tartalmi elemei ismeretében kiegészítésre kerül!

10.A tervezett fejlesztési elképzelések prioritások szerinti csoportosításban

E fejezet tartalmazza a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.2.c. és d. pontjaiban meghatározott információkat és egyben megfelel az NTH OP sablon 4. pontjának.

Az egyes prioritáshoz kapcsolódó elérendő célok részletes meghatározását, valamint a prioritások szakmai tartalmának összefoglaló bemutatását jelen dokumentum 3. fejezete tartalmazza. E fejezet a 2014-2020-as magyarországi európai uniós finanszírozású Operatív Programokhoz, a nemzetközi támogatással megvalósuló – határon átnyúló, központi EU-s megvalósítású, bilaterális, Horizon2020 stb. – programokhoz illeszkedő projektsomagok és végül az európai uniós támogatási források követelményeihez vagy azok forráskereteihez nem illeszkedő, hazai forrásokból finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblázatos bemutatását, valamint a prioritások keretében megvalósítandó intézkedések időbeni ütemezését (pénzügyi ütemtervét) foglalja magában.

Jelen fejezet a projektsomagok TMCS üléseken történő elfogadását követően, annak tartalmi elemei ismeretében kerül feltöltésre!

10.1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

A prioritás keretében finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

Sorszám	Projektsomag megnevezése ⁸	Projektsomag területi specifikumai ⁹	Projektsomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ¹⁰	Támogatási forma megnevezése ¹¹	Kedvezményezeti kör meghatározása	Projektsomag időbeli ütemezése	Projektsomag költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Projekt-csomaghoz kapcsolódó (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítése	Kapcsolódó TOP prioritás ¹²	Kapcsolódó ágazati OP prioritás ¹³	Kapcsolódó nemzetközi finanszírozási program	Kapcsolódó hazai finanszírozás
1. Intézkedés megnevezése															
1.1.															
1.2.															
...															
2. Intézkedés megnevezése															
2.1.															
2.2.															
...															
3. Intézkedés megnevezése															
3.1.															
3.2.															
...															
4. Intézkedés megnevezése															
4.1.															
4.2.															
...															

A projektsomagok pénzügyi ütemterve¹⁴

Intézkedés megnevezése	2014-2017	2018-2021
1. Intézkedés		
2. Intézkedés		
...		
Összesen:		

⁸ Pl. KKV fejlesztési program, üzleti infrastruktúra fejlesztési csomag stb.⁹ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni, hogy az egyes megyén belüli tércategóriákban milyen specifikus projekt tartalmi kritériumok határozhatók meg. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag kizárólag vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).¹⁰ Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.¹¹ Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)¹² Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen TOP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó TOP prioritást is megnevezni.¹³ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen ágazati OP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó ágazati OP prioritást is megnevezni.¹⁴ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, millió Ft). Az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedett teljes költségvetési összeg (igényelt támogatás+önerő) szerepel (tehát a kötelezettségvállalás időpontjára vonatkoznak az adatok, nem a kifizetésekre). Az utolsó sorban az adott periódus kumulált összege olvasható.

10.2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

A prioritás keretében finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

Sorszám	Projektsomag megnevezése ¹⁵	Projektsomag területi specifikumai ¹⁶	Projektsomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ¹⁷	Támogatási forma megnevezése ¹⁸	Kedvezményezett kör meghatározása	Projektsomag időbeli ütemezése	Projektsomag költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Projekt-esomaghöz kapcsolódó (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve	Kapcsolódó TOP prioritás ¹⁹	Kapcsolódó ágazati OP prioritás ²⁰	Kapcsolódó nemzetközi finanszírozási program	Kapcsolódó hazai finanszírozás
1. Intézkedés megnevezése															
1.1.															
1.2.															
...															
2. Intézkedés megnevezése															
2.1.															
2.2.															
...															
3. Intézkedés megnevezése															
3.1.															
3.2.															
...															
4. Intézkedés megnevezése															
4.1.															
4.2.															
...															

A projektsomagok pénzügyi ütemterve²¹

Intézkedés megnevezése	2014-2017	2018-2021
1. Intézkedés		
2. Intézkedés		
...		
Összesen:		

¹⁵ Pl. KKV fejlesztési program, üzleti infrastruktúra fejlesztési csomag stb.¹⁶ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni, hogy az egyes megyén belüli tércategóriákban milyen specifikus projekt tartalmi kritériumok határozhatók meg. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag kizárólag vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).¹⁷ Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.¹⁸ Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)¹⁹ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen TOP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó TOP prioritást is megnevezni.²⁰ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen ágazati OP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó ágazati OP prioritást is megnevezni.²¹ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, millió Ft). Az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedett teljes költségvetési összeg (igényelt támogatás+önerő) szerepel (tehát a kötelezettségvállalás időpontjára vonatkoznak az adatok, nem a kifizetésekre). Az utolsó sorban az adott periódus kumulált összege olvasható.

10.3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

A prioritás keretében finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

Sorszám	Projektsomag megnevezése ²²	Projektsomag területi specifikumai ²³	Projektsomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ²⁴	Támogatási forma megnevezése ²⁵	Kedvezményezett kör meghatározása	Projektsomag időbeli ütemezése	Projektsomag költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Projekt-esomaghöz kapcsolódó (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve	Kapcsolódó TOP prioritás ²⁶	Kapcsolódó ágazati OP prioritás ²⁷	Kapcsolódó nemzetközi finanszírozási program	Kapcsolódó hazai finanszírozás
1. Intézkedés megnevezése															
1.1.															
1.2.															
...															
2. Intézkedés megnevezése															
2.1.															
2.2.															
...															
3. Intézkedés megnevezése															
3.1.															
3.2.															
...															
4. Intézkedés megnevezése															
4.1.															
4.2.															
...															

A projektsomagok pénzügyi ütemterve²⁸

Intézkedés megnevezése	2014-2017	2018-2021
1. Intézkedés		
2. Intézkedés		
...		
Összesen:		

²² Pl. KKV fejlesztési program, üzleti infrastruktúra fejlesztési csomag stb.²³ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni, hogy az egyes megyén belüli tércategóriákban milyen specifikus projekt tartalmi kritériumok határozhatók meg. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag kizárólag vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).²⁴ Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.²⁵ Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)²⁶ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen TOP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó TOP prioritást is megnevezni.²⁷ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen ágazati OP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó ágazati OP prioritást is megnevezni.²⁸ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, millió Ft). Az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedett teljes költségvetési összeg (igényelt támogatás+önerő) szerepel (tehát a kötelezettségvállalás időpontjára vonatkoznak az adatok, nem a kifizetésekre). Az utolsó sorban az adott periódus kumulált összege olvasható.

10.4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

A prioritás keretében finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

Sorszám	Projektsomag megnevezése ²⁹	Projektsomag területi specifikumai ³⁰	Projektsomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ³¹	Támogatási forma megnevezése ³²	Kedvezményezeti kör meghatározása	Projektsomag időbeli ütemezése	Projektsomag költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Projekt-esomaghöz kapcsolódó (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve	Kapcsolódó TOP prioritás ³³	Kapcsolódó ágazati OP prioritás ³⁴	Kapcsolódó nemzetközi finanszírozási program	Kapcsolódó hazai finanszírozás
1. Intézkedés megnevezése															
1.1.															
1.2.															
...															
2. Intézkedés megnevezése															
2.1.															
2.2.															
...															
3. Intézkedés megnevezése															
3.1.															
3.2.															
...															
4. Intézkedés megnevezése															
4.1.															
4.2.															
...															

A projektsomagok pénzügyi ütemterve³⁵

Intézkedés megnevezése	2014-2017	2018-2021
1. Intézkedés		
2. Intézkedés		
...		
Összesen:		

²⁹ Pl. KKV fejlesztési program, üzleti infrastruktúra fejlesztési csomag stb.

³⁰ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni, hogy az egyes megyén belüli tércategóriákban milyen specifikus projekt tartalmi kritériumok határozhatók meg. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag kizárólag vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).

³¹ Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.

³² Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)

³³ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen TOP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó TOP prioritást is megnevezni.

³⁴ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen ágazati OP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó ágazati OP prioritást is megnevezni.

³⁵ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, millió Ft). Az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedett teljes költségvetési összeg (igényelt támogatás+önerő) szerepel (tehát a kötelezettségvállalás időpontjára vonatkoznak az adatok, nem a kifizetésekre). Az utolsó sorban az adott periódus kumulált összege olvasható.

10.5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

A prioritás keretében finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

Sorszám	Projektsomag megnevezése ³⁶	Projektsomag területi specifikumai ³⁷	Projektsomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ³⁸	Támogatási forma megnevezése ³⁹	Kedvezményezeti kör meghatározása	Projektsomag időbeli ütemezése	Projektsomag költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Projekt-esomaghöz kapcsolódó (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve	Kapcsolódó TOP prioritás ⁴⁰	Kapcsolódó ágazati OP prioritás ⁴¹	Kapcsolódó nemzetközi finanszírozási program	Kapcsolódó hazai finanszírozás
1. Intézkedés megnevezése															
1.1.															
1.2.															
...															
2. Intézkedés megnevezése															
2.1.															
2.2.															
...															
3. Intézkedés megnevezése															
3.1.															
3.2.															
...															
4. Intézkedés megnevezése															
4.1.															
4.2.															
...															

A projektsomagok pénzügyi ütemterve⁴²

Intézkedés megnevezése	2014-2017	2018-2021
1. Intézkedés		
2. Intézkedés		
...		
Összesen:		

³⁶ Pl. KKV fejlesztési program, üzleti infrastruktúra fejlesztési csomag stb.³⁷ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni, hogy az egyes megyén belüli tércategóriákban milyen specifikus projekt tartalmi kritériumok határozhatók meg. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag kizárólag vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).³⁸ Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.³⁹ Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)⁴⁰ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen TOP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó TOP prioritást is megnevezni.⁴¹ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen ágazati OP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó ágazati OP prioritást is megnevezni.⁴² Forrás megjelölése (teljes költségvetés, millió Ft). Az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedett teljes költségvetési összeg (igényelt támogatás+önerő) szerepel (tehát a kötelezettségvállalás időpontjára vonatkoznak az adatok, nem a kifizetésekre). Az utolsó sorban az adott periódus kumulált összege olvasható.

10.6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

A prioritás keretében finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

Sorszám	Projektsomag megnevezése ⁴³	Projektsomag területi specifikumai ⁴⁴	Projektsomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ⁴⁵	Támogatási forma megnevezése ⁴⁶	Kedvezményezeti kör meghatározása	Projektsomag időbeli ütemezése	Projektsomag költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Projekt-esomaghöz kapcsolódó (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve	Kapcsolódó TOP prioritás ⁴⁷	Kapcsolódó ágazati OP prioritás ⁴⁸	Kapcsolódó nemzetközi finanszírozási program	Kapcsolódó hazai finanszírozás
1. Intézkedés megnevezése															
1.1.															
1.2.															
...															
2. Intézkedés megnevezése															
2.1.															
2.2.															
...															
3. Intézkedés megnevezése															
3.1.															
3.2.															
...															
4. Intézkedés megnevezése															
4.1.															
4.2.															
...															

A projektsomagok pénzügyi ütemterve⁴⁹

Intézkedés megnevezése	2014-2017	2018-2021
1. Intézkedés		
2. Intézkedés		
...		
Összesen:		

⁴³ Pl. KKV fejlesztési program, üzleti infrastruktúra fejlesztési csomag stb.

⁴⁴ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni, hogy az egyes megyén belüli tércategóriákban milyen specifikus projekt tartalmi kritériumok határozhatók meg. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag kizárólag vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).

⁴⁵ Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.

⁴⁶ Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)

⁴⁷ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen TOP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó TOP prioritást is megnevezni.

⁴⁸ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen ágazati OP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó ágazati OP prioritást is megnevezni.

⁴⁹ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, millió Ft). Az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedett teljes költségvetési összeg (igényelt támogatás+önerő) szerepel (tehát a kötelezettségvállalás időpontjára vonatkoznak az adatok, nem a kifizetésekre). Az utolsó sorban az adott periódus kumulált összege olvasható.

10.7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

A prioritás keretében finanszírozandó projektsomagok összefoglaló táblája

Sorszám	Projektsomag megnevezése ⁵⁰	Projektsomag területi specifikumai ⁵¹	Projektsomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ⁵²	Támogatási forma megnevezése ⁵³	Kedvezményezett kör meghatározása	Projektsomag időbeli ütemezése	Projektsomag költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Projekt-csomaghoz kapcsolódó (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve	Kapcsolódó TOP prioritás ⁵⁴	Kapcsolódó ágazati OP prioritás ⁵⁵	Kapcsolódó nemzetközi finanszírozási program	Kapcsolódó hazai finanszírozás
1. Intézkedés megnevezése															
1.1.															
1.2.															
...															
2. Intézkedés megnevezése															
2.1.															
2.2.															
...															
3. Intézkedés megnevezése															
3.1.															
3.2.															
...															
4. Intézkedés megnevezése															
4.1.															
4.2.															
...															

A projektsomagok pénzügyi ütemterve⁵⁶

Intézkedés megnevezése	2014-2017	2018-2021
1. Intézkedés		
2. Intézkedés		
...		
Összesen:		

⁵⁰ Pl. KKV fejlesztési program, üzleti infrastruktúra fejlesztési csomag stb.

⁵¹ A megyei stratégia területi céljai/prioritásai alapján meg kell határozni, hogy az egyes megyén belüli tércategóriákban milyen specifikus projekt tartalmi kritériumok határozhatók meg. Lehetőség van arra, hogy egy adott projektsomag kizárólag egy adott tércategóriához tartozzon (pl. vidékfejlesztéshez kapcsolódó üzleti infrastruktúra fejlesztési projektsomag kizárólag vidéki térségekben támogatandó). Elvárás, hogy minél több projektsomag esetében meghatározásra kerüljenek területi célok szerinti tartalmi specifikumok (példa: hátrányos helyzetű vidéki térségben az iparterület fejlesztését célzó projektsomag esetében kizárólag betelepülő KKV-k esetében van lehetőség támogatásra).

⁵² Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.

⁵³ Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)

⁵⁴ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen TOP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó TOP prioritást is megnevezni.

⁵⁵ Lehetőleg egy adott projektsomag egyetlen ágazati OP prioritáshoz illeszkedjen, de indokolt esetben lehet kapcsolódó ágazati OP prioritást is megnevezni.

⁵⁶ Forrás megjelölése (teljes költségvetés, millió Ft). Az egyes cellákban az adott periódusban kötelezettségvállalással lefedett teljes költségvetési összeg (igényelt támogatás+önerő) szerepel (tehát a kötelezettségvállalás időpontjára vonatkoznak az adatok, nem a kifizetésekre). Az utolsó sorban az adott periódus kumulált összege olvasható.